STICHTING
REFORMATORISCH
SPECIAAL ONDERWIJS
RANDSTAD

Jaarverslag 2022
SORandstad

1 INHOUDSOPGAVE

1 INHOUDSOPGAVE 2
2 VOORWOORD 5
3 VERSLAG VAN DE TOEZICHTHOUDER 7
3.1 Governance 7
3.2 Samenstelling bestuur 7
3.3 Organisatiestructuur 7
3.4 Uitvoering van het toezicht 7
3.4.1 Ondersteuning en advies bestuur intern toezichthouder 8
3.4.2 Toezichtvisie, toezichtkader en zelfevaluatie bestuur 8
3.4.3 Strategisch koersplan (2021-2026) 8
3.4.4 Inspectiebezoek 8
3.4.5 Vergaderingen 9
3.4.6 Externe relaties 9
4 DOELSTELLING EN MISSIE 10
5 IDENTITEIT 12
6 ALGEMEEN 13
6.1 De kernactiviteiten en aantal leerlingen 13
6.2 Het voedingsgebied 14
6.3 Het jaar 2022 – (post) corona 15
6.4 Algemene speerpunten 2023 15
7 ONDERWIJS EN KWALITEIT VAN DE SCHOLEN 16
7.1 Onderwijsinspectie – vierjaarlijks onderzoek 16
7.2 Klachtenregeling en meldingen 16
7.3 Opbrengsten speciaal basisonderwijs 16
7.4 S(B)O de Wijngaard 17
7.4.1 Onderwijsontwikkelingen - terugblik 17
7.4.2 Onderwijsontwikkelingen - vooruitblik 18
7.4.3 Uitstroom van leerlingen 18
7.4.4 Leerresultaten 18
7.4.5 Leerling enquête de Wijngaard 19
7.4.6 Werkdrukmiddelen 19
7.5 S(B)O De Akker – Locatie Sliedrecht 20
7.5.1 Onderwijsontwikkelingen – terugblik 20
7.5.2 Onderwijsontwikkelingen – vooruitblik 20
7.5.3 Uitstroom van leerlingen 21
7.5.4 Leerresultaten 22
7.5.5 Leerling enquête de Akker 22
7.5.6 Werkdrukverlichting (Sliedrecht en Werkendam) 22
7.6 S(B)O de Akker - Locatie Werkendam 23
7.6.1 Onderwijsontwikkelingen – terugblik 23
7.6.2 Onderwijsontwikkelingen – vooruitblik 23

7.6.3 Uitstroom van leerlingen 24
7.6.4 Leerresultaten 24
7.6.5 Leerling enquête locatie Werkendam 25
7.7 S(B)O - ds. N.H. Beversluisschool 26
7.7.1 Onderwijsontwikkelingen - terugblik 26
7.7.2 Onderwijsontwikkelingen - vooruitblik 27
7.7.3 Uitstroom van leerlingen 27
7.7.4 Leerresultaten 28
7.7.5 Leerling enquête 28
7.8 De Rank – SO en VSO locatie Barendrecht en SO locatie Sliedrecht 29
7.8.1 Onderwijsontwikkelingen voor SO en VSO gezamenlijk (terugblik) 29
7.8.2 Onderwijsontwikkelingen voor SO en VSO gezamenlijk (vooruitblik) 29
7.8.3 Onderwijsontwikkelingen SO (terugblik) 30
7.8.4 Onderwijsontwikkelingen SO (vooruitblik) 30
7.8.5 Onderwijsontwikkelingen VSO (terugblik) 31
7.8.6 Onderwijsontwikkelingen VSO (vooruitblik) 31
7.8.7 Opbrengsten van het speciaal (voortgezet) onderwijs 31
7.8.8 Resultaten met betrekking tot uitstroom (uitstroomniveau) van het VSO 32
7.8.9 Resultaten met betrekking het didactisch eindniveau bij de uitstroom VSO 33
7.8.10 Resultaten met betrekking tot bestendiging: 33
7.8.11 Inzet middelen voor werkdrukverlaging en NPO 33
7.8.12 Sociale veiligheid 34
7.9 Samuëlschool – SO Gedrag 35
7.9.1 Onderwijs in ontwikkeling 35
7.9.2 Personeel 36
7.9.3 Onderwijskwaliteit 36
7.9.4 Uitstroom 36
7.9.5 Tevredenheid ouders / opvoeders 37
7.9.6 Inzet middelen werkdrukverlichting en NPO-gelden 38
7.10 Samuëlschool – (V)SO ZML/EMB 39
7.10.1 Onderwijsontwikkelingen, terug- en vooruitblik 39
7.10.2 Opbrengsten van het speciaal (voortgezet) onderwijs 40
7.10.3 Leerling tevredenheid en sociale veiligheid 42
7.10.4 Inzet middelen werkdrukvermindering 42
7.10.5 Inzet middelen diverse subsidies 42
8 PERSONEEL 43
8.1 Personeelsontwikkeling 43
8.2 Personeelsdag SORandstad 43
8.3 Verzuim 43
8.4 Toekomstgericht personeelsbeleid 44
8.5 Werving, PR en communicatie 44
8.6 SORandstad Academie 44
8.7 Gesprekkencyclus 44

8.8 ARBO 44
8.9 Personeelstevredenheidsonderzoeken 44
9 AMBULANTE BEGELEIDING (dienstencentrum) 50
9.1 Doelstelling en missie 50
9.2 Personeelsontwikkelingen 50
9.3 Uitgevoerde werkzaamheden 50
Klanttevredenheid van de AB dienst in 2021-2022 51
9.4 Ontwikkelingen 51
10 JAARVERSLAG (G)MR 2022 52
10.1 Inleiding 52
10.2 Vergaderingen GMR 52
10.3 Bijeenkomst MR-en GMR en bestuur. 52
11 Verantwoording financiën Speciaal Onderwijs Randstad 53
11.1 Realisatie staat van baten en lasten en balans 53
11.1.1 Staat van baten en lasten 53
11.1.2 Balans 55
11.2 Financieel beleid 56
11.2.1 Treasury 56
11.2.2 Allocatie middelen 56
11.2.3 Risico's en risicobeheersing 56
11.2.4 Belangrijkste risico's en onzekerheden 57
11.2.5 Beheersing van de risico's 58
11.3 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief 59
11.3.1 Leerlingen 59
11.3.2 Inzet 59
11.3.3 Staat van baten en lasten – begroting 60
11.3.4 Balans – begroting 60
11.4 Financiële positie 61
11.4.1 Kengetallen 61
11.4.2 Reservepositie 62
12 HUISVESTING 63
12.1 Historie voor huidige situatie 63
12.2 Verslagjaar 2022 63
13 Bijlage 2 overzicht giften 2022 65
14 Colofon 66

2 VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2022 van de Stichting Reformatorisch Speciaal Onderwijs Randstad (SORandstad). Per 1 augustus 2019 is de Stichting voor Speciaal onderwijs op Reformatorische grondslag regio Zuid-Holland-Zuid gefuseerd met De Stichting voor Christelijk (Voortgezet) Speciaal Onderwijs op Reformatorische Grondslag voor Gouda en omstreken. Dit betreft voornamelijk een bestuurlijke fusie.

Binnen de stichting vallen vijf scholen voor speciaal(basis)onderwijs, met negen locaties, die onderwijs geven aan kinderen waarbij het leren en ontwikkelen niet vanzelf gaat. Dit betreffen de volgende scholen en locaties: V(S)O de Rank (Barendrecht, Sliedrecht en Dordrecht), V(S)O Samuelschool (Gouda), S(B)O Beversluisschool (Gouda), S(B)O de Wijngaard (Barendrecht) en S(B)O de Akker (Sliedrecht en Werkendam). Daarnaast is ook een dienstencentrum voor ambulante begeleiding.

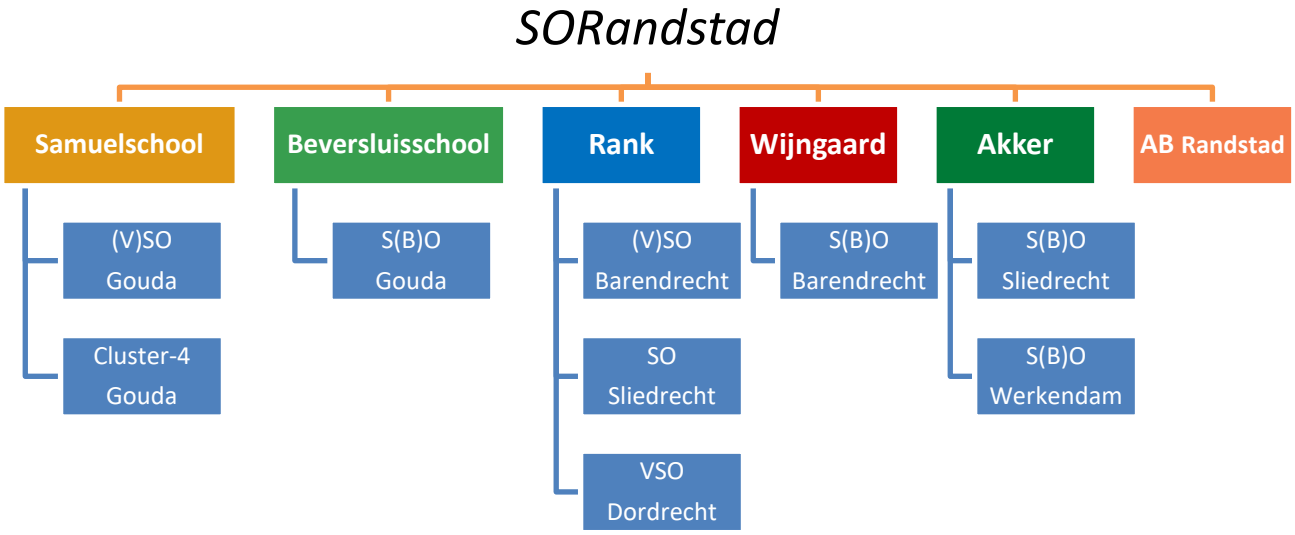

(V)SO – (Voortgezet) Speciaal Onderwijs
S(B)O – Speciaal Basis Onderwijs
AB – Ambulante begeleiding

STICHTING REFORMATORISCH SPECIAAL ONDERWIJS RANDSTAD

*De vijf **blaadjes** in hun specifieke **kleuren** symboliseren de vijf scholen. Blaadjes zijn het teken van groei en ontwikkeling. Binnen de blaadjes is een pad aangegeven dat je samen kunt bewandelen.*

*De **gestippelde hoek** verwijst naar de Hoeksteen waar in de Bijbel over wordt gesproken. Het fundament waarop we ons onderwijs bouwen.*

*De **stippellijn** geeft iets weer van een richtlijn, niet volledig afgekaderd. Ruimte voor mogelijkheden en ontwikkelingen. De lijn zorgt wel voor verbinding tussen de scholen.*

In de jaarverslag wordt verantwoording afgelegd van het onderwijs dat in het jaar 2022 is gegeven. Dit is de kern van onze stichting, vandaar dat we dit per locatie vrij uitgebreid weergegeven. Verderop in dit verslag is, soms gedetailleerde, informatie te vinden over alle ontwikkelingen die het onderwijs en de scholen hebben doorgemaakt.

Daarnaast leest u over de ontwikkelingen die er waren en die we willen gaan. Vanuit de kernwaarden voor het toezicht houden, besturen en leidinggeven doen we ons dagelijks werk. Deze kernwaarden geven richting aan ons dagelijks handelen.

Onze vijf kernwaarden zijn: ***Verbondenheid, dienend leiderschap, (resultaat)verantwoordelijkheid, eigenaarschap en bekwaamheid.***

Het jaar 2022 was opnieuw een bijzonder jaar voor onze schoolorganisatie. Het begin van het jaar speelde de coronapandemie nog een grote rol van betekenis. Met name het ziekteverzuim met de daarbij behorende knelpunten rondom vervanging was een factor van betekenis. Het onderwijs kon gelukkig wel volledig doorgaan en in het tweede gedeelte van het jaar konden alle maatregelen worden opgeheven.

Op bestuurlijk vlak waren er in 2022 verschillende ontwikkelingen. Begin van het jaar hebben we het vierjaarlijks inspectieonderzoek gehad. We kijken terug op een intensief en constructief bezoek met een positief resultaat. De bevindingen hiervan zijn te lezen op de site.

Intensieve trajecten die van alle betrokkenen, maar met name de leidinggevenden en bestuurders, veel aandacht vragen zijn onder andere de huisvestingstrajecten in Gouda en Barendrecht, personele ontwikkelingen en het insteken op PR en communicatie. Op al deze terreinen is veel werk verzet met een merkbaar resultaat. Wij ervaren veel verbondenheid en gedrevenheid.

Op diverse scholen hebben we te maken met (lichte) groei van aantal leerlingen, maar forse groei van de toenemende ondersteuningsvraag. Met de daarbij behorende knelpunten in de huisvesting en personele bezetting. Dat vraagt veel inzet van alle personeelsleden, maar met name van de leidinggevenden. Iedereen ervaart dat vanuit zijn eigen rol, taak en verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd is er een enorme gedrevenheid om alle kinderen te helpen in hun ontwikkeling.

Terugkijkend overheerst echter dankbaarheid. We zijn dankbaar dat we dagelijks onderwijs hebben kunnen geven aan kwetsbare kinderen. Kinderen waarbij leren en ontwikkelen niet vanzelf gaat het. Al dit werk hebben we kunnen doen door Gods genadige goedheid. Hij gaf mogelijkheden, gezondheid, middelen en kracht om elke dag weer uit en met liefde de kinderen te ontmoeten. Hen te wijzen op de Almachtige Schepper en Onderhouder van ons leven. Vanuit zijn ondoorgrondelijke liefde voor zondaren kwam Zijn Zoon naar deze aarde om de straf te dragen die wij verdienen. Hij zal niet laten varen wat Zijn hand is begonnen.

Zijn trouw is groot. Vanuit het geloof in een Almachtige God, de liefde voor de kinderen en de getrouwe God in de hemel en de hoop die in ons is door te zien op Hem die alles regeert, is het ons gegeven om dit werk in vrijheid te kunnen doen.

Loof den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden (psalm 103:2)

Het bestuur van de stichting reformatorisch speciaal onderwijs Randstad,

Mede namens het voltallige bestuur,
Marco Aarnoudse en Vincent Brauns, directeur-bestuurders

3 VERSLAG VAN DE TOEZICHTHOUDER

3.1 Governance

De rechtspersoon wordt gevormd door een stichting. Het dagelijks bestuur is in handen van de directeur-bestuurders. Zij zijn lid van het bestuur en hebben een aantal omschreven bestuurlijke bevoegdheden. Beide directeur-bestuurders zijn voor deze functie in deeltijd aangesteld. Naast hun functie als directeur-bestuurder zijn ze ook directeur van één van de scholen. De overige vijf leden vormen het toezichthoudend deel van het bestuur. Het algemeen bestuur stelt de beleidskaders op hoofdlijnen vast en houdt toezicht op de directeur-bestuurders. De stichting is aangesloten bij de PO-raad en hanteert de code goed bestuur. Er zijn geen afwijkingen van de code die toegelicht dienen te worden.

Voor de bestuursleden is een vergoedingsregeling vastgesteld. In de WNT-verantwoording zoals deze is opgenomen in de jaarrekening worden de uitgekeerde vergoedingen verantwoord. De vergoeding van de directeur-bestuurders maakt geen deel uit van deze vergoedingsregeling, zij worden bezoldigd in overeenstemming met de cao primair onderwijs.

3.2 Samenstelling bestuur

Het uitvoerend deel van het bestuur bestaat op 31 december 2022 uit de volgende personen:

V.M. Brauns (SO, extern beleid, financiën en huisvesting)	Hoofdfunctie	Directeur-bestuurder Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (2,5 dagen), directeur V(S)O de Rank (2,5 dagen)
	Nevenfunctie(s)	Diaken Hervormde Gemeente Kinderdijk-Middelweg (onbezoldigd) Voorzitter ICT-commissie FPO-Rijnmond (Onderdeel van hoofdfunctie)
M.W. Aarnoudse (S(B)O, organisatie en personeel)	Hoofdfunctie	Directeur S(B)O de Akker (2,5 dagen), directeur-bestuurder Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (2,5 dagen)
	Nevenfunctie(s)	Lid stuurgroep SAMEN opleiden Driestar (Onderdeel van hoofdfunctie) Voorzitter bestuur FPO-Rijnmond (Onderdeel van hoofdfunctie)

Het toezichthoudend deel van het bestuur bestaat op 31 december 2022 uit de volgende personen:

Naam bestuurslid	Soort functie	Organisatie
W. den Breems	Hoofdfunctie	Projectleider gebiedsontwikkeling groene leefomgeving bij Provincie Zuid-Holland
	Nevenfunctie(s)	Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding)
G.J. de Jong	Hoofdfunctie	Directeur - partner Van Ree Accountants
	Nevenfunctie(s)	Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding) Toezichthoudend bestuurslid Stichting Kerkelijk Geldverkeer (onbezoldigd) Ouderling-kerkrentmeester PKN Sint Jansgemeente Gouda (onbezoldigd)
J. Lindner-Roza	Hoofdfunctie	Eigenaar Atelier Dieudonnée
	Nevenfunctie(s)	Intern vertrouwenspersoon CGK Dordrecht (onbezoldigd) Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding)
E. Seip	Hoofdfunctie	Inspecteur Toezicht en handhaving bij omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (3 dagen) Bouwkundig Adviesburo Seip (2 dagen)
	Nevenfunctie(s)	Lid bouw- onderhoudscommissie Zuiderhavenkerk Barendrecht (onbezoldigd) Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding)
L.M. Verdouw (voorzitter)	Hoofdfunctie	Adjunct-directeur havo 2 en 3 – Driestar Wartburg - Gouda havo en vwo
	Nevenfunctie(s)	Toezichthoudend bestuurslid Stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (Vergoeding)

2e voorzitter, dhr. G.J. de Jong, was volgens het rooster in 2022 aftredend. Op verzoek van bestuur en na overweging is hij voor een nieuwe termijn benoemd.

3.3 Organisatiestructuur

Elke school heeft een managementteam wat integraal verantwoordelijk is voor de eigen school. Dit managementteam bestaat uit een directeur en/of één of meer teamleiders. Vanuit elke locatie is er een leidinggevend lid van het bovenschoolse managementteam, waaraan leiding wordt gegeven door één van de directeur-bestuurders. De directeur-bestuurders bereiden de bestuursvergaderingen voor en dragen zorg voor de jaarbeleidscyclus. Daarnaast vertegenwoordigen zij de stichting bij de overheid en diverse samenwerkingspartners. .

3.4 Uitvoering van het toezicht

Het bestuur heeft toegezien op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen van de scholen verkregen op grond van de wet. Het toezicht wordt uitgevoerd aan de hand van de financiële kwartaalrapportages die steeds besproken zijn op de bestuursvergaderingen. Daarnaast houdt het bestuur toezicht op de naleving van de wettelijke voorschriften door hierop de directeur-bestuurders te bevragen.

Elke school/locatie heeft een contactpersoon binnen het (toezichthoudende deel van het) bestuur. Deze contactpersoon onderhoudt regelmatig het contact met de betreffende school via bezoeken, het bijwonen van vergaderingen, vieringen, enz. Ook is er door twee toezichthouders de stichting-brede studiedag bijgewoond. Wat betreft het contact met de GMR waren de verslagen van de GMR-vergaderingen tijdens de bestuursvergaderingen geagendeerd en is er een gezamenlijke vergadering gehouden. Op deze manier onderhouden de toezichthouders rechtstreeks contact met het grondvlak.

3.4.1 Ondersteuning en advies bestuur intern toezichthouder

In de bestuursvergadering ondersteunen de toezichthouders de directeurs-bestuurders door hen van gevraagd en ongevraagd advies te voorzien, kritische vragen te stellen en een transparant gesprek te voeren over de verantwoording van gemaakte keuzes. Daarnaast ondersteunt toezicht het bestuur door aanwezigheid en advies tijdens belangrijke vergaderingen met externen, zoals gemeenten of instellingen van zorg. Tevens bereiden toezicht en bestuur samen onderdelen van het toezichtkader voor, zodat kennis en expertise gebruikt en gedeeld wordt. Dit resulteert in een open, positief kritische en leerbare houding van bestuur en toezicht, waardoor er van elkaar geleerd wordt en op transparante wijze gedegen beleidskeuzes worden gemaakt en besluitvorming plaatsvindt.

Naast het nemen van bestuurlijke besluiten is een belangrijke verantwoordelijkheid van de toezichthouders het vervullen van de rol als werkgever voor de directeur-bestuurders. Een belangrijk middel voor het toezicht is het jaarlijkse functioneringsgesprek. Jaarlijks wordt middels een vragenlijst het functioneren van toezichthouders en directeur-bestuurder geëvalueerd, waarbij ook de directeuren van de scholen betrokken worden. Ook in 2022 heeft met de beide directeur-bestuurders en de voorzitter en tweede voorzitter van het toezichthoudende deel van het bestuur een functioneringsgesprek plaatsgevonden. Hierbij is een aantal aandachtspunten genoemd, waaronder de balans in het vele werk wat gedaan moet worden en een advies over verdere professionalisering. Ook is gesproken over de manier waarop wij hen kunnen ondersteunen, door middel van gesprekken en adviezen en het binnenhalen van externe expertise. Er is veel waardering uitgesproken voor het werk van de directeur-bestuurders en voor de verstandige en verantwoorde manier waarop zij leidinggeven aan de stichting.

3.4.2 Toezichtvisie, toezichtkader en zelfevaluatie bestuur

Op het gebied van de uitvoering van het toezicht en het vaststellen van het toezichtkader is in 2021 een begeleidings- en adviestraject gestart door de VGS. Hierbij hebben we als doel gesteld om de kwaliteit en de professionaliteit van ons bestuur te vergroten, waarbij we willen handelen naar de Code Goed Bestuur. Deze toezichtvisie en het toezichtkader werd in oktober 2022 vanuit het strategische koersplan vastgesteld.

In mei heeft er, onder begeleiding van een adviseur van het VGS, een zelfevaluatie van het bestuur plaatsgevonden. Onderwerpen hierbij waren de rolverdeling en scheiding tussen het bestuur en toezicht, de onderlinge samenwerking en ruimte voor ieders inbreng, kennis op de verschillende domeinen, de transparantie in besluitvorming en een goede balans tussen afstand en betrokkenheid. In de rapportage van deze scan en het gesprek hierover was veel consensus, wederzijdse waardering en zijn een aantal concrete verbeterpunten afgesproken.

3.4.3 Strategisch koersplan (2021-2026)

In 2021 is een nieuw strategisch koersplan opgesteld. Dit koersplan betreft de missie en visie van de stichting SO Randstad, met als motto: ‘Hart voor Speciaal Onderwijs’.

In dit visiedocument staan de kernwaarden van de stichting verwoord, de principes van waaruit we werken en de koers op hoofdlijnen uitgewerkt, waaraan doelen en ambities zijn gekoppeld. Deze zaken komen terug in de verschillende jaarplannen van de scholen en de jaarplanning van het bestuurlijk toezicht.

3.4.4 Inspectiebezoek

In februari heeft de Inspectie van het Onderwijs haar vierjaarlijkse onderzoek gedaan op de scholen van SO Randstad. Inspecteurs hebben gesproken met personeel, bestuur en toezicht. Zij constateerden dat zeer veel zaken goed gaan: er zijn duidelijke ontwikkeldoelen, er is een sterk pedagogisch klimaat, er worden hoge ambities voor leerlingen gesteld en er wordt verstandig gestuurd op onderwijsresultaten. De inspectie geeft aan dat het toezichthoudend bestuur professioneel toezicht houdt op de kernfuncties van het onderwijs. De beoordeling van de gekozen kernwaarden is zelfs goed: deze op alle niveaus van de stichting merkbaar en herkenbaar.

Tevens is een aantal verbeterpunten opgemerkt: de ondersteuning van het bestuur door de toezichthouders (zie paragraaf 3.4.1) en het beschrijven van de resultaten van het intern risicosysteem moeten beter (zie hoofdstuk 11). Daarnaast adviseert de inspectie meer aandacht voor de beoordeling van eigen kwaliteit van het bestuur, de professionalisering van de GMR en de uitleg van de onderwijsresultaten in de schoolgidsen. Voor de beoordeling van de eigen kwaliteit van het bestuur wordt een toezicht kader opgesteld. Daarnaast vindt er een bestuurlijke audit plaats en een jaarlijkse zelfevaluatie. Het bestuur is blij met deze rapportage en dankt de personeelsleden van SO Randstad voor het vele werk wat zij iedere dag verrichten.

3.4.5 Vergaderingen

Dit jaar heeft het bestuur zoals eerdere jaren vijfmaal regulier vergaderd. Er is een jaarplanning 2022-2023 opgesteld, waarin de verschillende inhouden zijn gepland.
Verder waren er drie bijeenkomsten met het bestuur onder begeleiding van de VGS, waarin we spraken over Governance en Bestuur en we de toezichtvisie en het toezichtkader hebben besproken en vastgesteld. Zie hiervoor de volgende paragraaf.
We vergaderden als bestuur in oktober met de GMR in aanwezigheid van Jan Schreuders van de RMU over de Code Goed Bestuur, de taken en de verantwoordelijkheden van de GMR, de directeur-bestuurders en de toezichthouders.

In de bestuursvergaderingen kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

Onderwijs en zorg

- Onderwijsresultaten
- Per vergadering hielden de scholen presentaties over hun locatie.
- Samenwerking met externe instanties is geïntensiveerd (Berséba, de Hoop, stichting Zorgboeren, Adullam, de Schutse, Distinto, Jeugdzorg) mede in verband met intensivering van de problematieken;
- De inhoud van de schoolplannen van de afzonderlijke scholen;

Financiën en personeel

- Besteding financiële middelen en werkwijze naar aanleiding van het Nationaal Plan Onderwijs (NPO);
- Personele zaken zijn gedeeld, geïnformeerd en soms inhoudelijk besproken.
- Arbeidsvoorwaarden zijn besproken waaronder: verhoging van reiskosten, nieuwe inschaling onderwijsassistenten, verstrekken laptop aan personeel;
- Wet WBTR en UBO zijn besproken en waar nodig is er actie op ingezet;
- Het inzetten van PR en communicatie voor met name het werven van personeel door één van de directeuren daar een dag beschikbaar voor te stellen;
- Begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2027, werd na positief advies van GMR vastgesteld en goedgekeurd. Bewust is gestuurd op negatief meerjarenbegroting resultaat, vanwege de ruime financiële buffers die SO Randstad heeft. Hierbij is onder andere gestuurd op personele inzet, scholing en realisatie van geplande investeringen. In 2023 zal een vermogensanalyse uitgevoerd worden om een verantwoord en gezond financieel meerjarenbeleid te kunnen voeren.
- Jaarrekening en jaarverslag 2021 zijn goedgekeurd;
- De opdracht aan DRV Accountants om de jaarrekening te controleren is gecontinueerd.

Huisvesting en onderhoud

- Uitwerking integrale huisvesting van onderwijs en zorg in Barendrecht in nauw overleg met de gemeente Barendrecht en externe partners.
- Aanpassing gebouw Beversluisschool in Gouda volgens nieuwe CO2-normen;
- De Goudse scholen werden opgeknapt, de plafonds vervangen. Daarnaast werd verlichting en luchtbehandeling aangelegd op de Beversluisschool in Gouda;
- Aanleg schoolplein Samuelschool (WvP laan) Gouda
- Het opstellen van een strategisch huisvestingsplan voor de scholen in Gouda onder begeleiding van een externe partij;
- Er zijn contracten afgesloten met nieuwe schoonmaakbedrijven;

Visie, bestuur en toezicht

- Verantwoording toezichtkader: financiën en huisvesting
- Professionalisering toezichthoudend bestuur door VGS;
- Toezichtkader en toezichtvisie vastgesteld
- Zelfevaluatie bestuur;
- Vaststelling van aanpassingen in het managementstatuut.

Bijzonderheden

- Inspectiebezoek begin 2022;
- In mei is er een gezamenlijke avond gehouden met de besturen van alle Reformatorische scholen voor gespecialiseerd onderwijs. Er is besloten om bestuurlijke visitaties te gaan houden.

3.4.6 Externe relaties

Eén van de directeur-bestuurders participeert in de algemene ledenvergadering voor passend onderwijs in het PO (Berseba) en één in die van het VO (RefSVO). Beide vertegenwoordigen de stichting ook in de algemene ledenvergadering van federatie Rijnmond.

Voor zover als mogelijk zijn de directeur-bestuurders aanwezig in de bestuurlijke overleggen van de gemeentes waarin de scholen vertegenwoordigd zijn. Dit jaar is dat veelvuldig gebeurd in Barendrecht, waar hard wordt gewerkt aan de concrete uitwerking van de realisatie van de Rank in het bestaande Edudelta gebouw.

4 DOELSTELLING EN MISSIE

De stichting Reformatorisch speciaal Randstad bestaat als nieuwe stichting sinds 1 augustus 2019. Deze stichting komt voort vanuit een bestuurlijke fusie van twee stichtingen voor speciaal(basis) onderwijs. Dit waren:

De stichting voor speciaal onderwijs op reformatorische grondslag regio Zuid-Holland-Zuid die in 1983 opgericht is. Het onderwijs is gestart op 15 december 1986. De stichting had 3 zelfstandige scholen (met 3 nevenlocaties), twee scholen voor speciaal basisonderwijs (De Akker en De Wijngaard) en een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen (De Rank).

De Stichting voor Christelijk (Voortgezet) Speciaal Onderwijs op Reformatorische Grondslag voor Gouda en omstreken, te Gouda is opgericht op 23 januari 1987 en had twee scholen onder haar beheer, namelijk de ds. N.H. Beversluisschool voor S(B)O, gesticht in 1989, en met ingang van het schooljaar 2003-2004 de Samuëlschool voor ZML. Sinds 1 oktober 2011 heeft de Samuëlschool ook een afdeling voor SO Gedrag (voorheen Cluster 4).

Doel van de stichting *is het realiseren van christelijk onderwijs op reformatorische grondslag aan leerlingen die extra didactische en pedagogische zorg en ondersteuning nodig hebben, en voor wie dit in het reguliere onderwijs niet (langer) gerealiseerd kan worden. Voor hen willen wij een veilig klimaat scheppen waarbinnen we hen in hun ontwikkeling stimuleren, hierbij rekening houdend met hun eigen gaven en mogelijkheden. We kijken naar wat een kind kan.*

De missie van de nieuwe stichting is hetzelfde gebleven als van de beide oude stichtingen. Vanaf de start van de stichtingen is dat om zoveel mogelijk kinderen uit de kerkelijke achterban, die aangewezen zijn op speciaal (basis)onderwijs, identiteitsgebonden onderwijs en zorg te bieden. De grenzen van het toelatingsbeleid, voor zover het leerlingen betreft die extra ondersteuning nodig hebben, worden daarom al jaren zo ruim mogelijk gehanteerd, mits we kunnen voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. De ontwikkelingen in het kader van passend onderwijs zijn van meet af aan positief beoordeeld.

De stichting Reformatorisch speciaal onderwijs Randstad biedt het onderwijs aan voor alle leerlingen die een toelaatbaarheidsverklaring hebben van het samenwerkingsverband in de regio Zuid-Holland en voor een gedeelte uit Brabant (gemeente Werkendam en omstreken)

Onze ambitie *is om de reikwijdte van onze speciale scholen zo breed mogelijk maken, zodat er geen leerling, vanuit onze achterban, meer is aangewezen op een niet identiteitsgebonden voorziening.*

In 2014 is binnen de samenwerkingsverbanden passend onderwijs een beleidsnotitie opgesteld over de witte vlekken in het dekkend netwerk aan voorzieningen. Om onze ambitie waar te kunnen maken hebben wij een plan van aanpak geschreven voor ons beleid voor de jaren daarna. In de achterliggende jaren hebben we zelden een leerling niet kunnen plaatsen.

We ervaren echter een toenemende complexiteit van de leerling en zijn context. Dat stelt hoge eisen aan de verdere ontwikkeling van onze professionaliteit en samenwerking met andere organisaties.

Centrale vraag bij de aanmelding: kunnen wij bieden wat deze leerling nodig heeft? Is dat niet het geval dan stellen we de vervolgvraag: wat en/of wie is er nodig om dat wel te kunnen bieden?

In 2015 is een belangrijke uitbreiding van onze bestaande voorzieningen gerealiseerd door het stichten van een nieuwe nevenvestiging in Dordrecht, gevestigd op het terrein van De Hoop ggz. Dit is in nauw overleg met scholen voor VO, beide samenwerkingsverbanden en de christelijke instellingen voor GGZ tot stand gekomen. Het betreft hierbij onderwijs aan cliënten van De Hoop ggz. Deze cliënten blijven ingeschreven bij de school van herkomst. De Rank OZV verzorgd het onderwijs ten tijde van de behandeling. De behandeling vindt of in deeltijd of via een klinische opname plaats.

In samenwerking met andere (zorg)partijen zorgen we voor een passend aanbod voor de leerlingen op onze locaties. In alle regio's vinden er gesprekken plaats met externe instanties, waarbij gezocht wordt naar samenwerkingsvormen. Het zijn partners die actief zijn in de regio's waar de scholen staan. Vanwege de grote regionale spreiding is het niet mogelijk om het aantal externe partijen te verminderen. We noemen de belangrijkste partners Agathos (Barendrecht, Sliedrecht, Gouda), de Banjaard (Gouda), Siloah (Gouda), De Hoop (Sliedrecht, Dordrecht), Zorgnijverij (Barendrecht), de Schutse (Werkendam) en Distinto (Sliedrecht, Barendrecht). Op de Akker en Rank in Sliedrecht wordt de jeugdhulp op school structureel vormgegeven via het arrangement JOS (Jeugdhulp op school).

Op alle locaties zoeken we ook naar onderlinge samenwerking. Dat betreft het SO en VSO, het S(B)O en SO en de ontwikkeling van een volledig aanbod voor jonge kinderen in de vorm van een gespecialiseerd jong kindcentrum.

Om de doelstellingen goed te kunnen realiseren is adequate huisvesting van groot belang. Dit is tevens een groot knelpunt in Sliedrecht, Gouda en Barendrecht. In Sliedrecht is daarin voorzien door de realisatie van een derde verdieping. In Barendrecht

zijn de voorbereidingen in volle gang voor een overgang naar een ander gebouw in samenwerking met zorgpartners waarmee we samenwerken.

Voor de huisvesting in Gouda is er een start gemaakt met het opstellen van een strategisch huisvestingsplan. Voor zover we kunnen voorzien is er op korte termijn geen zicht op verruiming van de locaties of op een andere locatie. Er wordt wel geïnvesteerd in het opknappen van de gebouwen.

5 IDENTITEIT

De grondslag van de stichting en van de scholen wordt gevormd door het onfeilbare Woord van God en de belijdenisgeschriften, namelijk de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels.

De Bijbel is de bron en het fundament van onze levensbeschouwing, van opvoeding en onderwijs. Deze bron heeft Goddelijk gezag. In de Bijbel wordt op verschillende plaatsen gesproken over onderwijs. In Psalm 78:1-8 lezen we de opdracht om Gods grote daden bekend te maken aan het navolgende geslacht. In Efeze 6:1-9 wordt gesproken over opvoeden in de lering en vermaning des Heeren. Dit betekent dat dit onderwijs uit Gods Woord is genomen en dat dit onderwijs kan leiden tot de vreze des Heeren. In Spreuken 22:6 wordt aan onderwijzenden de raad gegeven "de jongeling te leren naar de eis zijns wegs." Dit betekent dat rekening moet worden gehouden met de leeftijd, het begrip en de omstandigheden van de leerling. De school staat voor het opvoeden en opleiden van leerlingen voor een positie als christen in deze maatschappij. De grondslag van de school is waarneembaar in de inrichting van het onderwijs.

Bij de benoeming van medewerkers wordt altijd gevraagd om de grondslag te onderschrijven en het identiteitsprofiel te ondertekenen. Wat de regels voor het toelatingsbeleid van leerlingen betreft zijn een aantal wettelijke beperkingen van toepassing:

- Voor aanmelding van leerlingen die afkomstig zijn van scholen uit de beide samenwerkingsverbanden passend onderwijs, geldt dat aan de ouders gevraagd mag worden dat zij de grondslag onderschrijven.
- De Rank en de Samuelschool vallen onder de Wet op de expertisecentra. Wettelijk is geregeld dat van ouders in het uiterste geval niet meer verlangd mag worden dan dat zij de grondslag respecteren;
- Er zijn in Barendrecht en Werkendam geen openbare scholen voor speciaal onderwijs en voor speciaal basisonderwijs. Daarom geeft dit ouders die in Barendrecht en Werkendam wonen het recht om hun kind aan te melden. Er mag dan niet meer gevraagd worden dan het respecteren van de grondslag. In de praktijk wordt van dit recht in beperkte mate gebruik gemaakt. Dit heeft tot op heden nog nooit tot problemen geleid.

Verreweg de meeste ouders kiezen voor onze scholen vanwege de geloofsovertuiging van waaruit in onze scholen onderwijs wordt gegeven.

De ontwikkelingen rond passend onderwijs zijn van groot belang. Naar onze mening is het van grote waarde dat we dit proces samen met andere scholen en instellingen vorm kunnen blijven geven vanuit eenzelfde identiteit. In de Wet passend onderwijs, die in 2012 is aangenomen, is de mogelijkheid opgenomen om een landelijk samenwerkingsverband naar richting te vormen. Het reformatorisch onderwijs heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt voor zowel het primair als voor het voortgezet onderwijs. Wij ervaren het, zoals in het voorwoord in dit jaarverslag reeds is verwoord, als een wonder dat deze mogelijkheid ons geboden is!

De relatie met de kerken wordt op een aantal manieren onderhouden. De eerste manier is dat wij de kerken jaarlijks ons jaarverslag toesturen. Hierbij wordt altijd een verzoek gedaan voor financiële ondersteuning van het onderwijs. Door een groot aantal kerkelijke gemeenten wordt hier positief op gereageerd, waarvoor we dankbaar zijn. Een tweede manier is dat voor de jaaropeningen van de scholen predikanten uit de breedte van onze achterban worden uitgenodigd om daar een bijdrage aan te geven. Zonder uitzondering wordt daar steeds gehoor aan gegeven. Een derde manier is dat leerlingen van VSO hun predikant of ambtsdrager uitnodigen voor een maaltijd die zij zelf hebben bereid.

De kerkelijke herkomst van onze leerlingen vormt een duidelijke afspiegeling van de reformatorische kerken in ons voedingsgebied. Onder overig vallen alle kinderen die niet behoren bij de zes genoemde kerkgenootschappen, maar in een heel aantal gevallen wel lid zijn van een kerkelijke gemeente (evangelisch, GKV). Daarnaast vallen onder overig ook de kinderen die van huis geen christelijke achtergrond hebben of niet aangesloten zijn bij een kerkelijke gemeente.

	PKN	HHK	GG	GGN	CGK	OGG(N)	OVERIG
De Akker	17%	14%	35%	8%	6%	6%	14%
Beversluisschool	30%	13%	30%	6%	5%	2%	14%
De Wijngaard	25%	10%	35%	1%	5%	6%	18%
De Rank	19%	9%	28%	7%	5%	7%	25%
Samuelschool SO Gedrag	50%	9%	9%	3%			29%
Samuelschool (V)SO ZML	39%	12%	20%	8%	5%	1%	15%

6 ALGEMEEN

6.1 De kernactiviteiten en aantal leerlingen

De belangrijkste activiteit is het geven van speciaal (basis)onderwijs. Daarbij bieden S(B)O De Akker, S(B)O De Wijngaard en S(B)O Beversluisschool ook onderwijs aan kinderen met ernstige gedragsproblematiek (voorheen cluster 4) en taal-/spraakproblemen (cluster 2). Voor dit beleid wordt bewust gekozen om deze leerlingen identiteitsgebonden onderwijs aan te bieden. In Gouda worden de meeste kinderen van cluster 4 geplaatst op de Samuelschool, daarnaast ook in toenemende mate op S(B)O de Beversluis. Met de invoering van passend onderwijs is dit beleid helemaal ingebed in het beleid van Berséba en RefSVO.

De Rank en de Samuelschool hebben de zogenaamde EMB-status. Dit houdt in dat leerlingen die (ernstig) meervoudig gehandicapt zijn mogen worden toegelaten. Beide scholen hebben ook de officiële VSO-status, vanaf 12 jaar volgen de leerlingen voortgezet speciaal onderwijs.

De ontwikkeling van de leerlingaantallen over de achterliggende jaren is te lezen in onderstaande tabel. In voorgaande jaren gaven we inzicht in de aantallen leerlingen per 1 oktober en 1 februari. Vanwege vernieuwde wijze van bekostiging is vanaf 2022 de officiële teldatum 1 februari geworden. In ons jaarverslag zullen we vanaf 2022 dan ook alleen de gegevens presenteren per officiële teldatum van 1 februari van het betreffende jaar.

Cluster-4 leerlingen worden op de Akker en de Wijngaard (en incidenteel op de Beversluisschool) ingeschreven op de S(B)O-scholen. Voor deze leerlingen ontvangen we van Berséba extra middelen (op niveau van SO . Deze manier past het beste bij onze situatie. Omdat wij op 5 locaties werken is het apart organiseren van S(B)O en cluster-4-onderwijs ook financieel niet haalbaar om dat op elke locatie apart te organiseren. In Gouda is er een aparte SO gedrag locatie.

We zien een lichte daling van het totaal aantal leerlingen. Dat geldt vooral het SBO, het aantal leerlingen in het (V)SO neemt juist toe. Enerzijds heeft de daling te maken met het feit dat er grote groepen 8 de school hebben verlaten. Anderzijds is het wellicht een effect van de coronaperiode.

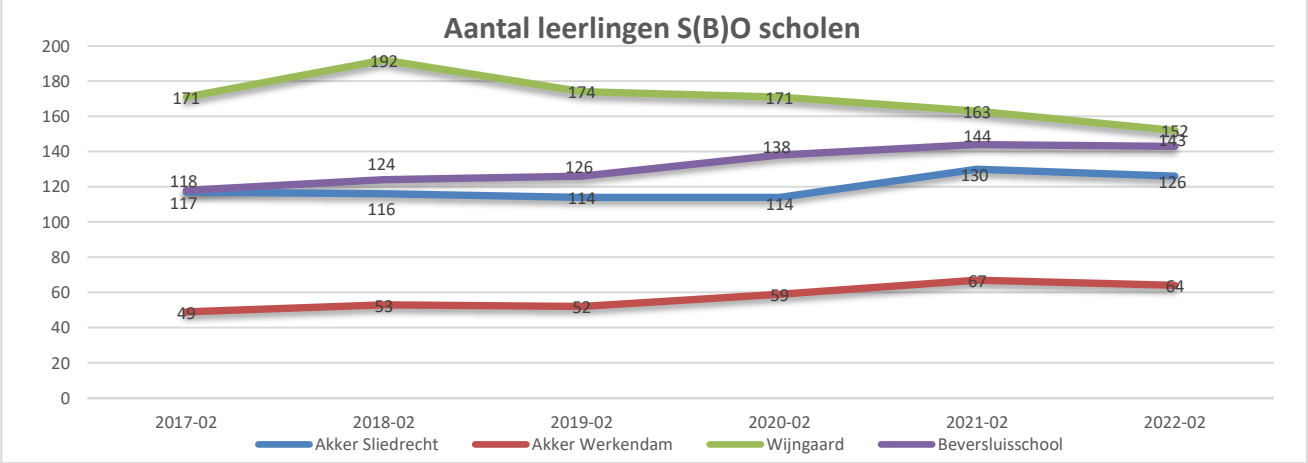

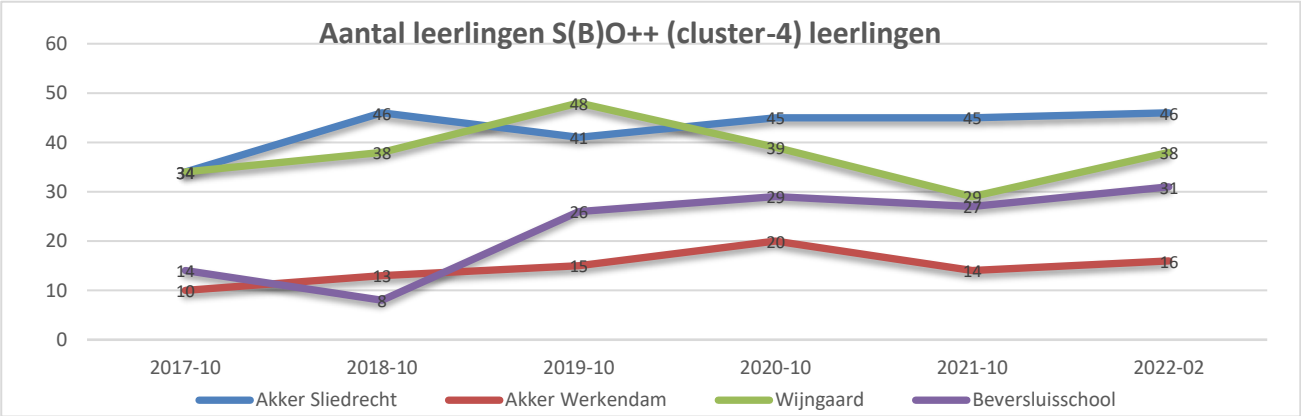

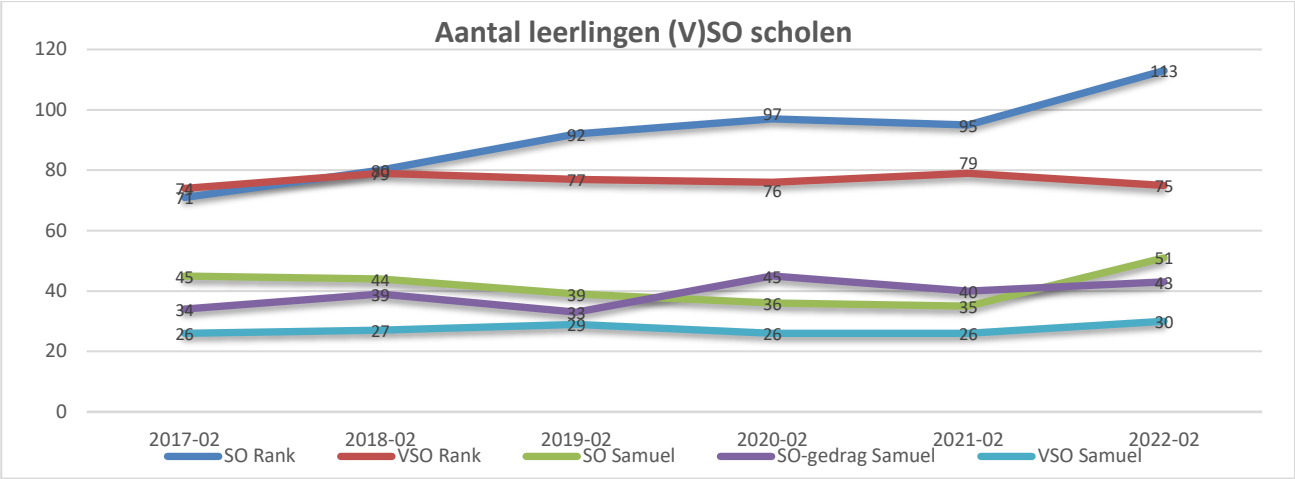

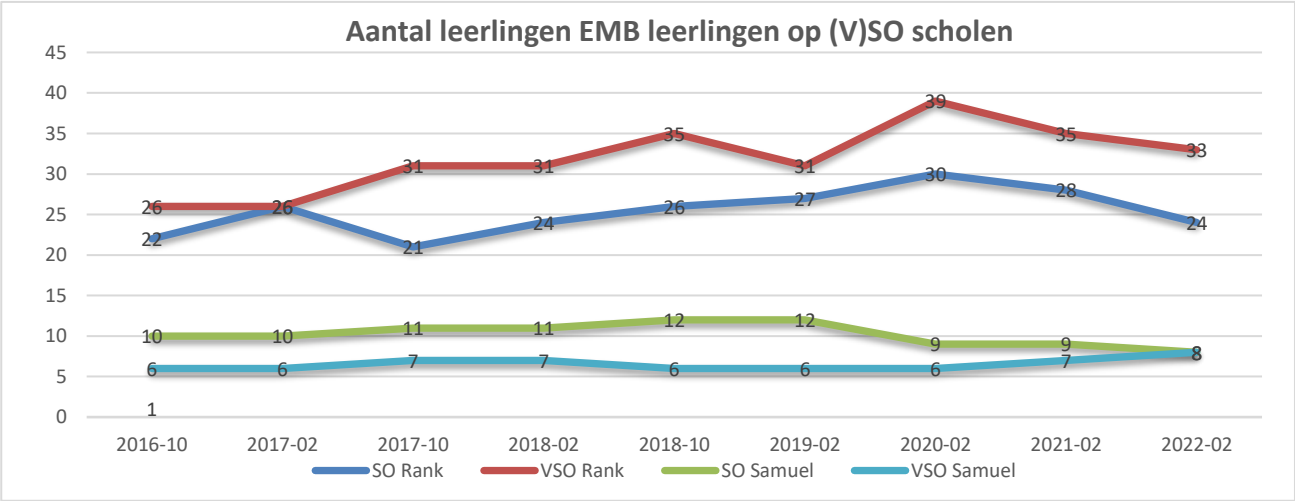

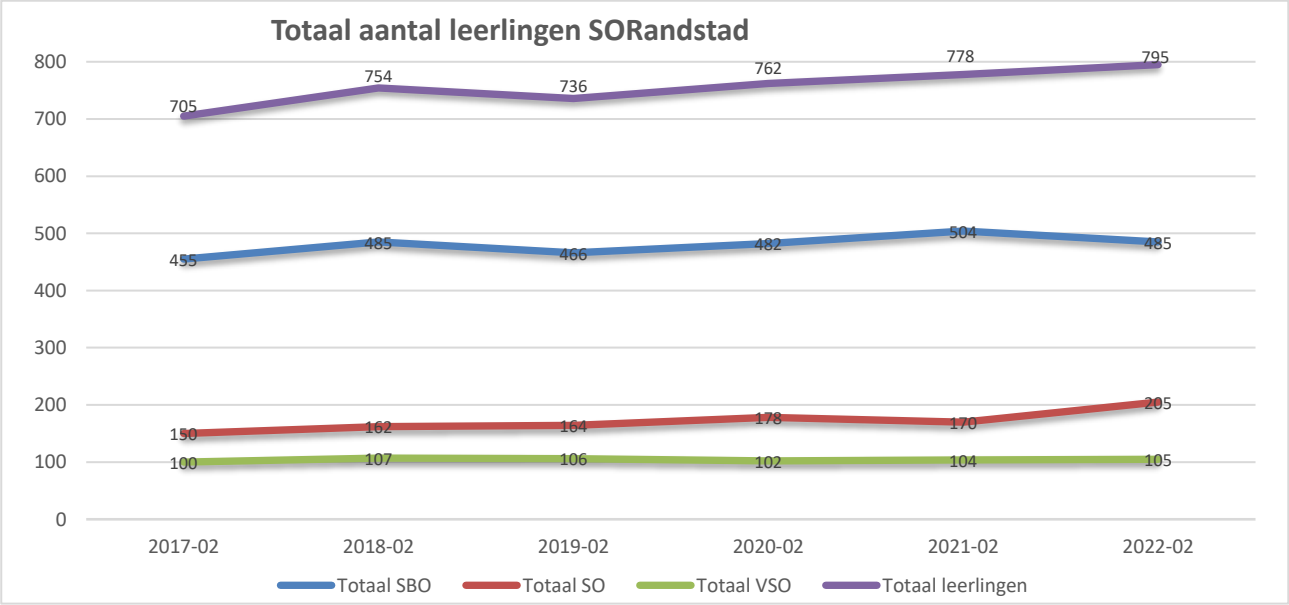

6.2 Het voedingsgebied

De kinderen die de scholen bezoeken komen uit een uitgestrekt voedingsgebied. Wij bedienen de gehele regio Randstad, voor wat betreft leerlingen vanuit onze achterban. De regio Randstad omvat de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht ten westen van de A12/A2 en het noordelijk gedeelte van de provincie Noord-Brabant.

6.3 Het jaar 2022 – (post) corona

De coronacrisis was bij de start van het jaar 2022 ook nog nadrukkelijk en factor van belang. Met name in het eerste kwartaal was er op alle locaties een hoog ziekteverzuim vanwege besmettingen onder het personeel. Hoewel de duur van de afwezigheid vanwege een besmetting gelukkig korter was. Vanaf het tweede kwartaal ging dat gelukkig beter en werd het gemiddelde verzuim lager.

De inzet van de NPO-middelen hebben we in het jaar 2022 verder vorm gegeven. Door personele krapte konden niet alle voorgenomen plannen uitgevoerd worden. We zien vooral dat de onzekerheid en instabiliteit zijn invloed heeft gehad op onze leerlingen. Op alle scholen wordt er dan ook geïnvesteerd in de persoonlijke en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast wordt er extra inzet gedaan (middelen, materialen, personeel) om het onderwijs verder te versterken. Dit is per locatie verschillend. Het jaar 2023 zullen we dit voortzetten.

De belangrijkste aandachtspunten op hoofdlijnen voor het jaar 2022 zijn:

- Op bijna alle locaties was het effect merkbaar van ons voornemen in het voorgaande jaar. Namelijk het in zetten op het benoemen (en mede opleiden) van extra personeel. In veel gevallen kon het onderwijs zijn voortgang hebben. Deze hoofdlijn, het inzetten op voldoende personeel, zullen we ook in 2023 voortzetten en versterken.
- We kiezen vooral en allereerst om de leerlingen sociaal-emotioneel zo te ondersteunen dat er weer ruimte ontstaat voor verdere ontwikkeling. We werken hier zoveel als mogelijk samen met jeugdzorg;
- We maken keuzes in de plannen die we hadden. Niet alles is te realiseren vanwege de vele hectiek die de coronacrisis met zich meebrengt;

6.4 Algemene speerpunten 2023

Het koersplan, wat in 2021 is opgesteld, is op hoofdlijnen het uitgangspunt voor de scholen. In dit koersplan worden drie hoofddoelen/ ambities geformuleerd. Om deze waar te kunnen maken zijn er tien ontwikkeldoelen opgesteld die verdeeld zijn over zes domeinen. Elke school en locatie heeft zijn eigen doelen en plannen waaraan gewerkt wordt in het jaar 2023. Met deze doelen geven zij invulling aan de ambities en de ontwikkeldoelen. Elke locatie vanuit zijn eigen beginsituatie en de huidige realiteit. Op hoofdlijnen en stichtingsniveau zijn er de volgende aandachtspunten:

- Elke school stelt een nieuw schoolplan op. Vanuit de visie en missie van de school wordende voornemens voor de komende jaren opgesteld;
- Investeren in het strategisch personeelsbeleid. Versterken van verdere professionalisering door meer incompany scholing te realiseren. Het blijvend investeren in opleiding van (nieuw) personeel. Alle scholen zijn of worden gecertificeerde SAM scholen;
- Verder uitvoering en invulling geven aan de code goed bestuur. Concreet door een werkwijze te formuleren rondom de zelfevaluatie van het toezichthoudend bestuur en het vormgeven van een bestuurlijke audit. We stellen de kaders op waarmee het toezichthoudend bestuur toezicht houdt;
- We maken een analyse van de financiële positie en stellen een investeringsplan voor de komende jaren op;
- Ontwikkelen van een opleidingsaanbod voor personeel van SORandstad;
- Op elke locatie verder invulling geven aan de samenwerking met de jeugdhulp zorginstanties;
- Zowel in Barendrecht als in Gouda zijn grote ontwikkelingen in het kader van strategische huisvesting;

7 ONDERWIJS EN KWALITEIT VAN DE SCHOLEN

In die hoofdstuk zien we per school de ontwikkelingen van het kalenderjaar. Doordat scholen werken met een jaarplan per schooljaar, is dat wat onderwijsontwikkelingen betreft een mix van tweede helft van het ene schooljaar en eerste helft van het volgende schooljaar. De resultaten zijn in ieder geval van het schooljaar wat afgerond is in het betreffende kalenderjaar.

We kiezen er bewust voor om dit per school vrij uitgebreid te doen. Het onderwijs wat aan de kinderen op de scholen wordt gegeven is de reden van ons bestaan. Al het andere staat ten dienste van onze opdracht en ambitie.

7.1 Onderwijsinspectie – vierjaarlijks onderzoek

Ook op het S(B)O en het SO zijn de resultaten van het onderwijs belangrijk. Het is echter, vergeleken met het gewone basisonderwijs, veel minder eenduidig wat van leerlingen in deze scholen verwacht mag worden. Er zijn ook geen eenduidige normen beschikbaar. Het gevolg hiervan is wel dat landelijk veel S(B)O-scholen moeilijk als voldoende worden beoordeeld, omdat scholen bij gebrek aan opbrengstnormen kunnen worden afgerekend op inrichtingseisen en op het onderwijsproces. Bij de scholen van cluster 3 in het SO zien we hetzelfde beeld.

In december 2021 is het vier jaarlijks inspectieonderzoek gestart met een gesprek met de directeur-bestuurders. Tijdens dit intensieve en constructieve gesprek hebben we iets kunnen delen van onze missie, visie en uitvoering. Vanwege de strategische keuzes die we maken in het leidinggeven aan SORandstad zorgde voor een interactief gesprek. Het organiseren vanuit de menselijk maat, gebaseerd op de uitgangspunten van het Rijnlandse denken, vormt soms een spanningsveld met het kader van waaruit de inspectie het onderzoek vorm geeft.

Na het gesprek heeft de inspectie een onderzoeksplan geschreven. Aangezien alle scholen het basisarrangement hebben en er geen financiële (of andere) risico's zijn gesignaleerd, zijn er geen schoolbezoeken in opgenomen.

Op drie verschillende dagen is de inspectie op bezoek geweest op de verschillende locaties. Het onderzoeksplan was zo vormgegeven dat de inspecties met veel verschillende personeelsleden met verschillende functies en taken op diverse locaties heeft gesproken. Op deze wijze heeft de inspectie zich een oordeel kunnen vormen over hoe de werkwijze in de praktijk wordt vormgegeven. Of zoals ze het in het onderzoeksplan is verwoord: de inspectie wil geïnformeerd en geïnspireerd worden.

We zien terug op een intensief en positief bezoek. We zijn blij en dankbaar met de erkenning en waardering die we hebben ontvangen. Een citaat vanuit het rapport:

Daarnaast zien wij dat de gekozen kernwaarden, die de dragers zijn van de bestuursfilosofie, herkenbaar zijn in beleid, gedrag en taal van alle medewerkers in de organisatie. Dit zorgt voor een stevig fundament van de kwaliteitscultuur op alle scholen.

We zien er naar uit om op deze wijze het onderwijs verder vorm te geven, waarbij we de aanbevelingen van de inspectie ter harte nemen en verwerken in ons handelen. Het volledige rapport is te vinden op www.sorandstad.nl en op de website van de inspectie.

Het borgen van de onderwijskwaliteit gebeurt door middel van het analyseren van leeropbrengsten. Alle beoordelingen zijn positief. Bij de S(B)O-scholen wordt benoemd dat de resultaten in positieve zin opvallen. Bij De Rank is de invoering van de leerlijnen en het inschalen van de leerlingen daarop een majeure ontwikkeling.

7.2 Klachtenregeling en meldingen

Het bevoegd gezag is aangesloten bij de klachtencommissie van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs te Ridderkerk. In de beleidsdocumenten is een klachtenregeling opgenomen. In de schoolgids wordt de regeling in hoofdlijnen weergegeven en zijn tevens de gegevens opgenomen van de interne contactpersoon, de externe vertrouwenspersoon en de secretaris van de klachtencommissie.

In het jaar 2022 is er één melding geweest bij de vertrouwenspersoon. Deze melding kwam van een extern, niet direct bij school betrokken persoon. De betrokkenen is doorverwezen naar directie en bestuur en er heeft een gesprek plaatsgevonden. Dit gesprek is voor alle partijen verhelderend en oplossend geweest.

7.3 Opbrengsten speciaal basisonderwijs

Naast het welbevinden van de kinderen zijn we gericht op de resultaten van het onderwijs. De vorderingen worden gevolgd en er wordt waar nodig geïnvesteerd in nieuwe methoden en/of werkwijzen. Tevens wordt er scholing ingezet om personeel te versterken in hun didactische en pedagogische vaardigheden. De resultaten daarvan zijn merkbaar. Deze ontwikkeling mag de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen niet in het gedrang brengen. Tot op heden is dat niet het geval. Al is dit met een toenemende vraag aan ondersteuningsbehoefte wel zoeken naar een balans. Het zelfbeeld van leerlingen wordt gestimuleerd als zij op hun eigen niveau vorderingen maken en deze met hen gedeeld worden.

De resultaten van de leerlingen die in groep 8 (en soms in groep 7) de school hebben verlaten zijn in de achterliggende jaren in kaart gebracht middels de methodiek die toen landelijk door de inspectie wordt gehanteerd. Daarbij wordt verband gelegd tussen de intelligentie van de leerlingen en de schoolresultaten. De landelijk geldende norm is dat tenminste 80% van de leerlingen het onderwijsniveau behaald moet hebben dat verwacht mag worden gezien hun capaciteiten.

7.4 S(B)O de Wijngaard

7.4.1 Onderwijsontwikkelingen - terugblik

Het jaar 2022 begon nog met een korte periode waarin coronamaatregelen van kracht waren. Echter is het grootste gedeelte van het jaar zonder maatregelen verlopen. Hierdoor kon het onderwijs zo normaal mogelijk verlopen. Binnen SBO De Wijngaard zijn in dit jaar diverse ontwikkelingen opgepakt.

In samenwerking met Driestar-Educatief en alle andere reformatorische speciale scholen is een start gemaakt met scholing om de onderwijskwaliteit in kaart te brengen. Samen met hen volgen we als MT studiemomenten om het model onder de knie te krijgen. In het kalenderjaar 2023 zal het geleerde uitgerold gaan worden in de school. We gaan dan ons team hierin betrekken en het model wordt dan onderdeel van ons kwaliteitssysteem.

Voor Burgerschap zijn we beleid aan het ontwikkelen. Via SLRO bestaat een leerlijn Burgerschaps-onderwijs. In samenwerking met de andere reformatorische speciale scholen maken we een leerlijn voor het speciaal (basis)onderwijs. De verwachting is dat deze medio 2023 klaar en te gebruiken is. Binnen SORandstad bestaat een commissie 'identiteit'. Deze commissie vertaald de leerlijn Burgerschap S(B)O naar de scholen van SORandstad.

In het jaar 2022 is de nieuwe rekenmethode 'Wereld in Getallen' (WIG) verder geïmplementeerd. Hiervoor zijn observaties en studiedagen georganiseerd.

Een grote ontwikkeling is het mogelijk overgaan naar een ander schoolgebouw. In samenwerking met SO De Rank worden met gemeente Barendrecht veel gesprekken gevoerd over huisvesting. Ook intern worden daar diverse overleggen belegd. Zo is in 2022 nagedacht over onze huidige onderwijsvisie. Dit is door vertaald naar de vraag wat we 'achter willen laten' en wat we 'mee willen nemen'. Hierdoor hebben we nagedacht over onze visie op onderwijs en hoe we dit in het nieuwe schoolgebouw gestalte willen geven. Er is nagedacht over de inrichting van het gebouw en een soepele overgang van de huidige locatie naar de nieuwe locatie. In 2023 krijgt dit alles een vervolg.

In 2022 zijn we begonnen met het werken in Leer-werkteams (LWT's). Al het werk op school is samengevoegd in zeven domeinen. Collega's hebben kunnen 'solliciteren' voor een LWT. Elke LWT heeft zijn ambitie besproken, omschreven en gepresenteerd binnen het team. Binnen een LWT worden praktische zaken geregeld, zoals vieringen van feestdagen, maar ook ontwikkelingen op het vakgebied bijgehouden en in de school gebracht. Op deze wijze willen we onze collega's beter toerusten.

In 2022 is het schoolveiligheidsplan geëvalueerd en (indien nodig) bijgesteld. Daarnaast is onder het team en de ouders/verzorgers een tevredenheidspeiling uitgezet. Beide uitslagen stemmen ons dankbaar, al zijn er ook mooie aandachtspunten uit de peilingen gekomen. Dit krijgt een vervolg binnen de ontwikkelingen van 2023.

Eind 2021 is een pilot voor jeugdhulp op school gestart. Deze is voortgezet in 2022. Met gemeente Barendrecht is een traject gevolgd waarin jeugdhulp op school onderdeel is van de aanbesteding van de zorg. Hierdoor is de pilot die opgezet was, omgezet naar een regulier traject. Hiermee verbinden we onderwijs en zorg zodat leerlingen preventief geholpen kunnen worden. Deze hulp is 'om tot onderwijs te komen' en voorkomt thuiszitten.

In 2022 hebben we diverse teamscholingen op het gebied van onderwijsvisie, didactiek en gedrag(sproblemen) gehad. Als team hebben we ons hierin kunnen professionaliseren.

7.4.2 Onderwijsontwikkelingen - vooruitblik

In 2023 krijgen diverse ontwikkelingen een voortgang. Te denken valt aan de verdere implementatie van de nieuwe rekenmethode WIG, implementatie bij het team van de onderwijskwaliteit, implementatie burgerschap. Verder zal gewerkt gaan worden aan een nieuw schoolplan. Dit schoolplan krijgt de titel: de basis op orde. In de achterliggende periode is veel veranderd, waardoor de basisafspraken wat onder het stof zijn komen te liggen. Deze willen we weer aanscherpen.

De overgang naar het nieuwe schoolgebouw zal veel aandacht vragen. Niet alleen de praktische organisatie, maar ook onderwijsinhoudelijk omtrent de onderwijsvisie.

Verder liggen er diverse veranderingen in het verschiet. Te denken valt aan een veranderde Ontwikkelingsperspectief, ons LeerlingVolgSysteem wat losgekoppeld wordt van ParnasSys en de veranderingen binnen de CITO-toetsen. In 2023 zullen vooral deze veranderingen centraal staan.

7.4.3 Uitstroom van leerlingen

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	15	13	15	9	6	16	**13**
Ontwikkelingsperspectief gehaald	67	64	73	85	66	65	**71**
Totaal	*82*	*77*	*88*	*94*	*72*	*81*	***84***
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	19	23	12	6	28	19	**16**

In het jaar 2021 is het percentage 'Ontwikkelingsperspectief niet gehaald' weer lager dan in 2020. Achter elk percentage zit een kind met problematieken en zorgen. We zijn daarom blij dat de grootste groep leerlingen het Ontwikkelingsperspectief (meer dan) gehaald hebben. Gedurende het jaar hebben we het Ontwikkelingsperspectief niet meer bijgesteld, waardoor we een realistischer beeld hebben van de uitstroom(verwachting) van onze leerlingen.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn. Uit de hierna volgende gegevens blijken de grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Bij het speciaal basisonderwijs loopt dat van ZML-onderwijs tot en met HAVO.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ZML/VSO (*)		4	2	7	2*	3*	4
PrO	6	7	11	9	7	11	7
LWOO	13	15	18	14	17**	7	11
VMBO/BB				1		10	
VMBO/BK	1		1	3	6***	7	
VMBO/GT		2	2	2	1	1	2
HAVO/VWO		1	3	5		1	2
Overig		4	2		3****		

*Toelichting: *Dit betreffen leerlingen die vroegtijdig de school hebben verlaten, ** waarvan 1 met cluster-IV onderwijs, *** waarvan één leerling in een trajectgroep en twee leerlingen met cluster-IV, VMBO-t*

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
% uitstroom PRO	23%	23%	28%	26%	21%	30%	27%

Overigens kunnen we onze twijfel hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten

7.4.4 Leerresultaten

Begin 2013 heeft de inspectie conceptnormen (ondergrenzen) gepubliceerd voor het minimale niveau dat de leerlingen behaald moeten hebben als zij uitstromen in groep 8. Dit wordt bepaald met behulp van de LVS-toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen.

De norm voor technisch lezen is dat tenminste 80% van de leerlingen een DLE van 20 moet hebben gehaald. Intelligentie speelt hierbij geen rol.

Hieronder staan de resultaten over de achterliggende 5 schooljaren. Op de meeste momenten zitten we boven de norm. We hebben deze normen opgenomen in ons beleid en zullen deze gebruiken als richtlijn.

Schooljaar	IQ	Tech. Lezen		Begr. Lezen		Rekenen		Spelling
		Norm %	Resultaat %	Norm DLE	Resultaat DLE	Norm DLE	Resultaat DLE	Resultaat DLE
2017-2018	83	80%	95%	33	44	32	40	50
2018-2019	90	80%	97%	37	41	36	41	42
2019-2020	88	80%	100%	36	40	34	40	37
2020-2021	83	80%	100%	33	37	32	35	35
2021-2022	88	80%	96%	36	36	34	37	35

7.4.5 Leerling enquête de Wijngaard

De leerling enquête is in 2022 afgenomen in 78 leerlingen. De resultaten zijn als volgt:

Schooljaar	2018	2019	2020	2021	2022
Veiligheidsbeleving	83%	84%	87%	86%	97%

7.4.6 Werkdrukmiddelen

Alle collega's zijn ruimschoots voor de zomervakantie op de hoogte gesteld van het feit dat er middelen ter beschikking komen om de werkdruk op school te verlichten. Aan de collega's is gevraagd om vast na te denken welke inzet volgens hen effectief zou zijn ter verlichting van de werkdruk.

Op een algemene teamvergadering hebben we met elkaar geïnventariseerd waar de belangrijkste knelpunten lagen. De volgende punten kwamen naar boven:

1. Er is meer behoefte aan extra inzet onderwijsassistentie ter ondersteuning van de leerkrachten voor de klas.
2. De werkdruk van de Intern Begeleiders is erg hoog.

De extra middelen die wij ter beschikking hadden, hebben we ingezet door extra personeel aan te nemen.

- We hebben voor 0.35 FTE extra onderwijsassistentie ingezet;
- Daarnaast hebben we 0.2 FTE extra Interne Begeleiding ingezet;

7.5 S(B)O De Akker – Locatie Sliedrecht

7.5.1 Onderwijsontwikkelingen – terugblik

Het eerste gedeelte van 2022 stond nog erg in het teken van de corona crisis. Met name in de eerste vier maanden waren er nog erg veel besmettingen onder personeel en kinderen. Gelukkig waren de meeste collega's en kinderen er niet lang ziek van. Dit alles gaf echter wel een instabiele paar maanden.

In het schoolplan hebben we vier pijlers geformuleerd: *de basis op orde, omgaan met verschillen, onderwijs in verhouding tot gedrag-zorg en bekwaamheid behouden, verbeteren en verdiepen.* Alle ontwikkelingen passen binnen één of meerdere pijlers.

Op De Akker is veel aandacht voor nascholing en professionalisering. Dat is een blijvende ontwikkeling. Een aantal collega's volgt momenteel een opleiding. We hebben veel geïnvesteerd in het begeleiden en mede opleiden van nieuwe collega's, onder andere door de inzet van twee schoolopleiders;

Teambreed hebben we een nascholing gevolgd over trauma en hechting;

Tijdens teambijeenkomsten hebben we aan de hand van het boek EDI (Expliciete Directe Instructie) onze kennis opgefrist en aansluitend in de praktijk vormgegeven;

Het leren door doen is een onderdeel geworden van ons aanbod onder de titel: *Kwaliteiten in ontwikkeling: Samen-Leren-Doen!* Door subsidies hebben we extra kunnen inzetten op onderdelen als moestuinieren, koken en schoolfruit, dit zorgde voor nieuwe leerervaringen.

De nieuwe taalmethode is geïmplementeerd onder begeleiding van de onderwijsadviesdienst. De eerste resultaten zijn veelbelovend;

De werkwijze rondom het jonge-kindcentrum is omschreven, er is een nauwe samenwerking met de Rank en de jeugdhulpverlening (Agathos);

Jeugdhulp op school is verder vormgegeven en een niet meer weg te denken aanbod in onze school. Het aanbod onderwijs-zorg heeft steeds meer inhoud en vorm gekregen;

De implementatie naar een nieuwe ICT-aanbieder is goed verlopen. Het zorgt voor nog meer stabiliteit en mogelijkheden in het werken met ICT. Alle personeelsleden zijn voorzien van een eigen laptop;

Buitengewoon onderwijs voorziet in een behoefte en is uitgebreid naar drie dagen en op een tweede locatie. Hierbij geven we onderwijs op een andere locatie, in samenwerking met de stichting voor zorgboeren. Onderwijs, zorg/behandeling en praktisch leren wordt hier samen vormgegeven, waarbij onderwijs leidend is. Leerlingen die niet meer of deels konden deelnemen aan het onderwijs op school, hebben hier vorderingen gemaakt en konden weer (deels) toegroeien naar onderwijs op school. Inmiddels zijn ook leerlingen aangesloten vanuit andere scholen.

7.5.2 Onderwijsontwikkelingen – vooruitblik

Er zal veel aandacht zijn en blijven voor het opleiden en begeleiden van personeel. Dit om te kunnen blijven voorzien in voldoende bekwaam personeel. We werken met over- benoemingen, zodat we al voorzien zijn voordat er vervanging moet plaatsvinden. In het jaar 2023 wordt er gewerkt aan gerichte scholingen die op maat en intern worden opgezet;

We versterken de basisvaardigheden door ons verder te verdiepen en te bekwamen in het geven van instructie door intensief bezig te zijn tijdens deelteamsessies en in het dagelijks werk met het EDI model.

We vervolgen het versterken van het pedagogisch klimaat door verder te werken aan het schoolbrede thema 'Respect'.

We investeren, onder begeleiding van externe onderwijsadviesdienst, in verbetering en versterking van het begrijpend lezen;

Het lezen van en door kinderen wordt gestimuleerd en bevorderd. We betrekken hier ook de ouders bij. In samenwerking met de bibliotheek gaan we de klassen- en/of schoolbibliotheek volledig opnieuw inrichten;

We schaffen dit jaar de vernieuwde versie van de methode 'Wonderlijk gemaakt' aan en hopen in de maand april/mei hier lessen uit te gaan geven. Ook zal er een ouderavond worden gepland waarop een voorlichter van Driestar Educatief toelichting zal geven op de inhoud en het gebruik van deze methode;

Er zijn diverse veranderingen die op ons afkomen, waar we niet altijd zelf voor (kunnen) kiezen. Te denken valt aan een veranderde Ontwikkelingsperspectief en de veranderingen binnen de CITO-toetsen. In 2023 zullen vooral deze veranderingen centraal staan.

Het volgmodel voor de sociaal-emotionele ontwikkeling is geïmplementeerd binnen de gehele school. Helaas worden we geconfronteerd met het feit dat het losgekoppeld wordt van LVS ParnasSys. Het model wordt aangepast en is gelukkig nog wel bruikbaar als ZIEN+. We zullen hier opnieuw in moeten investeren.

Door alle ontwikkelingen (oa bezuinigingen) staat het aanbod onderwijs-zorg, door de inzet van JOS (Jeugdhulp Op School) onder de druk. Het aanbod zal blijven en voorziet in een behoefte, de omvang wordt echter verminderd, wat de nodige knelpunten met zich mee zal brengen.

Voor Burgerschap zijn we beleid aan het ontwikkelen. Via SLRO bestaat een leerlijn Burgerschaps-onderwijs. In samenwerking met de andere reformatorische speciale scholen maken we een leerlijn voor het speciaal (basis)onderwijs. De verwachting is dat deze medio 2023 klaar en te gebruiken is. Binnen SORandstad bestaat een commissie 'identiteit'. Deze commissie vertaald de leerlijn Burgerschap S(B)O naar de scholen van SORandstad.

Daarnaast is onder het team en de ouders/verzorgers een tevredenheidspeiling uitgezet. Beide uitslagen stemmen ons dankbaar, al zijn er ook mooie aandachtspunten uit de peilingen gekomen. Dit krijgt een vervolg binnen de ontwikkelingen van 2023.

In het jaar 2023 zal er ook opnieuw worden nagedacht over de visie en missie van de school in het kader van het nieuw op te stellen schoolplan 2023-2027.

7.5.3 Uitstroom van leerlingen

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	9	28	10	5	35	11	**24**
Ontwikkelingsperspectief gehaald	77	67	85	90	59	83	**67**
Totaal	*86*	*95*	*95*	*95*	*94*	*94*	***91***
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	14(*)	5	5	5	6	6	**9**

(*) het betreft 3 leerlingen. In alle gevallen is er bewust gekozen voor een iets lager uitstroom niveau vanwege sociaal-emotionele problematieken.

Uit deze gegevens blijkt dat het onderwijs over het algemeen meer dan voldoende opbrengsten geeft. Een enkele keer lukt het niet om het (uitstroom)niveau te realiseren wat wel mogelijk zou moeten zijn. In vrijwel alle gevallen betreft het dan echter leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek.

De redenen dat leerlingen het wat uitstroom betreft het ontwikkelingsperspectief niet heeft gehaald zijn verschillend. Ouders maken soms een andere keuze maken dan het schooladvies en vaker dan voorheen wordt er voor een veiligere setting gekozen gezien de kwetsbaarheid van leerlingen. Een groot percentage heeft het ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald. Grotendeels is dit veroorzaakt doordat de verwachtingsperspectieven niet tijdig of voldoende zijn bijgesteld.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn. Uit de hierna volgende gegevens blijken de grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Bij het speciaal basisonderwijs loopt dat van ZML-onderwijs tot en met HAVO.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ZML/VSO		2	1	2	1		1
PrO	7	4	8	7	4	5	8
LWOO	8	4	8(*)	6	9	9(*)	9
VMBO/BB	3	1		1		1	
VMBO/BK	2	4		3	2	1	
VMBO/GT	1	4	1	1	1	1	3(**)
HAVO/VWO	1	2	1				
Overig	1	2					

Toelichting: (*) Uitstroom naar LWOO betreffen kinderen die naar met name BB en BK zijn gegaan (**) betreffen leerlingen die naar cluster 4 onderwijs gaan

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal.

Schooljaar	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
% uitstroom PRO	32%	20%	42%	35%	24%	29%	38%

Overigens kunnen we onze twijfel hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten.

7.5.4 Leerresultaten

Begin 2013 heeft de inspectie conceptnormen (ondergrenzen) gepubliceerd voor het minimale niveau dat de leerlingen behaald moeten hebben als zij uitstromen in groep 8. Dit wordt bepaald met behulp van de LVS-toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen. De norm voor technisch lezen is dat tenminste 80% van de leerlingen een DLE van 20 moet hebben gehaald. Intelligentie speelt hierbij geen rol.

Hieronder staan de resultaten over de achterliggende 5 schooljaren. Op de meeste momenten zitten we boven de norm. We hebben deze normen opgenomen in ons beleid en zullen deze gebruiken als richtlijn.

Schooljaar	IQ	Tech. Lezen		Begr. Lezen		Rekenen		Spelling
Sliedrecht		Norm %	Resultaat %	Norm DLE	Resultaat DLE	Norm DLE	Resultaat DLE	Resultaat DLE
2017-2018(*)	82	80%	90%	33	32	31	30	32
2018-2019	85	80%	85%	35	33	33	31	34
2019-2020	83	80%	82%	35	36	33	36	27
2020-2021	88	80%	78%	36	41	34	39	30
2021-2022(**)	84	80%	76%	35	34	33	31	29

(*) In dit jaar hebben we de norm net niet gehaald. Enerzijds is het ook een wat vertekend beeld, omdat we vanwege adaptief toetsen gebruik moesten maken van de oudere LVS-toetsen en de 3.0 versies. Daarnaast zijn er in toenemende mate leerlingen met bijkomende sociaal-emotionele problematieken.

(**) In dit schooljaar hebben we de normen net niet behaald. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat er meer leerlingen van de uitstromende groep dyslexie had. Dit kan ermee te maken hebben dat er een relatief grote groep is uitgestroomd naar PrO. Onder deze groep was ook een aantal groep 7 leerlingen die hun leerplafond had bereikt.

7.5.5 Leerling enquête de Akker

De leerling enquête is in 2022 afgenomen in 4 groepen bij ruim 60 leerlingen. De resultaten zijn als volgt:

Schooljaar	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Veiligheidsbeleving	77%	82%	81%	84%	85%

7.5.6 Werkdrukverlichting (Sliedrecht en Werkendam)

Enkele jaren geleden zijn tijdens een teambespreking de mogelijke oorzaken van werkdruk en daarvoor passende en effectieve maatregelen om dit aan te pakken besproken. De knelpunten die toen genoemd zijn, zijn nog steeds actueel, hoewel er geïnvesteerd is in aanpakken. De aanpakken hebben effect, zeker voor locatie Sliedrecht, gelet op een positiever uitslag in de personeelstevredenheidsonderzoeken van 2022 in vergelijk met 2020. De genoemde knelpunten waren: veel administratieve handelingen rondom leerlingen(zorg), toename contacten externen en ouders, ruimtegebrek, intensieve leerlingen (mn gedragsmatig), matige kwaliteit ICT (dit is inmiddels verleden tijd), enz. Daarnaast waren er in de afgelopen jaren al een aantal maatregelen genomen. We werken met vakleerkrachten gym. Er is een voorziening opgezet om leerlingen met een hogere ondersteuningsbehoefte intensief te kunnen begeleiden. De meest voorkomende aanpakken die genoemd werden, zijn:

1. Meer ondersteuning van onderwijsassistenten in de vaste groepen en uitbreiding van speciale zorgvoorziening;
2. Verder professionalisering en coaching van personeel;
3. Lesvrije dagen organiseren waar personeel administratief en voorbereidend werk kan doen;
4. ICT omgeving verbeteren en ICT meer benutten om efficiënter te werken (digitaal toetsen, communicatie met ouders, groepsplannen, enz.)

Punt 2 en 3 wordt al volop vormgegeven, hiervoor hoeven we de extra middelen niet te gebruiken. Punt 4, ICT-omgeving verbeteren, dat is in 2022 gerealiseerd door een nieuwe ICT-partner te kiezen en voor iedere collega een eigen laptop ter beschikking te stellen.

- We hebben extra onderwijs-assistentie ingezet, met daarbij extra aandacht voor mensen in opleiding;
- De verhoging van de middelen in 2021 hebben we ingezet voor extra personeel voor begeleiding van specifieke doelgroepen (oa Buiten gewoon onderwijs). Dit hebben we in 2022 gecontinueerd.

7.6 S(B)O de Akker - Locatie Werkendam

7.6.1 Onderwijsontwikkelingen – terugblik

Ook op de locatie Werkendam konden niet alle ontwikkelingen, als gevolg van de coronapandemie in de afgelopen jaren, gerealiseerd worden. Tegelijk zijn we dankbaar voor alles wat wel gelukt is. We zijn ook dankbaar voor het feit dat de schooldeuren niet meer gesloten hoeven te worden voor een langere periode.

In 2022 hebben het volgende wel kunnen realiseren:

- Er is een leerlijn Engels gemaakt voor de hele school;
- We continueren het werken met PCM en werken daar in elke groep mee. We richten ons daarbij op individuele kinderen en op het groepsproces. Ook de collega's zetten de geleerde vaardigheden op gebied van PCM zoveel mogelijk in contacten met elkaar, kinderen, ouders en iedereen die school binnenkomt;
- We zijn ook door gegaan met het ontwikkelen van het onderwijsaanbod voor de kinderen die vooral baat hebben bij ervaringsgericht leren;
- We hebben ons regelmatig bezonnen op onze kernwaarden en zoeken naar concrete vertalingen voor de kinderen en voor ons als team.

7.6.2 Onderwijsontwikkelingen – vooruitblik

In samenwerking met de gemeente Altena is een pilot jeugdzorg opgezet. Het doel is om in DV de cursus 2023-2024 per groep een zorgondersteuner in te zetten. Die zorgondersteuner ondersteunt kinderen in alles wat ze nodig hebben om tot onderwijs te kunnen komen.

We volgen samen de met de andere S(B)O-scholen de ontwikkelingen rondom het nieuwe ontwikkelingsperspectief. Dat hopen we in de nieuwe cursus te gaan gebruiken.

Het volgmodel voor de sociaal-emotionele ontwikkeling is geïmplementeerd binnen de gehele school. Helaas worden we geconfronteerd met het feit dat het losgekoppeld wordt van LVS ParnasSys. Het model wordt aangepast en is gelukkig nog wel bruikbaar als ZIEN+. We zullen hier opnieuw in moeten investeren.

De opbrengsten van rekenen in de onder- en middenbouw bespreken we met het team. We bekijken hoe we ons rekenonderwijs zo vorm kunnen geven, dat alle kinderen een bij hen passende ontwikkeling doormaken.

Het goed vormgeven van het praktisch werken wordt verder besproken. Dat betreft zowel de organisatie van het praktisch werk als het inhoudelijke deel.

We bespreken met elkaar alle ontwikkelingen rondom het burgerschapsonderwijs en leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de leerlijn die landelijk gebruikt wordt. Deze leerlijn wordt ingezet op alle christelijk-reformatorische S(B)O-scholen.

7.6.3 Uitstroom van leerlingen

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	0	16	0	0	11	0
Ontwikkelingsperspectief gehaald	100	84	91	72	89	92
Totaal	*100*	*100*	*91*	*72*	*100*	*92*
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	0	0	9	28	0	8

Uit deze gegevens blijkt dat het onderwijs over het algemeen meer dan voldoende opbrengsten geeft. Een enkele keer lukt het niet om het (uitstroom)niveau te realiseren wat wel mogelijk zou moeten zijn. In vrijwel alle gevallen betreft het dan echter leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek.

De redenen dat leerlingen het wat uitstroom betreft het ontwikkelingsperspectief niet heeft gehaald zijn verschillend. Ouders maken soms een andere keuze maken dan het schooladvies en vaker dan voorheen wordt er voor een veiligere setting gekozen gezien de kwetsbaarheid van leerlingen.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn. Uit de hierna volgende gegevens blijken de grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Bij het speciaal basisonderwijs loopt dat van ZML-onderwijs tot en met HAVO.

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ZML/VSO (*)						
PrO	3	4	5	3	3	10
LWOO	2	1	5	4		2
VMBO/BB					8	
VMBO/BK						
VMBO/GT		1				1
HAVO			1			

Toelichting: LWOO > dit betreffen kinderen van diverse richtingen met name BB en BK

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal.

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
% uitstroom PRO	60%	66%	55%	43%	27%	77%

De hoge uitstroom in 2022 kan worden verklaard door een gemiddeld lager IQ (79 tov 91 het jaar ervoor). Daarnaast zijn er een aantal leerlingen vanuit groep 7 uitgestroomd omdat zij aan hun leerplafond zitten.

Overigens kunnen we onze twijfel hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten

7.6.4 Leerresultaten

Begin 2013 heeft de inspectie conceptnormen (ondergrenzen) gepubliceerd voor het minimale niveau dat de leerlingen behaald moeten hebben als zij uitstromen in groep 8. Dit wordt bepaald met behulp van de LVS-toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen.

De norm voor technisch lezen is dat tenminste 80% van de leerlingen een DLE van 20 moet hebben gehaald. Intelligentie speelt hierbij geen rol.

Hieronder staan de resultaten over de achterliggende 5 schooljaren. Op de meeste momenten zitten we boven de norm. We hebben deze normen opgenomen in ons beleid en zullen deze gebruiken als richtlijn. Tijdens de inspectiebezoeken in 2014 bij De Wijngaard en De Akker in Sliedrecht hebben beide inspecteurs hun waardering voor de -in hun ervaring opvallend hoge- opbrengsten uitgesproken.

Schooljaar	IQ	Tech. Lezen		Begr. Lezen		Rekenen		Spelling
Werkendam		Norm %	Resultaat %	Norm DLE	Resultaat DLE	Norm DLE	Resultaat DLE	Resultaat DLE
2017-2018	78	80%	67%(*)	30	31	29	34	30
2018-2019	79	80%	82%	35	32	33	28	27
2019-2020	94	80%	84%	31	41	29	39	36

2020-2021	91	80%	78%	35	38	33	36	27
2021-2022 (**)	79	80%	40%	31	30	33	28	27

(*) Hierbij waren 2 kinderen met ernstige dyslexie. (dat was in dat jaar 33% van het aantal leerlingen)
(**) In dit schooljaar hebben we de normen net niet behaald. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat een aantal leerlingen (meer dan andere jaren) van de uitstromende groep dyslexie had. We zien het afgelopen jaar een lichte daling in de resultaten. Dit kan ermee te maken hebben dat er een relatief grote groep is uitgestroomd naar PrO. Onder deze groep was ook een aantal groep 7 leerlingen die hun leerplafond had bereikt.

7.6.5 Leerling enquête locatie Werkendam

De leerling enquête is in 2022 afgenomen in 3 groepen bij 34 leerlingen. De resultaten zijn als volgt:

Schooljaar	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Veiligheidsbeleving	65%	70%	79%	84%	89%

7.7 S(B)O - ds. N.H. Beversluisschool

7.7.1 Onderwijsontwikkelingen - terugblik

De werkgroep ‘burgerschap en sociale vaardigheden’ heeft in het achterliggende jaar inhoud gegeven aan burgerschap met het thema ‘Groen moet je doen’. Daarmee hebben zij de zorg voor de Schepping onder de aandacht van de kinderen gebracht in de Bijbelverhalen, in de lessen, maar ook op een praktische en creatieve manier.

Vanuit de NPO-gelden zijn er extra laptops voor de leerlingen aangeschaft. Hiermee bieden we de groepen meer mogelijkheid om klassikaal digitale lessen te kunnen volgen.

In mei 2022 hebben we een studiedag rond het thema ‘woordenschat’ gevolgd onder begeleiding van een cursusleider van het CED. In september was het plan om een vervolg hieraan te geven. Maar door ziekte van de cursusleider kon deze studiedag niet doorgaan. We hopen dit op een later moment te plannen.

De werkgroep ‘pedagogische klimaat’ heeft al een periode inhoud gegeven aan de 'Talentenmiddagen’. Deze middagen hadden het thema ‘Op reis’. De kinderen konden zelf een intelligentie kiezen waarmee zij dit thema onder begeleiding van de leerkrachten uitwerkten. Het komend half jaar zullen we hier een vervolg aan geven, omdat we merken dat het werken vanuit je talent(en) heel motiverend en stimulerend werkt.

In augustus zijn we in de groepen 3 t/m 5 gestart met de methode Rekenroute. Deze methode is speciaal geschreven voor onze doelgroep en bevat de kerndoelen die afgestemd zijn op het praktijkonderwijs en VMBO-Basis met LWOO. Naast dat deze methode beter aansluit bij de onderwijsbehoeften van onze leerlingen hopen we ook dat het werken met deze methode hen meer motiveert voor het rekenonderwijs. We zien dat het de kinderen helpt om gedurende een langere periode te werken aan een strategie. Hierdoor krijgen ze veel herhaling en tijd voor inoefening.

Met het vertrek van de PCM-coördinator in december 2022 is de implementatie van PCM wat vertraagd. Er is een nieuwe commissie samengesteld die het werken met PCM weer nieuw leven in zal gaan blazen. Met als doel om te gaan werken met de methode inZIcht. Gericht op het zicht op jezelf, de groep en de leerling.

De ZIEN!-expert leidt tot grote tevredenheid van het team vanaf dit jaar de ZIEN!-besprekingen. Wel is ZIEN! vernieuwd en hebben we nog niet goed door wat de werkwijze van dit nieuwe systeem is. De ZIEN!-expert zal hier verder in geschoold worden, zodat het ten goede komt aan de ontwikkeling van de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen. Wel zijn er nieuwe spellen en prentenboeken aangeschaft die gebruikt kunnen worden om de SOVA-lessen inhoud te kunnen geven.

Afgelopen jaar hebben we voor het eerst het nieuw ontwikkelde rapport gebruikt. Het is een prachtig resultaat geworden waar we van ouders/verzorgers veelbelovende reacties op hebben gekregen.

Het plan waarin we verwoord hebben hoe we de NPO-gelden van 2021-2022 wilden besteden is zo goed als geheel uitgewerkt. We hebben het tweede plan inmiddels gemaakt en besproken in het team en de MR. Ook in dit plan hebben we met elkaar nagedacht over hoe we de NPO-gelden het best zouden kunnen inzetten om de ontwikkelingen van onze leerlingen op zowel didactisch als sociaal-emotioneel gebied het beste een impuls kunnen geven en blijvend kunnen stimuleren. Zo is er weer rekening gehouden met de mogelijkheid tot de aanschaf van speelmateriaal voor in de hoeken in de onderbouw, zijn er verschillende materialen voor de sensomotorische ontwikkeling en prentenboeken aangeschaft en investeren we blijvend in materiaal voor op het plein.

In de achterliggende jaren merkten we dat we te weinig tegemoetkwamen aan het ontwikkelen van de praktische vaardigheden van onze leerlingen. Daarom zijn we in september 2022 gestart met een zogenaamde ‘Klusklas’. We merken dat het deelnemen aan de klusklas het welbevinden van de kinderen ten goede komt.

In november is er een studiedag geweest rond het thema ‘Trauma sensitief lesgeven’. Een zeer boeiend onderwerp. De informatie die we tijdens deze eerste studiedag hebben gekregen is direct toepasbaar in de praktijk van alle dag. Ook is er een werkgroep gevormd die zorg draagt voor implementatie en borging van dit thema in ons onderwijs.

Het was de bedoeling dat er een beleidsplan voor ICT gemaakt zou worden. Door ziekte van de ICT-Coördinator heeft is dit niet gebeurd. Mogelijk dat we dit in de toekomst oppakken op stichtingsniveau.

Onder begeleiding van Penta Rho hebben we als MT-leden van de Goudse scholen en de directeur bestuurders een visie en beleidsdocument gemaakt voor Gespecialiseerd onderwijs in Gouda onder een dak.

7.7.2 Onderwijsontwikkelingen - vooruitblik

Het komende jaar gaan we met de Goudse S(B)O scholen visie ontwikkelen op de samensmelting van SO Gedrag en SBO en is het vormen van een Jonge Kind Centrum (JKC). Er is een kernteam samengesteld en een projectgroep. Vanuit de ideeën die door alle personeelsleden zijn ingebracht, zullen er werkgroepen gevormd worden die deze ideeën concreet gaan omzetten in plannen. Vanaf augustus 2023 zullen we starten met een aantal proefplaatsingen. Hiermee wordt bedoeld dat er een aantal SO-Gedrag leerlingen zullen starten op het SBO om zo vast kennis te maken met deze doelgroep. Ook zullen er gezamenlijke studiedagen georganiseerd gaan worden met als doel elkaar te leren kennen, kennis te nemen van de verschillende culturen en werkwijzen en het uitwerken van ideeën in de verschillende werkgroepen.

De nieuwgevormde commissie PCM is actief aan de slag gegaan om het werken met dit model weer op de kaart te zetten. De eerste bijeenkomst is gepland en ook hebben de commissieleden zich ingeschreven voor de verdiepingscursussen van PCM.

De werkgroep ‘Burgerschap’ zal in het komende jaar het thema: ‘Later als ik groot ben…’ inhoud geven. We willen de leerlingen bewust maken van hun eigen talenten en deze verbinden aan beroepen. De oudere kinderen zullen snuffelstages doen en de jongere kinderen krijgen bezoek van b.v. een kapper, doen een excursie of volgen een workshop naar keuze. Hiermee willen we bereiken dat de kinderen zich nog meer gestimuleerd weten om vast te houden aan hun toekomstdroom.

In maart 2023 hebben we de tweede studiedag van ‘Trauma sensitief lesgeven’. De werkgroep ‘trauma sensitief lesgeven’ zal met de input van beide studiedagen beleid maken op hoe wij de verkregen informatie in ons onderwijs kunnen implementeren en borgen.

Na evaluatie van de talentenmiddagen is er besloten om in mei nog een keer in afgeslankte vorm inhoud te geven aan het werken vanuit meervoudige intelligentie.

We schaffen dit jaar de vernieuwde versie van de methode ‘Wonderlijk gemaakt’ aan en hopen in de maand april/mei hier lessen uit te gaan geven. Ook zal er een ouderavond worden gepland waarop een voorlichter van Driestar Educatief toelichting zal geven op de inhoud en het gebruik van deze methode.

We gaan verder doordenken hoe wij als school omgaan met belonen en straffen. Het is de bedoeling dat we hier in het komende jaar wel een start mee gaan maken. In dit document zal ook het schorsingsprotocol een plek krijgen.

In januari en juni worden de CITO’s afgenomen. We zijn benieuwd naar het effect van het werken met de nieuwe methode Rekenroute op de cito-resultaten van rekenen. Ook zullen we rond de zomer met de werkgroep ‘Rekenen’ nadenken over hoe we vanaf groep 6 voor leerlingen met een Kader of GT-uitstroom vanuit het werken met Rekenroute de overstap gaan maken naar het werken met WIG 5.

Ook dit jaar werken we onder begeleiding van de schoolopleider toe naar een SAM-school in wording. Inmiddels hebben de collega's de mentoraatscursus gevolgd, zodat SAM-studenten de passende begeleiding kunnen krijgen. Documenten die nodig zijn voor een gecertificeerde SAM-school zijn ontwikkeld. In april volgt de audit voor de erkenning van een SAM-school.

Voortvloeiend uit de verschillende AB-trajecten vanuit cluster 2, gaan de logopedisten in samenwerking met onze taalcoördinator een studiedag organiseren met als thema ‘woordenschat'. Met als doel dit onderwerp binnen het onderwijs te borgen, zodat de woorden niet alleen aangeboden worden maar ook ingebed worden in het totale leerstof aanbod.

7.7.3 Uitstroom van leerlingen

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	13	14	5	10	9	**14**
Ontwikkelingsperspectief gehaald	74	76	90	75	74	**69**
Totaal	*87*	*90*	*95*	*85*	*83*	***83***
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	13	10	5	15	17	**17**

Uit deze gegevens blijkt dat het onderwijs over het algemeen meer dan voldoende opbrengsten geeft. Een enkele keer lukt het niet om het (uitstroom)niveau te realiseren wat wel mogelijk zou moeten zijn. In vrijwel alle gevallen betreft het dan echter leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek en waarbij de IQ-bepaling niet leidend kan zijn in het bepalen van een uitstroomperspectief. Een andere reden is dat bij een kind dat pas in groep 6 of 7 van de basisschool komt vaak een wat hogere uitstroombestemming is vastgesteld wat wij dan vanwege de sociaal emotionele problematiek toch naar beneden moeten bijstellen.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn. Uit de onderstaande gegevens blijken de grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Bij het speciaal basisonderwijs loopt dat van PrO tot en met HAVO.

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PrO	6	12	6	4	8	14(*)
LWOO	5	14	10	11	9	15
VMBO/BB						
VMBO/BK						
VMBO/GT	1				2(**)	3(**)
Trajectgroep/ Basis	3	2		3		
Trajectgroep/ Kader		1	1	1	3	2
Trajectgroep/GT-HAVO			2		1	1
Overig			1	1		

2021: (**) waarvan 1 leerling naar GT > cluster 4

2022:(*) waarvan 1 leerling naar cluster 2; (**) 3 leerlingen naar GT > cluster 4

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal.

Schooljaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
% uitstroom PRO	40%	41%	30%	20%	35%	40%

Overigens kunnen we onze twijfel hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten

7.7.4 Leerresultaten

Begin 2013 heeft de inspectie conceptnormen (ondergrenzen) gepubliceerd voor het minimale niveau dat de leerlingen behaald moeten hebben als zij uitstromen in groep 8. Dit wordt bepaald met behulp van de LVS-toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen. De norm voor technisch lezen is dat tenminste 80% van de leerlingen een DLE van 20 moet hebben gehaald. Intelligentie speelt hierbij geen rol.

Hieronder staan de resultaten over de achterliggende 4 schooljaren. Op de meeste momenten zitten we boven de norm. We hebben deze normen opgenomen in ons beleid en zullen deze gebruiken als richtlijn.

Schooljaar	IQ	Tech. Lezen		Begr. Lezen		Rekenen		Spelling
		Norm %	Resultaat %	Norm DLE	Resultaat DLE	Norm DLE	Resultaat DLE	Resultaat DLE
2016-2017	78	80%	94%	30	33	29	38	38
2017-2018	76	80%	81%	30	33	29	30	31
2018-2019	80	80%	80%	30	33	29	36	32
2019-2020	82	80%	80%	30	36	29	33	28
2020-2021	82	80%	90%	30	35	29	34	34
2021-2022	80	80%	77%	30	31	29	33	30

7.7.5 Leerling enquête

De leerling enquête is in 2022 afgenomen in 8 groepen bij 104 leerlingen. Het resultaat is als volgt:

Schooljaar	2022
Veiligheidsbeleving	85%

7.8 De Rank – SO en VSO locatie Barendrecht en SO locatie Sliedrecht

7.8.1 Onderwijsontwikkelingen voor SO en VSO gezamenlijk (terugblik)

In 2021 is een begin gemaakt met de implementatie van het nieuwe ontwikkelingsperspectief dat aansluit bij het landelijk doelgroepenmodel. Het streven is om binnen twee jaar voor alle leerlingen dit ontwikkelingsperspectief te hebben gemaakt.

Er is op directie/IB niveau overleg geweest over het omzetten van de OPP's naar een nieuwe papieren of digitale versie. SO en VSO Barendrecht hebben besloten dit in de digitale omgeving van Parnassys te doen. Omdat dit de nodige voorbereiding vroeg, zijn de studiedagen van oktober '22 verzet naar mei '23. SO Sliedrecht werkt voor alle leerlingen met de vernieuwde papieren versie van het OPP.

In het schooljaar 2021-2022 zijn we begonnen met de implementatie van een nieuwe leesmethode 'Veilig Leren Lezen'. Collega's die ermee werken hebben hiervoor een scholing gevolgd, alle leerlingen die met de Leeslijn werkten zijn hierop overgestapt. In Sliedrecht zien we nu al verrassende resultaten, doordat hier zingend-lezen wordt ingezet. Het analyseren en synthetiseren volgens het klassieke hakken-plakken, was voor een aantal leerlingen in het verleden een struikelblok. De variatie in werkvormen spreekt de leerlingen aan. De aanpassing naar ZML-onderwijs vraagt nog aandacht, voordat we hier goed onze weg in kunnen vinden. De leescoördinator neemt hierin een voortrekkersrol.

Voor SO Barendrecht en SO Sliedrecht is de functie van een taal- en rekencoördinator gecreëerd. De coördinatoren bewaken alle activiteiten rond deze hoofdleergebieden, scholen collega's, onderhouden materiaal en zijn aanspreekpunt bij vragen. Inmiddels zijn er op SO Barendrecht en SO Sliedrecht een rekencoördinator en op SO Sliedrecht een taalcoördinator aangesteld. Het vervullen van de vacature voor een eigen taalcoördinator in Barendrecht vraagt nog aandacht.

We nemen als directie en intern begeleiders actief deel aan de gezamenlijke bijeenkomsten waarbij het Landelijke Doelgroepen Model en het ophalen en analyseren van schoolopbrengsten wordt besproken. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd voor de scholen van het Reformatorisch gespecialiseerd onderwijs.

Er zijn inmiddels twee gecertificeerde schoolopleiders in de school werkzaam. De taken zijn verdeeld en uitgebreid met het begeleiden van allerlei verschillende disciplines, zoals leraar ondersteuners, logopedist en collega's die al langere tijd werkzaam zijn. Het gebeurt regelmatig dat we nieuwe collega's mogen verwelkomen doordat we actief zijn met het ontvangen van geïnteresseerden en studenten.

7.8.2 Onderwijsontwikkelingen voor SO en VSO gezamenlijk (vooruitblik)

Voor de afdelingen in Barendrecht is besloten om de OPP's te gaan omzetten naar het digitale systeem in Parnassys. Op twee studiedagen zullen we samen met collega's deze overstap maken. In het nieuwe cursusjaar nemen we ouders mee in de veranderingen. We kiezen op het VSO ervoor om leerlingen tot 16 jaar een nieuw OPP te geven, omdat zij op termijn zullen uitstromen.

Er is in twee groepen een basiscursus PCM aangeboden aan nieuwe collega's van de stichting. In maart worden twee workshops verzorgd over de principes van Triple C. Hierbij kunnen zowel nieuwe collega's aanhaken als collega's die hun kennis willen opfrissen.

Begin cursusjaar 2023-2024 is de werkgroep Burgerschap gestart met de ontwikkeling van leerlijnen voor Burgerschap en het vertalen van de wetgeving rondom Burgerschap naar het onderwijs binnen onze stichting. Het SLRO (Stichting voor

Leermiddelen Ontwikkeling Reformatorisch Onderwijs) heeft een leerlijn Burgerschap ontwikkeld voor het primair onderwijs, maar er is vanuit onze stichting behoefte aan een leerlijn voor het S(B)O.

Het afgelopen schooljaar hebben we het OPplan besproken in juni. In de praktijk bleek dit niet praktisch en werkbaar voor collega's en intern begeleiders. Na evaluatie is besloten om dit weer terug te draaien en de OPplannen ook te maken bij de OPP-besprekingen in februari.

Met ondersteuning van een externe zijn er in elke afdeling sessies geweest om tot de inhoud van een nieuw schoolplan te komen. De opbrengsten worden op directieniveau gebundeld tot een conceptplan en gedeeld met het team. Ook worden kernwaarden geformuleerd om de missie, visie en ambities herkenbaar en zichtbaar te maken voor alle collega's in de school. We werken als Rank samen op de grote thema's en geven een eigen invulling aan de uitwerking voor de praktijk per afdeling.

In het nieuwe cursusjaar willen we een ouderavond organiseren waarbij ouders verschillende workshops kunnen volgen rond relevante thema's als Zien, Triple C, Dösen, Leespraat enz.

7.8.3 Onderwijsontwikkelingen SO (terugblik)

SO Barendrecht- Het is een turbulent jaar geweest voor het SO-team in Barendrecht. Op teamleidersniveau hebben we niet voldoende bezetting gehad. De focus lag op het draaiend houden van de dagelijkse gang van zaken op de werkvloer. Daardoor is niet voldoende aandacht geweest voor alle ontwikkelingen die gepland stonden. Met ingang van het nieuwe cursusjaar zijn twee nieuwe teamleiders gestart.

Er is een start gemaakt met teamcoaching onder begeleiding van een extern deskundige;

De logopedisten hebben werken met ‘LOGO-Art’ ingevoerd. Samen met een collega die assisteert krijgen leerlingen extra tijd om te oefenen met woordenschat. Collega's zijn geschoold om dit ook in de klas voor individuele leerlingen in te zetten.

Zien! als methode voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen is inmiddels bekend. We hebben steeds aandacht gegeven aan het invullen van de observatielijsten. Ouders zijn nog niet meegenomen in het proces, wat wel het plan is voor de toekomst.

Leren leren is als hoofdleergebied ingevoerd. Dit leergebied laat ons zien hoe leerlingen leren en wat er nodig is om goed aan het werk te kunnen en de focus op het werk te houden. Er wordt in de praktijk vakoverstijgend aandacht aan geschonken. In de eerste periode van cursusjaar 2022-2023 zijn alle leerlingen op niveau ingeschaald. Vanaf februari 2023 zal een streefniveau worden bepaald. Het zal tijd kosten om dit leergebied op niveau te kunnen aanbieden.

De opstartgroep is met ingang van het nieuwe cursusjaar een volledige groep geworden, waardoor we nu 7 groepen hebben.

SO Sliedrecht – We zijn overgestapt naar een nieuw format voor het ontwikkelingsperspectief, dit sluit aan bij het landelijk doelgroepenmodel. Door gebruik van dit nieuwe format kunnen we beter in kaart brengen wat de onderwijsbehoeften en wat de ondersteuningsbehoeften van de kinderen zijn.

Door de verdichting van de problematiek wordt er steeds meer expertise van de collega’s gevraagd op gebied van gedrag en het begrijpen waar dit gedrag vandaan komt. Daarom is er gericht geschoold op problematiek waar we veel mee te maken hebben.

In het voorjaar is er een dag scholing gegeven over de principes van ‘Geef me de vijf’. In het najaar is de eerste dag van een tweedaagse cursus ‘traumasensitief onderwijs’ gevolgd. Een deel van het team heeft op haar verzoek een weerbaarheidstraining gevolgd. We herkennen door de scholingen gedrag van kinderen en kunnen er beter op inspelen.

De leerlijn ‘leren-leren’ is herzien en vollediger gemaakt, hier wordt nu mee gewerkt. We zien dat de oudere kinderen hier nog een inhaalslag in te maken hebben. Omdat mondelinge taal nog wat achterstand liet zien hebben we NPO-middelen ingezet op extra logopedie. Daarnaast werd vanuit NPO geïnvesteerd in extra personeel en in buitenspelmateriaal, om het welbevinden van de leerlingen te vergroten. We zagen dat dit door corona-maatregelen achteruit was gegaan.

Door subsidies hebben we extra kunnen inzetten op onderdelen als moestuinieren, koken en schoolfruit, dit zorgde voor nieuwe leerervaringen. Daarnaast is vooral geïnvesteerd in ontwikkelingen die al in gang waren gezet, zodat net opgedane kennis en vaardigheden beter verankerd worden.

7.8.4 Onderwijsontwikkelingen SO (vooruitblik)

SO Barendrecht – Naast de onderwijsontwikkelingen zal er nadruk gelegd worden op het vormen van een professioneel team. Het komende jaar zal de extern deskundige hierbij betrokken blijven. Dit is één van de pijlers die zal voorkomen in het nieuwe schoolplan. Verder wordt in het nieuwe schoolplan aandacht besteed aan burgerschap, identiteit, de verhuizing naar een nieuw gebouw en het versterken en uitbreiden van kennis om met onze veranderende doelgroep om te gaan.

We blijven muzieklessen volgen die georganiseerd worden vanuit de “Proeftuin muziek met CultuurLocaal”; een samenwerking met de muziekschool. Dit betreft twee keer per jaar een periode van vier weken. Leerlingen genieten hier erg van. We bekostigen dit gedeeltelijk uit een subsidie die verstrekt wordt door Cultuureducatie met Kwaliteit Barendrecht.

Collega's leren graag van elkaar. We willen aandacht geven aan collegiale consultatie en intervisie. Zo richten we een ‘coco-week’ in waarbij in één week allerlei collega's bij elkaar gaan kijken. Intervisie richt zich op gedrag van leerlingen, onze kennis en het toepassen van PCM in de groepen en samenwerking met elkaar en het toepassen van de principes van Triple- C.

SO Sliedrecht – In het voorjaar volgt de tweede studiedag over traumasensitief onderwijs. Het geleerde zal worden vastgehouden door inzet van een werkdag. Het is nog zoeken hoe we het beste kunnen werken aan 'leren-leren', dit heeft heel veel te maken met executieve functies. Daar hopen we een workshop over te volgen.

Het nieuwe schoolplan zal worden opgesteld, vanuit een brainstorm kwamen al de volgende punten om mee aan de slag te gaan: burgerschap, personeel werven en vasthouden, expertise voor problematiek van leerlingen vergroten. Na het opstellen van het schoolplan zal duidelijk worden wat er komend jaar al kan worden opgepakt en wat later wordt gedaan.

In schooljaar 2022-2023 is een KDC van de Schutse gestart in ons schoolgebouw. Hier wordt steeds intensiever mee samengewerkt. We onderzoeken hoe we een onderwijs-zorg groep gezamenlijk kunnen vormgeven.

7.8.5 Onderwijsontwikkelingen VSO (terugblik)

Na een teamevaluatie halverwege het jaar 2022 is besloten ons te richten op drie thema's: PCM, Zien! en Triple-C. Dit zijn de thema's die aandacht kregen bij studiedagen en intervisie tijdens VSO vergaderingen. In enkele klassen is een PCM coach ingezet bij hulpvragen van leerlingen individueel of gericht op de groepsaanpak.

In het voorjaar van 2022 zijn er twee studiedagen geweest. Een gericht op teambuilding en de andere met een inhoudelijk karakter rond PCM; het geven en ontvangen van feedback en Triple C; weerbaarheid.

Het VSO richtte zich op thematisch werken bij VSO-brede themaweken rond beroepen. Er zijn beroepen gekozen die passend zijn bij de uitstroomniveaus van de leerlingen. De weken zijn afgesloten met een markt waarbij gemaakte producten, passend bij het beroep, zijn verkocht. Daarnaast gingen leerlingen op excursie om kennis te maken met het beroep waar ze in de klassen aandacht aan hebben besteed.

Met ingang van het cursusjaar 2022-2023 is het VSO gaan werken met de nieuwe taalmethode Veilig Leren Lezen. De collega's die met deze methode aan de slag zijn gegaan zijn hier vooraf op geschoold.

De stagedocenten hebbende training 'Brug naar Werk' gevolgd. Door deze erkende training worden deelnemers gedegen voorbereid op de begeleiding van leerlingen in stage en werk. Tijdens de training wordt onder meer aandacht besteed aan sociale vaardigheden (werk gerelateerd), arbeidshouding, lichamelijke verzorging in relatie tot werk, wie ben ik (eigen competenties) en welk werk past bij mij.

De vakdocent voor biologie en natuurlessen werkt 1 dag per week om in Barendrecht natuurles te geven.

NPO-middelen zijn gebruikt om materiaal aan te schaffen voor de hoofdleergebieden (taal, rekenen, wonen en vrije tijd).

7.8.6 Onderwijsontwikkelingen VSO (vooruitblik)

Na de voorjaarsvakantie wordt gestart met de training Brug naar Werk aan twee pilotgroepjes. De bedoeling is om na de zomervakantie alle leerlingen vanaf 15 jaar deel te laten nemen aan de training Brug naar Werk. Tijdens de training wordt onder meer aandacht besteed aan sociale vaardigheden (werk gerelateerd), arbeidshouding, lichamelijke verzorging in relatie tot werk, wie ben ik (eigen competenties) en welk werk past bij mij.

Er wordt een reglement Examinering geschreven waardoor we in de periode van februari tot en met mei kunnen starten met examineren en diplomeren van achttienjarige schoolverlaters. Groepsleiding gaat de leerlingen certificeren zodat zij een portfolio opbouwen als bewijslast voor het examen dat op 25 mei zal worden afgenomen.

Van NPO geld wordt een tovertafel aangeschaft. De tovertafel biedt een bijzondere coöperatieve werkvorm en draagt bij aan de ontwikkeling van sociaal- emotionele vaardigheden.

Er zal een nieuw schoolplan worden opgesteld waarin de thema's 'identiteit', 'burgerschap', 'expertise' en 'Burg naar Werk' verder zullen worden uitgewerkt.

7.8.7 Opbrengsten van het speciaal (voortgezet) onderwijs

Ook in het speciaal onderwijs wordt de vraag aan de scholen gesteld of zij kunnen aantonen wat er daadwerkelijk met de leerlingen wordt bereikt. Voor De Rank, als school voor zeer moeilijk lerende leerlingen is hier geen gemakkelijk antwoord op te geven. We beoordelen deze ontwikkeling wel positief. Met de gehanteerde leerlijnen kijken we nu op kind-, groeps- en schoolniveau naar de resultaten in onze school.

Uitstroom (V)SO

Wij hanteren bij het in kaart brengen van de uitstroom de indeling die de onderwijsinspectie volgt:

- Reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie;
- Sociale werkvoorziening/ sociale werkplaats/ beschermde werkomgeving;
- Arbeidstrainingscentrum welke niet verbonden is aan een mbo (ATC);
- Arbeidsmatige dagbesteding;
- Activiteitengerichte dagbesteding;
- Zorg/behandeling zonder onderwijs al dan niet verbonden aan een ambulante of (semi-) residentiële instelling (bijvoorbeeld jeugddetentie en KDC);

Uitstroom SO								
	2015 2016	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2019 2020**	**2020 2021**	**2021 2022**	**Totaal**
Reguliere uitstroom (op de leeftijd van 12 jaar)								
Praktijkonderwijs					3	4		7
VSO – leerroute EG	1	2	1	3	1			8
VSO – leerroute P	3	5	5	2	5	5	1	26
VSO – leerroute PC	7	4	4	2	6	5	2	30
VSO – leerroute C			2	3	1	2		8
VSO – schakelklas PRO								
Zorgboerderij / KDC				1				1
Tussentijdse uitstroom								
Speciaal onderwijs					2			2
Speciaal basisonderwijs (S(B)O)	2		1					3
Zorgboerderij, zorg, behandeling					1		1	2
Totaal (regulier+ tussentijds)	**13**	**11**	**13**	**11**	**19**	**16**	**4**	
Uitstroom VSO								
	2015 2016	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2019 2020**	**2020 2021**	**2021 2022**	**Totaal**
Reguliere uitstroom (op de leeftijd van 18/20 jaar)								
Reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie		2	1	3	1	2	3	12
Sociale werkvoorziening/ sociale werkplaats/ beschermde werkomgeving			1	2				3
Arbeidstrainingscentrum								
Activiteitengerichte dagbesteding	3	1	3	4	7	2	6	25
Arbeidsmatige dagbesteding	5	4	4	7	4	7	5	37
Belevingsgerichte dagbesteding	2	1			1	1	3	8
Zorgboerderij								
Tussentijdse uitstroom								
Andere school voor ZML	1		1			2		4
Activiteitengerichte dagbesteding								
Arbeidsmatige dagbesteding								
Praktijkonderwijs (PRO)				1	1	2	1	5
School voor ZMOLK								
Belevingsgerichte dagbesteding	1							1
Onbekend						1		1
Thuiszitter met leerplichtontheffing			1					**1**
Totaal (regulier+ tussentijds)	**12**	**8**	**11**	**17**	**14**	**17**	**18**	

7.8.8 Resultaten met betrekking tot uitstroom (uitstroomniveau) van het VSO

Uitstroom uit het VSO per schooljaar (*)				**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**	**2018-2019**	**2019-2020**	**2020-2021**	**2021-2022**
Aantal uitgestroomde leerlingen				**11**	**8**	**9**	**16**	**13**	**12**	**17**
Leerroute	IQ	Uitstroom-niveau VSO								
EG	< 35	Belevings-gerichte dagbesteding	Conform leerroute	**3**	**1**				**2**	**3**
			Boven leerroute					**1**		
			Onder leerroute							

P	35-45	Activiteit-gerichte dagbesteding	Conform leerroute	3	1	4	3	7	2	5
			Boven leerroute			1	2			
			Onder leerroute							1
P-C	45-55	Arbeidsmatige dagbesteding	Conform leerroute	5	4	3	7	3	6	5
			Boven leerroute		2	1	3	1	1	
			Onder leerroute							
C	> 55	Arbeid in een "regulier" bedrijf, onder toezicht	Conform leerroute				1	1		2
			Boven leerroute							1
			Onder leerroute						1	

(*) Per leerroute is aangegeven of leerlingen uitgestroomd zijn conform de gevolgde leerroute uit het OPP, boven dat niveau, of onder dat niveau

Toelichting: We zijn als school heel blij met hoe onze leerlingen uitstromen. Meestal is dat conform hun leerroute, maar regelmatig ook boven hun niveau. En dit is te meer iets om blij mee en dankbaar voor te zijn, omdat ook de bestendiging heel hoog blijkt te zijn.

7.8.9 Resultaten met betrekking het didactisch eindniveau bij de uitstroom VSO

Het didactisch eindniveau (*)				**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**	**2018-2019**	**2019-2020**	**2020-2021**	**2021-2022**
				11	**8**	**9**	**16**	**13**	**12**	**17**
	IQ	Eindniveau volgens leerroute								
EG	< 35	Niveau 4	Conform leerroute	1					2	2
			Boven leerroute	2 (niv. 5)	1 (niv. 5)			1 (niv 5)		
			Onder leerroute							
P	35-45	Niveau 7	Conform leerroute	1	1		1		2	2
			Boven leerroute	1 (niv. 8)		3 (niv. 9) 1 (niv. 8)	1 (niv 11) 1 (niv 10) 1 (niv 9)	2 (niv 7) 4 (niv 8) 1 (niv 9)		3 (niv 9) 1 (niv 10)
			Onder leerroute	1 (niv. 5			1 (niv 5)			
PC	45-55	Niveau 10	Conform leerroute	4	6	3	5		5	1
			Boven leerroute			1 (niv. 12) 1 (niv. 13)	2 (niv 11) 1 (niv 12) 2 (niv 13)	1 (niv 11) 2 (niv 12)	2 (niv 12)	3(niv 12) 1 (niv 11)
			Onder leerroute	1 (niv. 9)				1 (niv 9)		1(niv 7)
C	> 55	Niveau 12	Conform leerroute				1			3
			Boven leerroute							
			Onder leerroute					1 (niv 13)	1 (niv 13)	

(*) Bij het moment van het verlaten van de school wordt vastgelegd of leerlingen het eindniveau hebben behaald dat overeenstemt met hun gevolgde leerroute.

Toelichting

Gemiddeld scoren leerlingen ook didactisch goed, vaak boven de norm die wij zelf hanteren. Daar zijn we extra tevreden over omdat we best worstelen met de beschikbare tijd en het verdelen van de tijd over de leervakken, de praktische vakken en de stages.

7.8.10 Resultaten met betrekking tot bestendiging:

Bestendiging VSO	**2014 2015**	**2015 2016**	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2020 2021**	**2021-2022**
Aantal uitgestroomde leerlingen	**5**	**12**	**7**	**9**	**16**	**13**	**12**
Nog op het uitstroomniveau	**100%**	**92%**	**86%**	**100%**	**100%**	**100%**	**92%**
Niet meer op het uitstroomniveau		**8%**					**8%**
Onbekend			**14%**				

(*) De bestendiging op het uitstroomniveau wordt door de school gevolgd tot en met het 2e jaar na het verlaten van de school

Toelichting

We zijn heel tevreden over het feit dat de leerlingen na het verlaten van onze school bijna allemaal op hun plaats blijken te zijn en daar goed functioneren, zeker als we dat vergelijken met het landelijke beeld zoals de inspectie daarover aan ons rapporteert.

7.8.11 Inzet middelen voor werkdrukverlaging en NPO

De ontvangen gelden voor de verlaging van de werkdruk. Al deze middelen zijn ingezet ten bate van het ondersteunen van groepsleiding waardoor er in sommige groepen met uitgebreide groepsleiding kan worden gewerkt.

Ook de NPO-gelden zijn voor een groot deel ingezet en zullen in het vervolg van het cursusjaar verder worden ingezet. De afdelingen hanteren daarvoor een plan dat in nauwe samenspraak met het team tot stand is gekomen.

Diverse leermaterialen zijn voor de leerlingen aangeschaft. Daarbij valt te denken aan diverse leer- en speelmaterialen. Ook is geïnvesteerd in de inzet van een leerkracht die natuurlessen in en om de school geeft en de inzet van de ergotherapeut in de school.

7.8.12 Sociale veiligheid

In het 2022 hebben leerlingen onder begeleiding van een volwassene een vragenlijst ingevuld over leerling-tevredenheid en sociale veiligheid. De leerlingen die de vragenlijst hebben ingevuld vormen een representatieve afspiegeling van onze leerling-populatie. Als school hebben we gekozen voor de vragenlijst van ZIEN! (Leerling 1-16 Leer-en leefklimaat, als monitoringsinstrument). Dit hebben we gedaan omdat we ook gebruik maken van ZIEN! voor het observeren van het welbevinden, de betrokkenheid en de sociale vaardigheden. Door op vergelijkbare schalen te observeren/te bevragen kunnen we de resultaten goed vergelijken en inschatten of leerlingen een goed beeld hebben van hoe het gaat en/of leerkrachten op een juiste wijze observeren. Een ander belangrijk voordeel is dat de resultaten per leerling bekend zijn. Hierdoor kunnen we snel bepalen met welke leerlingen we in gesprek gaan en/of beter gaan observeren.

Voor onderstaand overzicht maken we gebruik van de laatst afgenomen vragenlijsten. Als we de uitslag van onze school voor alle categorieën (welbevinden, pestbeleving en veiligheidsbeleving) vergelijken met het landelijke gemiddelde, zijn we tevreden: we scoren bij alle categorieën boven het landelijk gemiddelde. Er is op school veel tijd en energie gestoken in het werken aan deze categorieën op leerling- en op groepsniveau. We zien hiervan de resultaten terug in de laatst afgenomen vragenlijsten. Ook blijkt dat het werken aan een goede onderlinge relatie tussen leerlingen bijdraagt aan een hoog welbevinden.

Een enkele leerling kan verwoorden dat hij/zij zelf aanleiding geeft voor negatief gedrag van een medeleerling, maar dat geldt niet voor alle leerlingen. Veel leerlingen hebben moeite met zelfinzicht. Het niet mee mogen spelen met ander leerlingen ligt veelal aan de omstandigheden (groepje is vol, spel is al gestart) of de keuze die de leerling maakt om liever alleen te spelen. Tijdens de lessen Sociale vaardigheden aan de hand van de Zien! Items leren we de leerlingen beter te reflecteren op hun eigen handelen en het lezen van emoties op het gezicht van de ander. Hierbij realiseren we ons wel dat het van belang is om realistische verwachtingen te hebben van onze leerlingen; gezien hun cognitieve en sociaal-emotionele niveau is dit een moeilijke vaardigheid voor hen.

Overzicht schoolgegevens		
Rank SO Barendrecht		
Brincode school:	26MN	
Schooljaar:	**2021-2022**	
Totaal aantal ingevulde vragenlijsten Leer- en leefklimaat:	15	
Totaal aantal leerlingen van de school	61	
Gemiddelde score WB	2,93	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score PB	2,71	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score VB	2,80	schaal 1-3 (3 is beste)

Overzicht schoolgegevens		
VSO De Rank		
Brincode school:	26MN	
Schooljaar:	**2021-2022**	
Totaal aantal ingevulde vragenlijsten Leer- en leefklimaat:	69	
Totaal aantal leerlingen van de school	76	
Gemiddelde score WB	2,77	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score PB	2,53	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score VB	2,75	schaal 1-3 (3 is beste)

7.9 Samuëlschool – SO Gedrag

7.9.1 Onderwijs in ontwikkeling

Aan de Wilhelmina van Pruisenlaan 409 hebben wij het onderwijs georganiseerd voor de leerlingen met een ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag. Normale, slimme leerlingen, die extra begeleiding nodig hebben gegeven wie zij zijn. We investeren bij deze leerlingen vooral in het voorspelbaar handelen, steunend nabij zijn én het helpen begrijpen van hun gedrag en onderliggende behoefte. Gegeven de behoefte in de regio hebben we plaats voor vier samengestelde groepen. Het onderwijs en de zorg voor leerlingen wordt georganiseerd vanuit mini-teams bestaande uit leerkracht(en) en onderwijsassistente(s) die samen verantwoordelijk zijn voor het onderwijs aan deze leerlingen. Samen brengen zij de missie in de praktijk om goed onderwijs te bieden voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag. De miniteams worden in hun taak ondersteund door een gedragsdeskundig en leren via intervisie en groepscoaching om telkens het onderwijs af te stemmen op wat leerlingen nodig hebben in hun ontwikkeling.

Terugkijkend op 2022 zijn de volgende dingen noemenswaardig:

Weer 'gewoon' open - Op 10 januari konden we dit jaar gelukkig weer 'normaal' starten en na de lockdown onze leerlingen weer op school ontvangen. Ook in de maanden daarna zijn we steeds open geweest en hadden we relatief weinig corona op school, al konden we uitval niet voorkomen.

Post-covid stress - In het afgelopen jaar werd steeds meer duidelijk dat de covid periode veel van onze leerlingen geen goed gedaan hebben. In eerste instantie leek er weinig terugval te zijn (cognitief), maar als we naar de brede ontwikkeling van de leerlingen als persoon kijken, maken wij ons wel zorgen om het post-covid effect. Twee jaar met extra stress, onvoorspelbaarheid en instabiliteit in zowel de thuisomgeving als op school eisen hun tol. We zien dit aan de energie die het kost om de leerlingen weer in een groep te laten leren en stagnatie in hun ontwikkeling.

Niet vervulde vacatures – Een belangrijk zorgpunt in het afgelopen jaar was het gebrek aan gekwalificeerde mensen die de keuze maken om juist voor deze kinderen van betekenis te zijn. Ondanks de vele vacatureplaatsingen, en een dringend appel op de achterban, is het ons niet gelukt om voor vier groepen de bemensing te organiseren.

Meer nood, minder plaatsen - Hoewel we meer aanvragen kregen, hebben we vanaf mei 2022 een leerlingenstop ingevoerd en zijn we het scenario voor gaan bereiden voor drie groepen cluster 4 onderwijs. Eind juni hebben we, met pijn in het hart, de keuze gemaakt om terug te gaan in capaciteit van ruim 40 leerlingen naar 36 leerlingen. Dit betekent dat we voor niet alle kinderen die dit nodig hebben, het juiste onderwijs hebben kunnen aanbieden.

Beter rekenen – Dit jaar zijn we verder gegaan met de implementatie van Wereld in Getallen 5. Omdat juist de methodische basis bij rekenen essentieel is, hebben we teambreed geïnvesteerd in scholing op het gebied van rekendidactiek en begeleiding in de klas. Hierbij is er extra oog geweest voor achterstanden op het bied van rekenen (NPO).

Boeiende er breder zaakvakonderwijs - Om meer aan te sluiten bij de leerstijl van onze leerlingen willen we de komende jaren investeren in thematisch onderwijs. We zijn hierbij gestart met een pilot met faqta waarbij zowel klassikaal als via de leerling thema's van techniek, maatschappij, burgerschap en mediawijsheid besproken kunnen worden. We verrijken deze vanuit de waarden van ons christelijk onderwijs.

Uitdagend speelplein – Spelen ís leren en ontwikkelen. Een uitdagende en tegelijk ontprikkelende leeromgeving is essentieel voor het welbevinden en de ontwikkeling van onze leerlingen. Daarom hebben we vorig jaar (ook vanuit NPO gelden) geïnvesteerd in een nieuw speelplein, afgestemd op de leer en speelbehoeften van onze leerlingen.

Werken aan toekomstperspectief – In het afgelopen jaar hebben we met de andere Goudse scholen voor Speciaal Onderwijs een start gemaakt met het ontwikkelen van een toekomstvisie op Gespecialiseerd Onderwijs in Gouda. We werken hierbij het voornemen uit om te komen tot één gezamenlijke locatie (op termijn) met als tussenstation een nadere integratie van het cluster 4 onderwijs in het SBO.

7.9.2 Personeel

Onderwijzen is mensenwerk. Om onze ca. 40 leerlingen goed onderwijs te geven hebben wij dagelijks ca. 10 collega's nodig. Omdat ook de ondersteuningsvraag en zwaarte toeneemt zijn er meer en meer deskundige collega's nodig. Het blijkt steeds ingewikkelder te worden om hierin te voorzien. Wij zijn heel dankbaar met de hoeveelheid mensen vanuit en van buiten het onderwijs die van betekenis willen zijn voor onze kinderen in de rol van onderwijsassistent, maar kunnen zeer moeizaam voorzien in de vacatures voor de broodnodige leerkracht-rol.

In 2022 hebben we afscheid genomen van een collega die na ruim 25 jaar onze scholen gediend te hebben als adviseur aan de slag gegaan is. Met zijn vertrek, kwam het aantal niet vervulde vacatures voor de rol van leerkracht op bijna twee fte. Noodgedwongen hebben we de keuze gemaakt om terug te gaan naar drie groepen (zie boven) voor een aantal leerkrachtplaatsen een leerkachtondersteuner te benoemen die op het gebied van lesgeven extra gecoacht worden door interne en externe coaches.

7.9.3 Onderwijskwaliteit

Alle leerlingen in de afdeling SO Gedrag hebben een beperking vanwege een gediagnostiseerde stoornis. In de SO-Gedrag groepen ligt de nadruk op het bieden van structuur en voorspelbaarheid, als belangrijke randvoorwaarden voor het kunnen komen tot leren. De leerlingen in elke groep worden begeleid door een leerkracht en een onderwijsassistent. Hierdoor is intensieve begeleiding mogelijk op het gebied van didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling. Omdat in elke groep leerlingen uit meerdere leerjaren zijn geplaatst, worden de kernvakken in meerdere niveaus aangeboden.

Het borgen van de onderwijskwaliteit gebeurt door middel van het analyseren van leeropbrengsten en door verschillende interventies, waaronder groepscoaching, intervisie, leerling besprekingen, en halfjaarlijkse groot-overleg momenten met leerkrachten, ouders, IB'ers en externe deskundigen. Verder worden teamvergaderingen en consultaties van de orthopedagoog en de bijeenkomsten in samenwerkingsverband gehouden waarbij de onderwijskwaliteit voortdurend punt van aandacht is. Deze bevindingen bij elkaar zorgen ervoor dat het onderwijs voortdurend wordt geëvalueerd en, waar nodig, bijgestuurd. In 2021 én 2022 is er extra vinger aan de pols gehouden ten aanzien van leer en ontwikkelingsachterstanden (welzijn, welbevinden en resultaten) als gevolg van de corona-periode. Waar nodig en waar mogelijk is extra ondersteuning ingeschakeld.

De onderwijsinspectie beoordeelt tijdens haar bezoek van 1 en 2 februari 2022 (uitgebreid kwaliteitsonderzoek) de onderwijskwaliteit van de school (als geheel binnen de stichting) als voldoende.

7.9.4 Uitstroom

De laatste jaren zijn we sterker dan voorheen gericht op de resultaten van het onderwijs. De vorderingen worden veel beter gevolgd en er wordt waar nodig geïnvesteerd in nieuwe methoden en werkwijzen. De resultaten daarvan zijn merkbaar. Opvallend is dat deze ontwikkeling de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen niet in het gedrang brengt. Het zelfbeeld van leerlingen wordt positief gestimuleerd als zij op hun eigen niveau vorderingen maken en deze met hen gedeeld worden.

De resultaten van de leerlingen die in groep 8 de school hebben verlaten zijn in de achterliggende jaren in kaart gebracht middels de methodiek die landelijk door de inspectie wordt gehanteerd. Daarbij wordt verband gelegd tussen de intelligentie van de leerlingen en de schoolresultaten. De landelijk geldende norm is dat tenminste 80% van de leerlingen het onderwijsniveau behaald moet hebben dat verwacht mag worden gezien hun capaciteiten. De capaciteiten van de leerlingen zien we op school ook in relatie tot hun stimulerende en belemmerende factoren, die in hun OPP beschreven staan.

Uitstroom gegevens – OPP (ontwikkelingsperspectief)

Schooljaar	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald	33	20	17	0	0	20	10
Ontwikkelingsperspectief gehaald	33	80	83	100	100	40	20
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	33	0	0	0	0	40	70
Totaal	***66***	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***

Uit deze gegevens blijkt dat, in tegenstelling tot voorgaande jaren, er duidelijk minder resultaat geboekt is dan verwacht. Hierin is duidelijk het effect van de corona-periode waarneembaar. Normaal gesproken lukt het in vrijwel alle gevallen om het gewenste uitstroomniveau te realiseren. Waar dit niet lukt betreft het overwegend leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek. In de huidige uitstroom zien we duidelijk het cumulatieve effect van twee jaren corona met uitval van lessen

én meer onrust. In de oudergesprekken op basis van het OPP hebben we nadrukkelijk aandacht voor de vraag wat dit betekent voor de leerling en de ouders en de wijze waarop we stagnatie in ontwikkeling tegen kunnen gaan.

Totale uitstroom

Een belangrijk punt is waar de leerlingen, die het onderwijs verlaten, naar toe gaan en welke ontwikkelingen daar over meerdere jaren in te zien zijn.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ZML/VSO (*)			2				
PrO		1			2		1
LWOO			1			1	1
VMBO/BK			2	2	1	1	2
VMBO/GT			8				
VSO cl.4 / Trajectgr.	1	1			4	3	6
VSO cl.4 / Trajectgr.+	1	2					
VSO cl.4		1		1	3		
VSO cl.4 / Trajectgr. HAVO/ VWO	4						
Overig			2		1		
*) een hiervan is binnen VSO cluster 2 naar VMBO basis gegaan							

Uitstroom naar PRO

Een ander kwaliteitscriterium blijkt het percentage uitstroom naar het praktijkonderwijs (PRO) te zijn. Landelijk is dit gemiddeld 36%. Stroomt meer dan 45% van de leerlingen uit naar het PRO, dan ziet de inspectie dit als een risicosignaal.

Schooljaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
% uitstroom PRO	-	20%	0%	0%	20%	0%	10%

Overigens kunnen we onze vragen hebben bij deze risiconorm. Er wordt bijvoorbeeld geen enkele vergelijking gemaakt met het instroomniveau van leerlingen, en er zijn grote verschillen tussen de leerlingenpopulaties van de scholen als we de gemiddelde intelligentie als uitgangspunt nemen. Dat is te zien in de in de tabellen bij de paragraaf leerresultaten.

7.9.5 Tevredenheid ouders / opvoeders

Ongeveer eens in de twee jaar vindt er een oudertevredenheidsonderzoek plaats. In het verslagjaar 2020 is voor het eerst gebruik gemaakt van een vernieuwde, digitale, ouderenquête die via Parnassys afgenomen is. In 2022 is deze herhaald. In de onderstaande grafiek worden de resultaten gevisualiseerd.

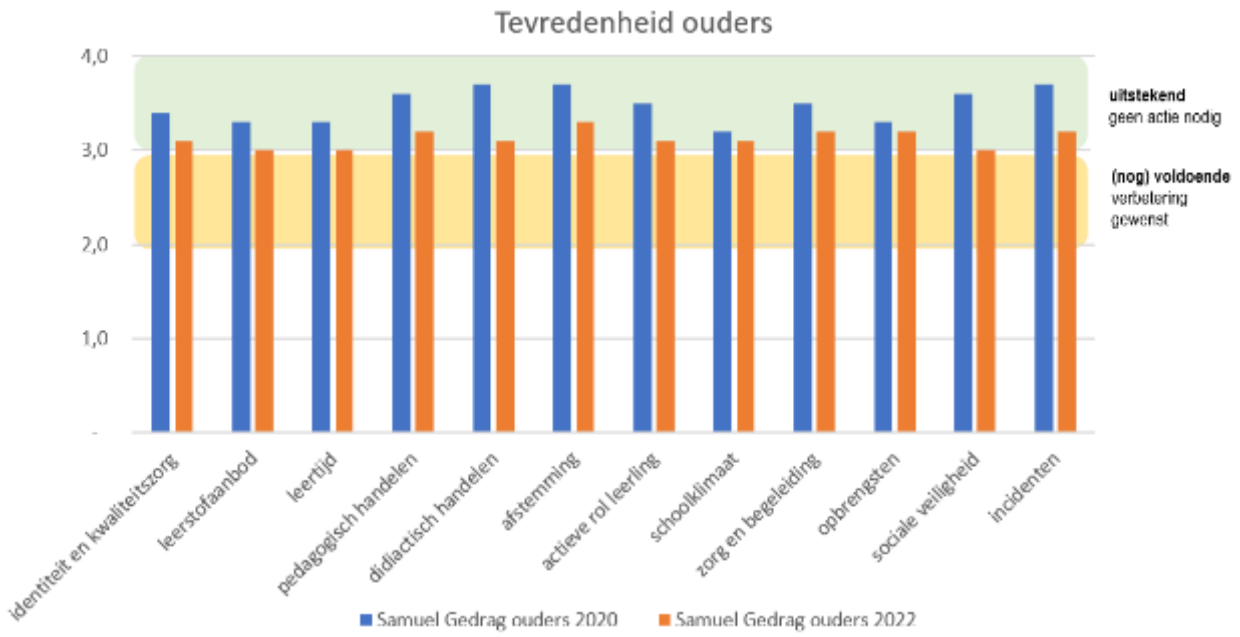

Ouders geven in het tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoek aan tevreden te zijn met de school. De school krijgt van hen een rapportcijfer van 7,5. Wél is duidelijk zichtbaar dat de afgelopen corona-jaren er geen goed aan gedaan hebben. In vergelijking tot het vorige onderzoek scoort de tevredenheid op alle punten lager. In de toelichting geven ouders aan zich zorgen te maken

over de lesuitval in de afgelopen jaren en de toename van gedragsproblematiek als gevolg van de coronatijd bij hun eigen kind én klasgenoten. Hierdoor wordt veel onderwijstijd besteed aan 'gedrag' en is er minder tijd over voor goed onderwijs.

Als team willen wij, ook n.a.v. onze eigen evaluatie aan de slag met de volgende speerpunten:

1. Een robuust team: minder uitval en wisselingen zorgen voor een toename van leertijd en meer sociale veiligheid.
2. Meer focus op goed inspirerend onderwijs: didactisch handelen, toename kwaliteit en een actievere rol leerling.
3. Nog betere communicatie: vaker een ouder-gesprek, inzet Parro om ouders te informeren en betrekken.

7.9.6 Inzet middelen werkdrukverlichting en NPO-gelden

De middelen voor de werkdrukverlichting zijn in overleg en op verzoek van het team ingezet voor extra ondersteunend personeel. Daarnaast is eerder in samenwerking met de Samuel ZML een conciërge benoemd met een fte van 0,4 voor beide locaties én is per december 2022 een administratief ondersteuner benoemd voor 0,2 fte.
Desondanks is de perceptie van werkdruk groot. Dit komt ook door de wisselingen die er zijn in personeel waardoor extra ondersteunend personeel al snel ingezet moet worden in de groepen waardoor de gewenste 'ruimte' verdwijnt. Dit blijft ook in komend jaar een aandachtspunt.

Voor de NPO gelden is een plan gemaakt waarbij we in overleg met de MR gekozen hebben om deze in te zetten op de volgende doelen:

1. Afgerond: verbetering van rekenonderwijs en taalonderwijs aan zwakkere leerlingen. We hebben de scholing in verbeterede didactiek rondom rekenen afgerond en hebben geïnvesteerd in extra begeleiding en ondersteunende methode-elementen.
2. Afgerond: investering in een speelomgeving die toegesneden is op kinderen met gedragsproblematiek. Uitdagend én ontprikkelend.
3. Lopend: verbetering van bewegingsonderwijs/opzetten van een lijn rondom meer bewegend leren, sensomotorisch leren.

7.10 Samuëlschool – (V)SO ZML/EMB

7.10.1 Onderwijsontwikkelingen, terug- en vooruitblik

In 2022 kon de school openblijven, ondanks coronabesmettingen onder leerlingen en personeel. Dit was soms wel een uitdaging, af en toe moesten we noodgedwongen een groep een dag vrijgeven. Ook kregen we te maken met personeelstekort. In dit alles was de ontwikkeling van ons onderwijs steeds een belangrijk speerpunt. Hieronder beschrijven we per thema waar we aan hebben gewerkt en wat onze plannen zijn voor het komende jaar.

Passend onderwijsaanbod

De combinatie van onderwijs en zorg die we kunnen bieden door samenwerking met KDC De Mirte van Siloah zorgt ervoor dat we voor meer kinderen een passend onderwijsaanbod kunnen realiseren. De groepen die we gestart zijn in de afgelopen jaren, de structuurgroep en de groep praktisch, zijn inmiddels niet meer weg te denken in de school. We ervaren dat we door de manier van onderwijs geven in deze groepen veel beter tegemoet kunnen komen aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

We zien ook het aantal aanmeldingen toenemen van kinderen die wat betreft intelligentie op de grens van SBO en ZML functioneren. Door hun geringe zelfredzaamheid zijn zij aangewezen op onderwijs in de setting van het ZML. Met ingang van schooljaar 2021-2022 is er een groep op onze school waarin er voor deze leerlingen een passend onderwijsaanbod wordt gerealiseerd.

Een deel van deze leerlingen stroomt na een voorbereidingsperiode door naar het Praktijkonderwijs, soms zelfs nog op 14-jarige leeftijd. Over het geheel van de school hebben we de aanmeldingen van nieuwe leerlingen toe zien nemen, vooral voor het SO.

Met ingang van januari 2022 zijn we daarom gestart met een extra groep: groep Jasmijn. In deze SO-groep wordt onderwijs gegeven aan leerlingen die leerroute Praktisch volgen. We zijn daardoor beter in staat om te differentiëren en deze leerlingen op hun niveau onderwijs te geven.

Handelings- en opbrengstgericht werken (HOGW)

Het handelings- en opbrengstgericht werken heeft op alle niveaus voortdurend de aandacht. De afgelopen jaren hebben we onze werkwijze steeds geëvalueerd en verbeterd. Onze huidige manier van werken hebben we beschreven en geborgd in het protocol HOGW en in werkkaarten. We hebben prioriteitsleerlijnen aangewezen bij de vier hoofdleergebieden.

Extra aandacht besteden aan deze leerlijnen heeft een positief effect op het geheel van de leeropbrengsten. Aan het eind van schooljaar 2021-2022 zijn de schoolopbrengsten geanalyseerd. We zien groei, met name bij Rekenen (stijging van 8,5%) en voor een kleiner deel bij Schriftelijke taal. Ook bij de prioriteitsleerlijnen van Mondelinge taal en Leren leren zien we groei. Er is nog wel sprake van leerachterstanden, maar we lopen deze duidelijk in. Daar is dan ook hard aan gewerkt.

We hebben na de analyse van de schoolopbrengsten acties geformuleerd voor het vervolg. Eén van de acties is het verhogen van de opbrengsten voor Rekenen door het verbeteren van de doorgaande lijn in school. Ook worden de basisvaardigheden Rekenen structureel in iedere groep herhaald. De opbrengsten van Spelling gaan we vergroten door het invoeren van een nieuwe methode per januari 2023: Spelling langs de Lijn. Verder oriënteren we ons op de aanschaf van een nieuwe methode voor technisch lezen en wordt de leerlijn Mondelinge taal vernieuwd.

Aanvullende bekostiging NPO, inzet extra onderwijsassistentie

Vanuit de overheid ontvangen scholen met ingang van schooljaar 2021-2022 extra bekostiging. Deze bekostiging komt uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en is bedoeld voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Met dit extra geld zijn we in staat om de leervertraging en andere problemen als gevolg van de coronacrisis aan te pakken. Het personeel en de MR hebben meegedacht over de besteding van het bedrag. Het meeste geld wordt besteed aan schoolontwikkeling en aan de extra inzet van personeel. Door de inzet van extra onderwijsassistentie lukt het ons beter om de leerlingen meer aandacht en instructie te geven, dat heeft een positief effect op de leeropbrengsten.

Didactiek en activerend lesgeven

De toename van het aantal leerlingen, de verschillende niveaus en onderwijsbehoeften van de leerlingen stellen ons voor grotere uitdagingen op didactisch gebied. Bij de schoolontwikkeling steken we daarom in op onze manier van lesgeven: hoe kunnen we onze instructie zo vormgeven dat we de leerlingen zoveel mogelijk activeren en dat de leerstof zo goed mogelijk beklijft? Tijdens vergaderingen en studiedagen bekwamen we ons steeds verder onder leiding van externe deskundigen.

Verder hebben we voor 7 groepen Ipads of laptops aangeschaft en krijgen we scholing hoe we deze in kunnen zetten voor het onderwijs. We kunnen daardoor beter differentiëren en tegemoetkomen aan de onderwijsbehoefte van iedere leerling.

Thematisch werken

In alle groepen wordt gewerkt volgens de principes van het thematisch onderwijs. Op dit gebied zijn we nog volop in ontwikkeling. De vakken worden zoveel mogelijk in samenhang aangeboden binnen een thema. Deze manier van werken past goed bij de manier waarop onze leerlingen zich leerstof eigen maken. Door vakoverstijgend te werken binnen thema's is er ruimte voor onderzoekend leren, persoonlijke invulling en leren van en met elkaar. We zien dat de betrokkenheid van de leerlingen toeneemt door thematisch werken en dat het leerrendement wordt vergroot.

Het SO-team is al langere tijd bezig met het implementeren van thematisch werken, ook het VSO-team heeft het afgelopen jaar gewerkt aan de verdere doorontwikkeling. Daarmee is de doorgaande lijn in school verbeterd. De komende tijd wordt het thematisch werken verder uitgebouwd en geborgd in een visiedocument.

PCM

Als team hebben we een training over PCM gevolgd. PCM is een observatie- en communicatiemodel. Het doel van PCM is om relaties te versterken binnen het team èn met alle leerlingen. Dit model is een hulpmiddel om een antwoord te vinden op de vraag hoe we iedere leerling kunnen bereiken. Het PCM-traject zal de komende tijd een vervolg krijgen, zo leren we deze manier van kijken en werken steeds meer in de praktijk te brengen.

Ontwikkelingen VSO

In het VSO-team is gewerkt aan het verbeteren van het transitieproces voor stage en schoolverlaten. De afspraken over de LOL-stages (Leren op Locatie) zijn herzien, zo wordt in de structuurgroep en in de groep praktisch meer ingezet op afwisseling in de LOL-stageplaatsen. De oudere VSO- leerlingen doen werkervaring op bij verschillende bedrijven en instellingen, daardoor hebben we beter zicht op hun mogelijkheden en interesses.

Met het stageteam werken we aan het optimaliseren van het transitieproces om leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op stage en uitstroom. We hebben een pilot gedaan met een transitiecommissie waarin iedere (toekomstige) stage-leerling is besproken: welke keuzes zijn van belang voor deze leerling, wat is belangrijk om te leren tijdens de praktijkvakken en stage. Dit alles is vastgelegd in het Transitieplan en is gespreksonderwerp met ouders/verzorgers.

De komende tijd gaat het stageteam zich verdiepen in Praktijkleren en branche-certificaten voor de leerlingen die uit gaan stromen richting Arbeid. Als school hebben we deelgenomen aan een stuurgroep voor het ontwikkelen van een VSO-diploma. Door deze stuurgroep is een examenreglement ontwikkeld. Intussen is het eerste examenproces afgerond en hebben deze leerlingen de school met een VSO-diploma verlaten.

7.10.2 Opbrengsten van het speciaal (voortgezet) onderwijs

De uitstroom uit het speciaal onderwijs hebben we opnieuw in kaart gebracht. De reguliere uitstroom uit het SO is rond de leeftijd van 12 jaar. Tussentijds vindt ook uitstroom plaats, bijvoorbeeld vanwege verhuizing naar een andere ZML-school of naar het SBO. Hieronder de uitstroom op het SO. We gebruiken hierbij de categorieën die de inspectie hanteert, maar vermelden deze in de tabellen alleen indien van toepassing:

Uitstroom SO								
	2014 2015	**2015 2016**	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2019 2020**	**2020 2021**	**2021 2022**
Reguliere uitstroom (op de leeftijd van 12 jaar)								
Praktijkonderwijs	1	1	3	1	1		1	
VSO – leerroute C	1	4	2		1	1	3	5
VSO – leerroute PC	2	2	1			1	1	1
VSO – leerroute P	2		1		3	1	4	
VSO-leerroute E								1

Tussentijdse uitstroom								
Andere school voor ZML				1	1	3		
Speciaal basisonderwijs (S(B)O)					1	2		
Zorgboerderij/KDC								
Overig								1
Totaal (regulier+ tussentijds)	**6**	**7**	**7**	**2**	**7**	**8**	**9**	**8**

De reguliere uitstroom uit het VSO is op de leeftijd van 18-20 jaar. Tussentijds vindt ook uitstroom plaats, bijvoorbeeld vanwege verhuizing naar een andere ZML-school of naar het PRO. Hieronder de uitstroom op het VSO. We gebruiken hierbij weer de categorieën die de inspectie hanteert, maar vermelden deze in de tabellen alleen indien van toepassing:

Uitstroom VSO								
	2014 2015	**2015 2016**	**2016 2017**	**2017 2018**	**2018 2019**	**2019 2020**	**2020 2021**	**2021 2022**
Reguliere uitstroom (op de leeftijd van 18/20 jaar)								
Reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie	1		1			1		
Sociale werkvoorziening/ sociale werkplaats/ beschermde werkomgeving					1			
Arbeidstrainingscentrum								
Activiteitengerichte dagbesteding	0	3	3	1	1	2		2
Arbeidsmatige dagbesteding	0	4	1		3	2	3	3
Belevingsgerichte dagbesteding								
Zorgboerderij								
Tussentijdse uitstroom								
Andere school voor ZML				1		1		
Activiteitengerichte dagbesteding								
Arbeidsmatige dagbesteding								
Praktijkonderwijs (PRO)				3	1			2
School voor ZMOLK								
Zorg/behandeling zonder onderwijs al dan niet verbonden aan een ambulante of (semi-) residentiële instelling (bijv jeugddetentie en KDC)				1				
Belevingsgerichte dagbesteding								
Onbekend/overig								
Totaal (regulier+ tussentijds)	**1**	**7**	**5**	**6**	**6**	**6**	**3**	**7**

Uitstroomgegevens VSO in relatie tot het ontwikkelingsperspectief

In onderstaande tabel wordt de werkelijke uitstroom afgezet tegenover de uitstroombestemming van de leerling volgens het Ontwikkelingsperspectief.

Uitstroom afgezet tegen het ontwikkelingsperspectief	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Ontwikkelingsperspectief meer dan gehaald		20%		20%		33%	
Ontwikkelingsperspectief gehaald	85%	80%	100%	80%	100%	67%	100%
Ontwikkelingsperspectief niet gehaald	15%						
Totaal	85%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Toelichting: we zijn tevreden met de uitstroom omdat de afgelopen jaren de leerlingen hun ontwikkelingsperspectief hebben behaald of zelfs op een hoger niveau zijn uitgestroomd. Ook is al jaren de bestendiging van de uitstroom 100%: door de inspanningen van alle betrokkenen blijken alle leerlingen 2 jaar na het schoolverlaten nog op het niveau van de uitstroom te kunnen functioneren.

Uitstroom SO naar PrO

In onderstaande tabel wordt weergegeven welk percentage van de leerlingen vanuit het SO zijn uitgestroomd naar PrO.

% uitstroom PRO	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Samuelschool ZML	14%	42%	50%	20%	0%	11%	0%

Toelichting: we streven als school naar het hoogst haalbare voor iedere leerling wat betreft onderwijsniveau. Dit jaar zijn er echter geen leerlingen vanaf SO doorgestroomd naar PRO.

7.10.3 Leerling tevredenheid en sociale veiligheid

In het schooljaar 2021-2022 hebben 30 leerlingen onder begeleiding van de IB'er een vragenlijst ingevuld over leerling-tevredenheid en sociale veiligheid. De vragenlijst is twee keer ingevuld: in november en in mei. De leerlingen die de vragenlijst hebben ingevuld vormen een representatieve afspiegeling van onze leerling-populatie, dit betreft de 3 oudste groepen.

Als we de uitslag van onze school voor alle categorieën vergelijken met het landelijke gemiddelde zijn we tevreden. De scores bij de 3 categorieën scoort dicht bij de drie (3 is beste). Voor zowel PB, WB en VB geldt dat de uitkomst boven de 2,62 zit.

We zijn tevreden over de scores maar alle categorieën blijven voortdurend een punt van aandacht.

Een enkele leerling kan verwoorden dat hij aanleiding is tot negatief gedrag van een medeleerling, maar dat geldt niet voor alle leerlingen. Veel leerlingen hebben moeite met zelfinzicht. Het niet mee mogen spelen met andere leerlingen ligt vaak aan de omstandigheden (groepje is vol, spel is al gestart) of de keuze die de leerling maakt om liever alleen te spelen. Tijdens de lessen Sociale vaardigheden a.d.h.v. de Zien! Items leren we de leerlingen beter te reflecteren op hun eigen rol en handelen en het lezen van emoties op het gezicht van de ander. Een vriendelijke lach van een medeleerling kan opgevat worden als uitlachen. Hierbij realiseren we ons wel dat het van belang is om realistische verwachtingen te hebben van onze leerlingen; vanwege hun cognitieve niveau is dit voor een deel van de leerlingen een vaardigheid die moeilijk is om aan te leren.

Overzicht schoolgegevens		
Samuelschool voor ZML		
Brincode school:	26NU	
Schooljaar:	**2021-2022**	
Totaal aantal ingevulde vragenlijsten Leer- en leefklimaat:	30	
Totaal aantal leerlingen van de school	75	
Gemiddelde score WB	2,74	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score PB	2,9	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score VB	2,87	schaal 1-3 (3 is beste)

7.10.4 Inzet middelen werkdrukvermindering

In 2022 heeft de Samuëlschool ZML hiervoor ruim 35.000 euro ontvangen. In overleg met de teams en MR is dit bedrag besteed aan de aanstelling van een conciërge die veel werk uit handen neemt. De conciërge is benoemd voor 0,4 fte. Verder is er in diverse groepen extra onderwijsassistentie ingezet en is de administratieve ondersteuning uitgebreid.

7.10.5 Inzet middelen diverse subsidies

Voor het schooljaar 2021-2022 heeft de Samuëlschool ZML van de overheid een bedrag ontvangen van € 89.747,64 voor de aanpak van de coronavertragingen, de zogeheten NPO-gelden. Van dit bedrag was vanaf 1 januari 2022 nog € 72.609,51 beschikbaar. Dit is volgens het plan besteed aan coaching, schoolontwikkeling, ICT-middelen, een speeltoestel op het plein en extra onderwijsassistentie. Ook kon er door de NPO-gelden geïnvesteerd worden in een extra groep in het SO na de kerstvakantie. Verder hebben we in 2022 opnieuw NPO-gelden ontvangen: € 73.000,-. Dit bedrag mag verspreid over 3 schooljaren uitgegeven worden, uiterlijk eind schooljaar 2024-2025. In 2022 is volgens het NPO-plan € 13.202,31 uitgegeven aan ICT-middelen, het resterende bedrag zal de komende jaren besteed worden. Vanuit de subsidie basisvaardigheden heeft de Samuëlschool in 2022 € 109.554,- ontvangen. Dit bedrag wordt naar rato verdeeld over de Samuëlschool ZML en SO-Gedrag en wordt volgens het activiteitenplan besteed binnen de subsidieperiode. Deze periode loopt nog tot eind schooljaar 2023-2024. In 2022 zijn er nog geen bestedingen geweest vanuit dit subsidiebedrag.

8 PERSONEEL

8.1 Personeelsontwikkeling

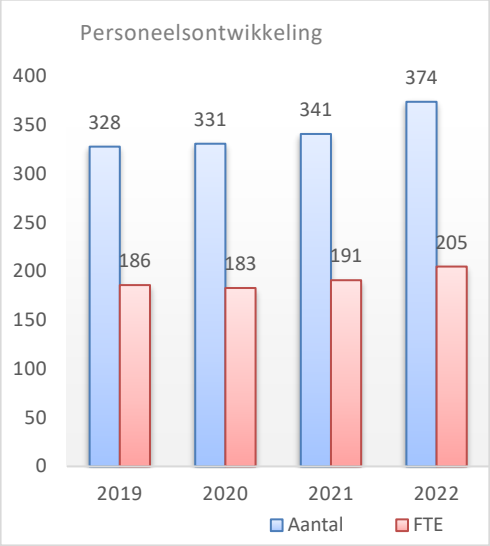

De vijf scholen hebben eind 2022 in totaal 374 personen in dienst met in totaal 205 FTE. Verhoudingsgewijs werken er meer mensen per FTE, wat betekent dat het deeltijd werken is toegenomen. Daarnaast investeren we in opleidingsplekken, wat ook bijdraagt aan toename van FTE en aantal personeelsleden.

De personele situatie was het afgelopen jaar redelijk dynamisch. Vacatures konden gelukkig bijna allemaal ingevuld worden. Tussentijdse vervanging en invulling was heel ingewikkeld. We zijn overgegaan tot het doen van over benoemingen om fluctuaties in het lopende schooljaar beter te kunnen opvangen. Daarnaast is er uitbreiding nodig vanwege de toenemende intensiviteit van begeleiding.

8.2 Personeelsdag SORandstad

In 2022 is er voor het eerst in de geschiedenis een SORandstad personeelsdag georganiseerd. Ruim 300 personeelsleden kwamen bij elkaar om na te denken en geïnspireerd te worden over herbergzaam onderwijs in het kader van onze identiteit. Aansluitend zijn er diverse workshops georganiseerd met een veelheid en diversiteit aan onderwerpen. Een impressie hiervan is te vinden op: https://www.youtube.com/watch?v=pZy2fwiODeM

8.3 Verzuim

Een belangrijk kengetal is het ziekteverzuimpercentage. We zijn aangesloten bij bij Perspectief als ARBO dienstverlener. De verzuimcijfers worden hierdoor per locatie bijgehouden. In het jaar 2022 is het ziekteverzuim opnieuw hoger dan het jaar ervoor. Enerzijds was dat te verwachten vanwege de pieken met coronabesmettingen en griep (met pieken in de perioden in de maanden maart/april en november/december). Anderzijds waren er een paar langdurige trajecten. Daarnaast geeft het hoge percentage bij de Rank OZV een vertekend beeld. Vanwege de kleine omvang (nog geen 2FTE) met daarbij een langdurige zieke is het percentage erg hoog. Zouden we dit voor het totaal corrigeren dan komen we totaal verzuimpercentage van 6,5% uit.

Om het verzuim niet verder op te laten lopen en mogelijk terug te dringen zijn er besprekingen geweest met Perspectief en GS-vitaal met alle leidinggevenden. We hebben inzicht in het verzuim gekregen, waardoor er gericht gewerkt kan worden per doelgroep. Op diverse scholen wordt de werkwijze rondom het Huis van werkvermogen van GS-Vitaal ingezet bij gesprekken.

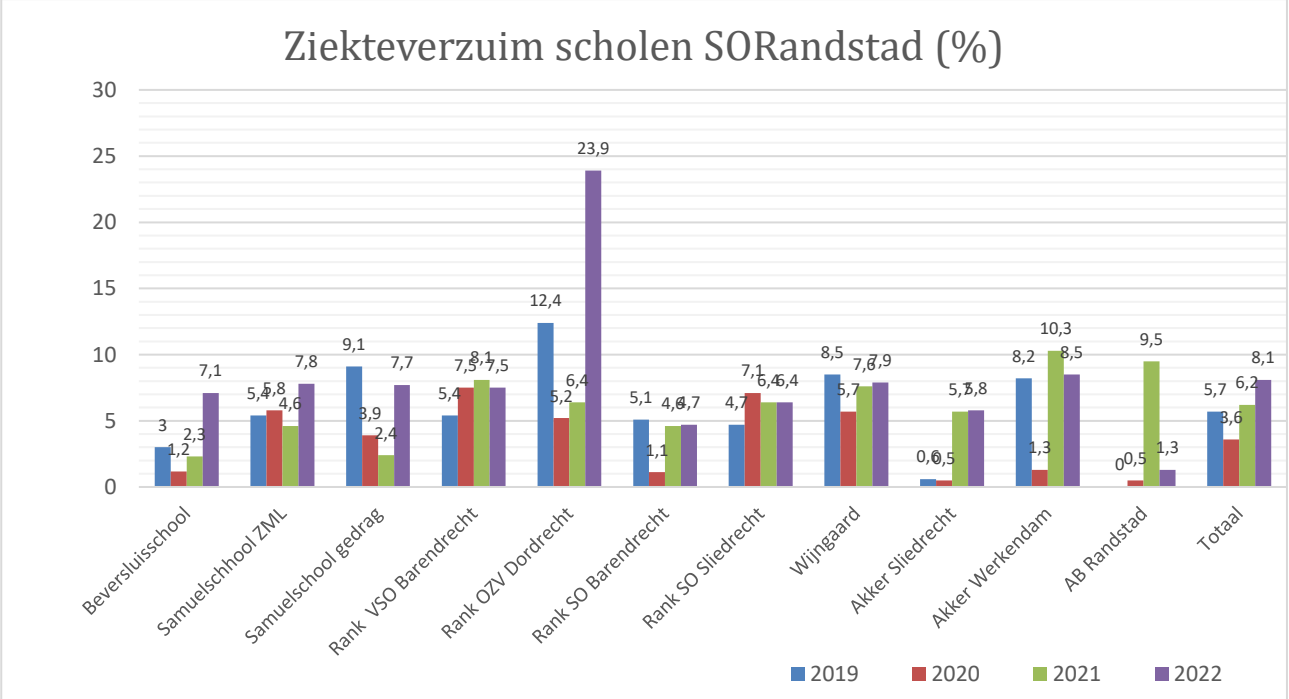

8.4 Toekomstgericht personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid is opgesteld. In 2022 is het volledige personeelsbeleid geïmplementeerd in de organisatie. De werkgroep heeft hierover op bijna alle scholen een presentatie gegevens in 2021. Op twee scholen zal dat nog in 2022 plaatsvinden. Twee keer op een jaar komt de werkgroep nog bij elkaar, onder leiding van de VGS, om actuele zaken te bespreken. In 2022 zijn er diverse onderwerpen besproken en uitvoering gegeven aan de ontwikkeling. Er is gesproken over het professionaliseringsbeleid, duurzame inzetbaarheid, e.d. Daarnaast zijn er een aantal zaken als arbeidsvoorwaarde besproken en ingevoerd, waaronder verhoging van km vergoeding en het verstrekken van een laptop.

De introductie en begeleiding van nieuwe medewerkers is een belangrijk thema geweest waar de werkgroep over heeft gesproken. Door de groep schoolopleiders is hard gewerkt aan een werkwijze, wat inmiddels ook door hen wordt uitgevoerd.

Het is van groot belang om te investeren in de kwaliteit van de personeelsleden. We stimuleren en faciliteren opleidingen en cursussen. Op alle scholen zijn er onderwijsassistenten die de opleiding tot leraarondersteuner met succes hebben gevolgd. Diverse nascholingen, opleidingen, cursussen worden door vele collega's gevolgd.

Om ook in de toekomst te voorzien in bekwaam en bevoegd personeel zullen we ons specifiek gaan richten op het (mede) opleiden en bekwamen van personeelsleden. Er worden middelen voor beschikbaar gesteld en personeelsleden krijgen opleidingen aangeboden. Intern wordt de begeleiding van bestaand personeel versterkt.

We kiezen oa ook voor het concept van Samen Opleiden (SAM). Drie van onze scholen zijn inmiddels gecertificeerde SAM scholen. De andere twee scholen zullen op termijn volgen. Dit is met name voor het (V)SO een grote stap vooruit, omdat we nu voor het eerst ook stagiaires van de Hogeschool mogen plaatsen. Op elke school wordt één collega opgeleid tot schoolopleider en een aantal collega's is gestart met scholing voor mentor-plus.

8.5 Werving, PR en communicatie

In 2022 is er besloten om te investeren in werving, PR en communicatie. Op deze wijze willen we de organisatie in beeld brengen bij de opleidingsscholen (MBO en PABO), geïnteresseerden, zij-instromers en ervaren onderwijsmensen om te zorgen voor een stevig toekomstgericht personeelsbeleid en personeelsbezetting. Eén van de directeuren en de managementassistent hebben hiervoor tijd gekregen om dit verder uit te voeren. Aan de hand van een projectplan worden de activiteiten voortvarend opgepakt. De eerste resultaten zijn hiervan al merkbaar.

8.6 SORandstad Academie

In 2022 is er een werkgroep ingesteld om initiatieven te ontwikkelen voor het inrichten van een zogenoemde SORandstad Academie. De bedoeling is om in samenwerking met externen een scholingsaanbod aan te bieden passend bij onze doelgroep. De inhouden zullen vooral vanuit de personeelsleden zelf komen. De organisatie en het laten verzorgen van de inhoud op de personeelsdag was de eerste activiteit. De workshops waren de inzet voor een vervolg en verdieping op deze inhouden. Dit wordt in de loop van de jaren verder uitgewerkt.

8.7 Gesprekkencyclus

In het personeelsbeleid werken we volgens het protocol voor "beoordelen en belonen". Daarin is een tweejarige cyclus opgenomen die wordt afgesloten met een beoordelingsgesprek. Elk functieprofiel is daarvoor uitgewerkt in resultaatgebieden en prestatie-indicatoren. In het afgelopen jaar heeft de werkgroep een nieuwe opzet opgesteld wat besproken is in een bijeenkomst met alle leidinggevenden. In het schooljaar 2021-2022 wordt hiermee geëxperimenteerd. De ervaringen zijn in 2022 uitgewisseld. We hebben toen besloten om dit nog een schooljaar te vervolgen. Mede omdat het HRM systeem aan het eind van 2023 zal worden vervangen door een ander systeem.

8.8 ARBO

Er is een nieuw contract met Perspectief afgesloten. Het Arbobeleid is uitgewerkt in drie hoofdrubrieken: Psychosociale veiligheid, Fysieke veiligheid en de Risico-inventarisatie en -Evaluatie (RI&E). Jaarlijks worden controles uitgevoerd om de kwaliteit van ons beleid te waarborgen. We kiezen zoveel als mogelijk voor een preventieve aanpak.

De Stichting is ten behoeve van de beheersing van uitkeringen na ontslag aangesloten bij de stichting BWGS (Beheersing Wachtgeldvolume Gereformeerd Schoolonderwijs). BWGS is een stichting die zich bezig houdt met het beheersen van het wachtgeldvolume van de bij de Stichting aangesloten scholen.

BWGS betaalt de uitkeringskosten van werkloos onderwijspersoneel van de aangesloten scholen, onder de voorwaarde dat een schoolbestuur kan aantonen dat zij zich voldoende heeft ingespannen om ontslag van een personeelslid te vermijden en, voor zover mogelijk, een goed alternatief heeft geboden (binnen de school of daarbuiten).

8.9 Personeelstevredenheidsonderzoeken

Een kernpunt in het beleid van de scholen is goed werkgeverschap en als uitwerking daarvan goed integraal personeelsbeleid. De missie en de doelen van de scholen worden gerealiseerd door de medewerkers, zij brengen die in praktijk. Om de kwaliteit van het personeelsbeleid te toetsen wordt per twee jaar de medewerker-tevredenheid onderzocht.

De laatste keer dat dit is uitgevoerd was 2020. In het verslagjaar 2022 stond de volgende afname gepland. Eind 2022 zijn de tevredenheidsonderzoeken afgenomen op alle locaties.

De resultaten zijn hieronder opgenomen. Er wordt verder geen uitleg of duiding aan gegeven. De inhoudelijke besprekingen en analyses vinden plaatsen in het directieoverleg, met het personeel op de scholen, met de MR'en. Dit vindt plaats begin 2023. Als een score onder de 3 is, dan is een mogelijke actie gewenst of er wordt gemotiveerd waarom dat niet nodig zou zijn. De resultaten van de besprekingen en de mogelijke acties kunnen worden opgenomen in de nieuw op te stellen schoolplannen voor de periode 2023-2027.

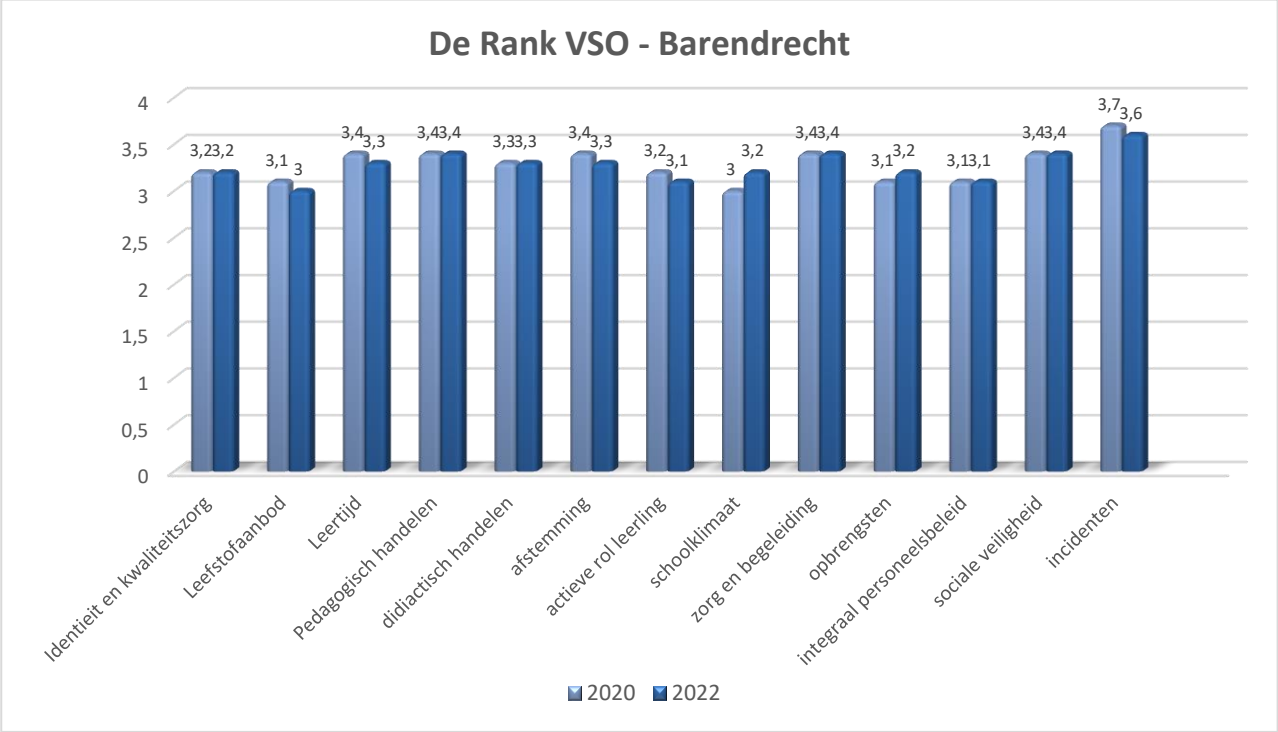

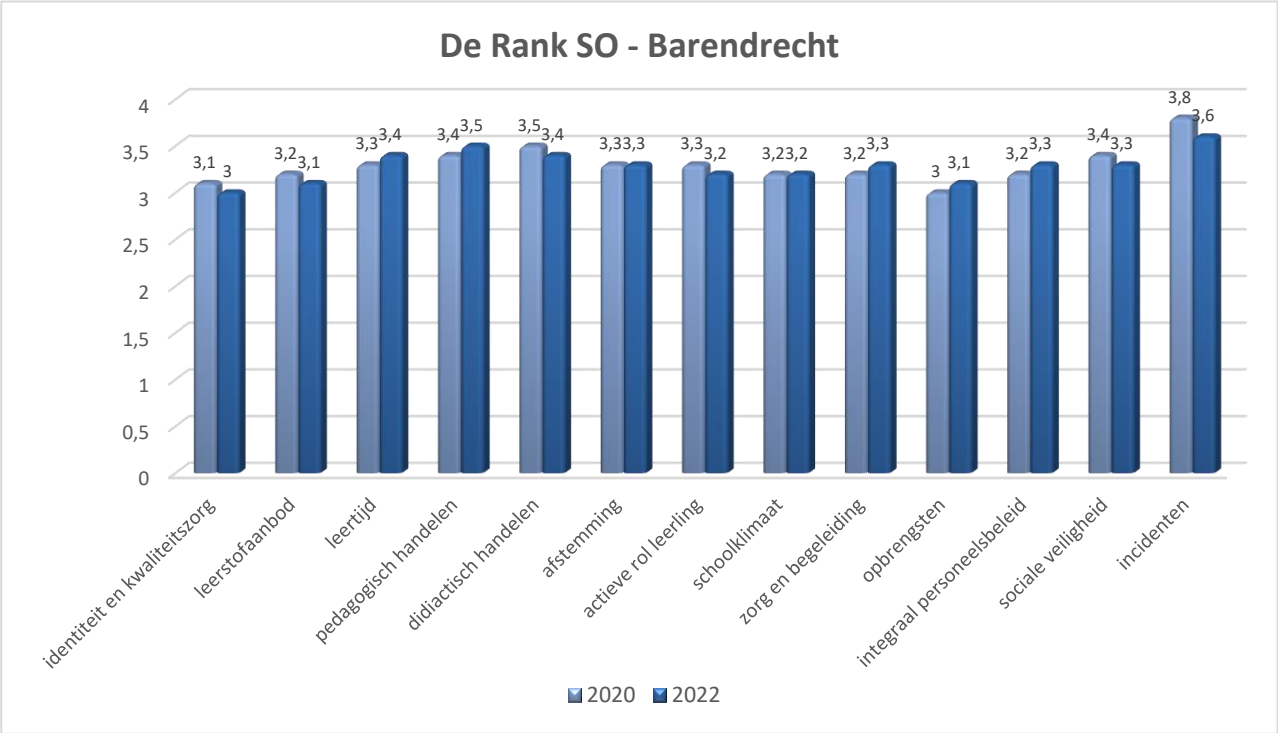

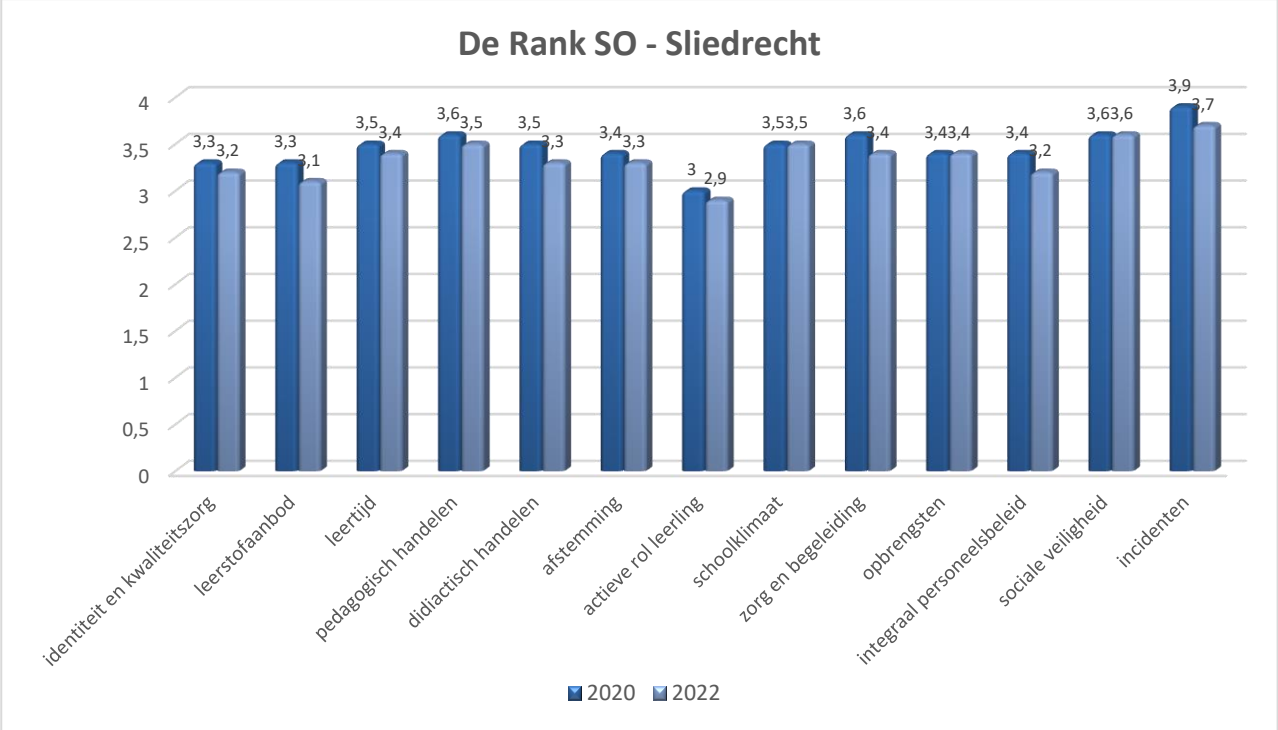
De Rank SO - Sliedrecht
4
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
identiteit en kwaliteitszorg
leerstofaanbod
leertijd
pedagogisch handelen
didiactisch handelen
afstemming
actieve rol leerling
schoolklimaat
zorg en begeleiding
opbrengsten
integraal personeelsbeleid
sociale veiligheid
incidenten
2020
2022

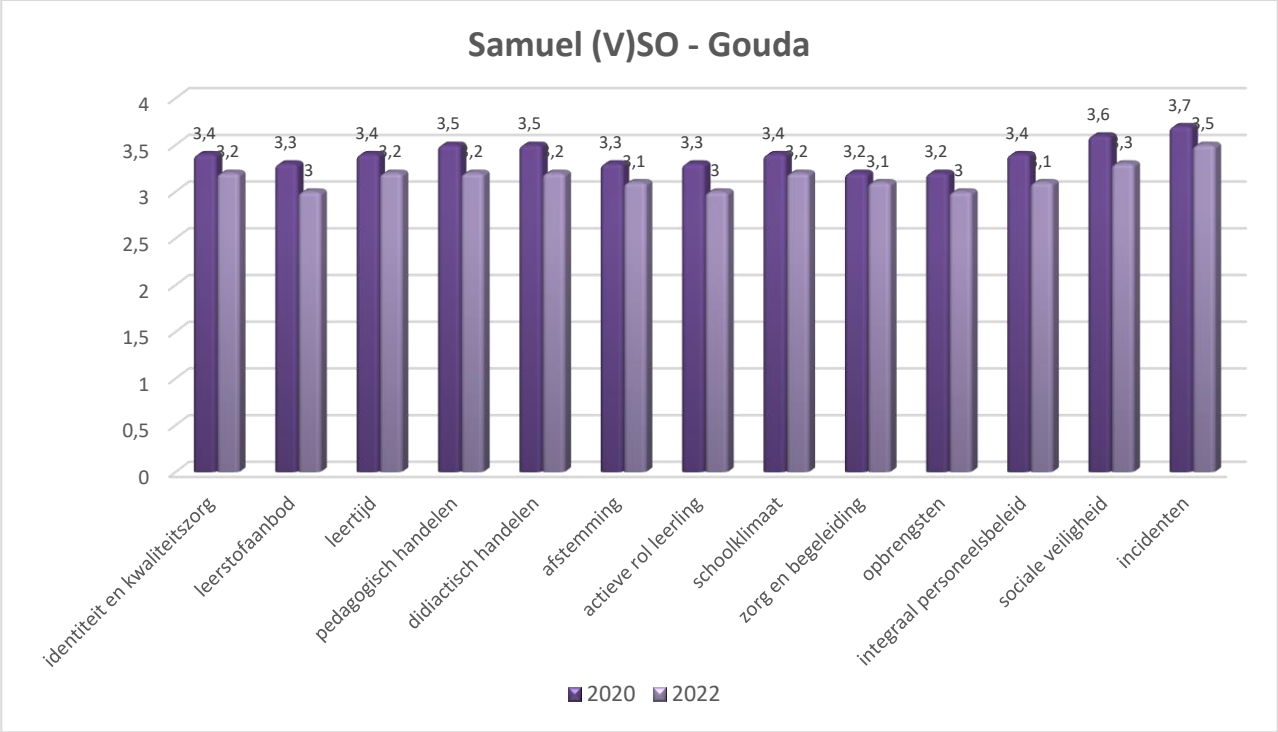
Samuel (V)SO - Gouda
4
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
identiteit en kwaliteitszorg
leerstofaanbod
leertijd
pedagogisch handelen
didiactisch handelen
afstemming
actieve rol leerling
schoolklimaat
zorg en begeleiding
opbrengsten
integraal personeelsbeleid
sociale veiligheid
incidenten
2020
2022

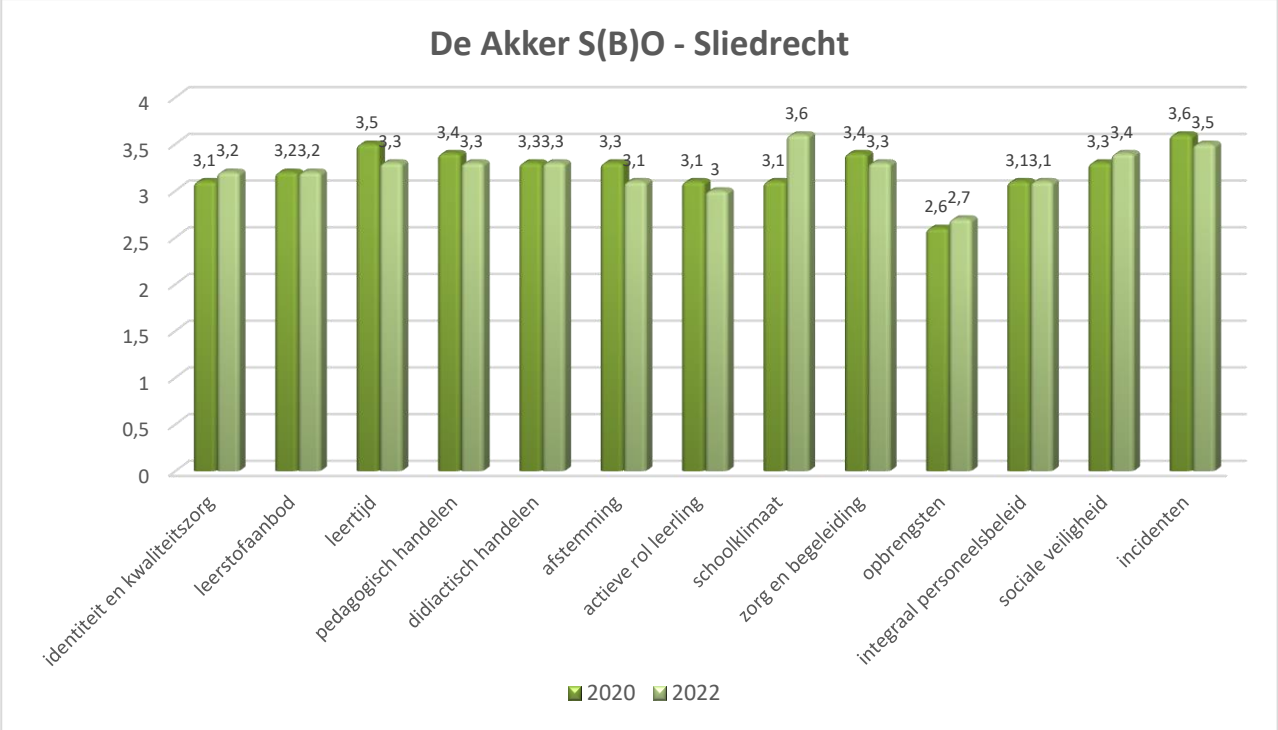
De Akker S(B)O - Sliedrecht
4
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
3,1 3,2
3,2 3,2
3,5 3,3
3,4 3,3
3,3 3,3
3,3 3,1
3,1 3
3,1 3,6
3,4 3,3
2,6 2,7
3,1 3,1
3,3 3,4
3,6 3,5
identiteit en kwaliteitszorg
leerstofaanbod
leertijd
pedagogisch handelen
didiactisch handelen
afstemming
actieve rol leerling
schoolklimaat
zorg en begeleiding
opbrengsten
integraal personeelsbeleid
sociale veiligheid
incidenten
2020
2022

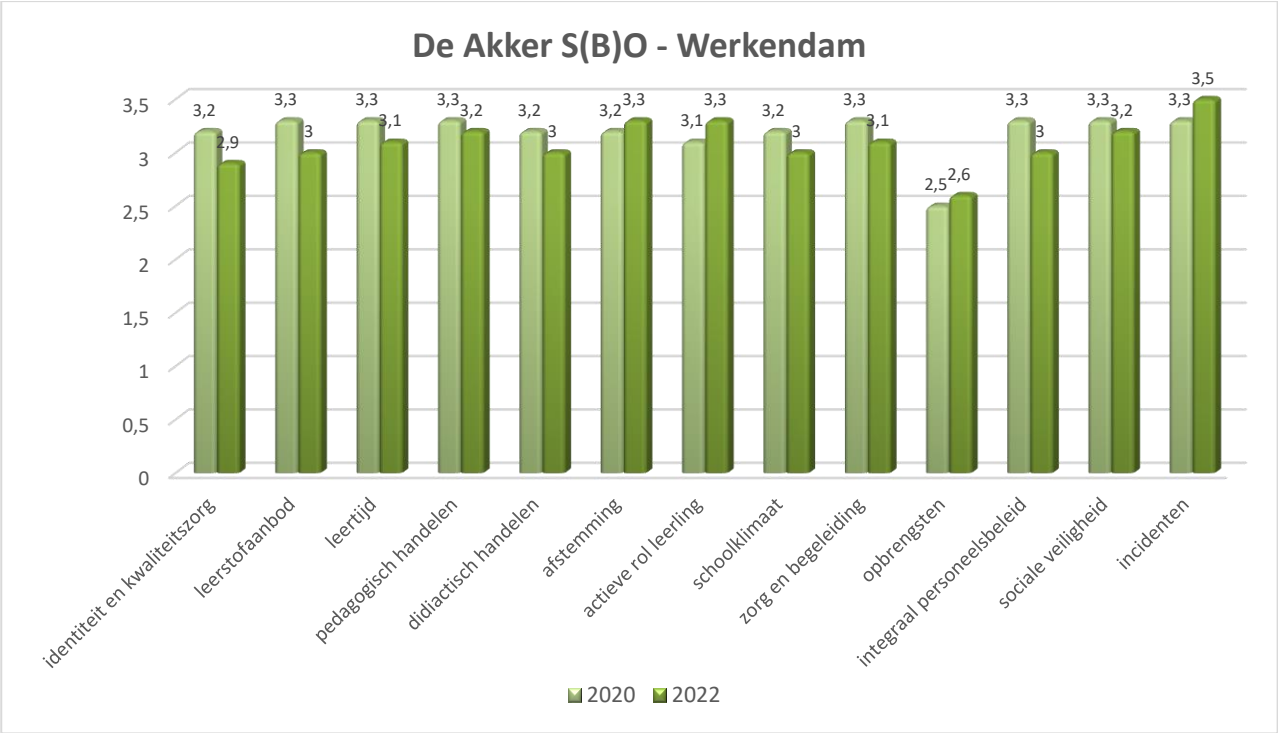
De Akker S(B)O - Werkendam
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
3,2 2,9
3,3 3
3,3 3,1
3,3 3,2
3,2 3
3,2 3,3
3,1 3,3
3,2 3
3,3 3,1
2,5 2,6
3,3 3
3,3 3,2
3,3 3,5
identiteit en kwaliteitszorg
leerstofaanbod
leertijd
pedagogisch handelen
didiactisch handelen
afstemming
actieve rol leerling
schoolklimaat
zorg en begeleiding
opbrengsten
integraal personeelsbeleid
sociale veiligheid
incidenten
2020
2022

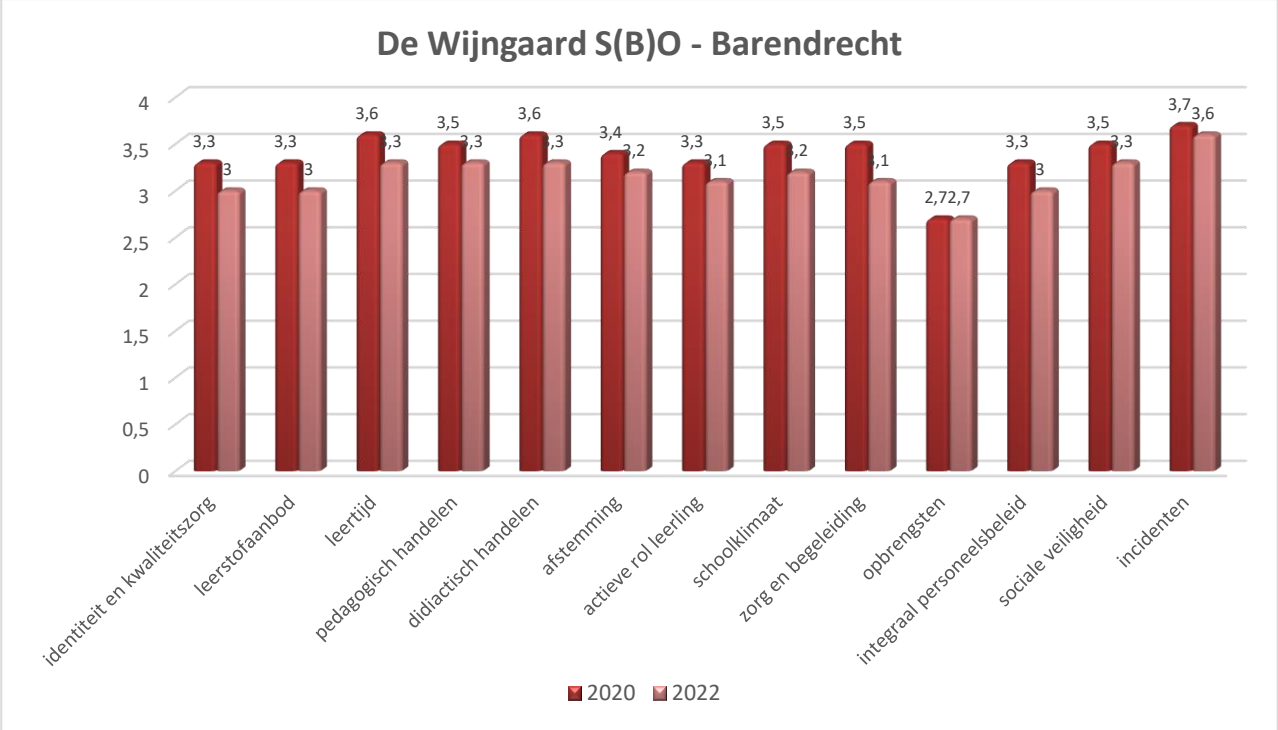
De Wijngaard S(B)O - Barendrecht
4
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
identiteit en kwaliteitszorg
leerstofaanbod
leertijd
pedagogisch handelen
didiactisch handelen
afstemming
actieve rol leerling
schoolklimaat
zorg en begeleiding
opbrengsten
integraal personeelsbeleid
sociale veiligheid
incidenten
2020
2022

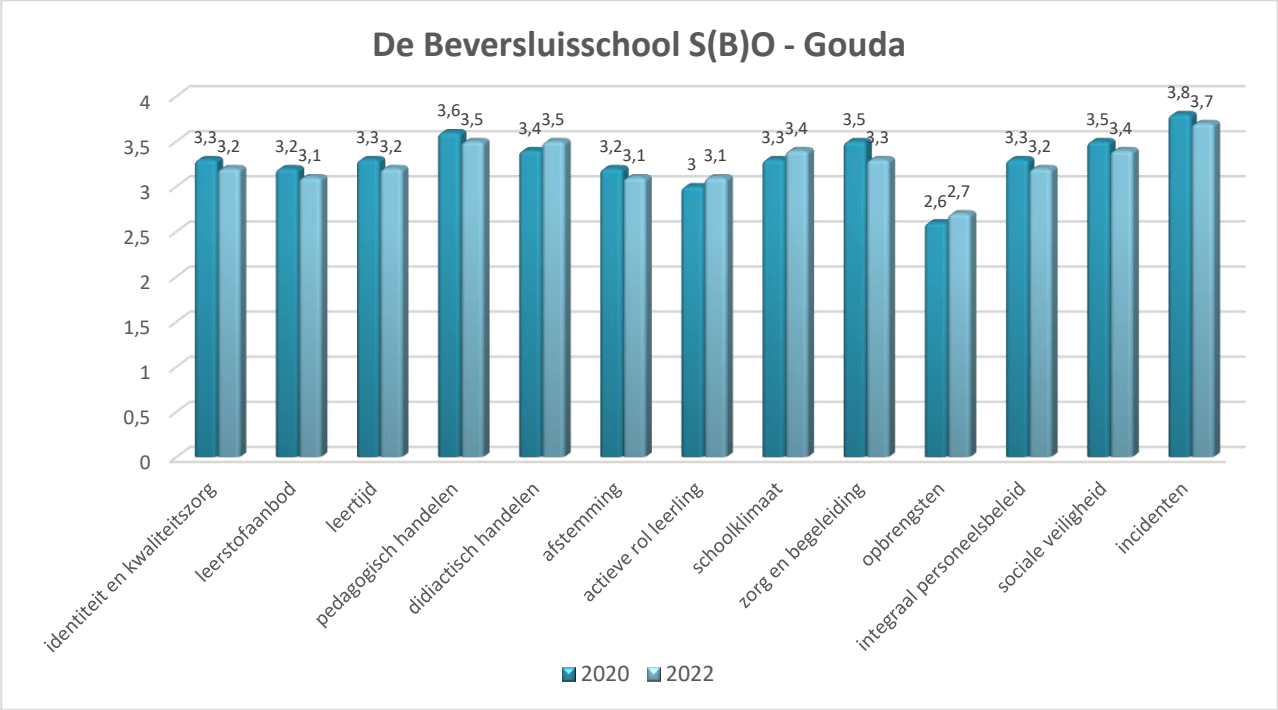
De Beversluisschool S(B)O - Gouda
4
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
identiteit en kwaliteitszorg
leerstofaanbod
leertijd
pedagogisch handelen
didiactisch handelen
afstemming
actieve rol leerling
schoolklimaat
zorg en begeleiding
opbrengsten
integraal personeelsbeleid
sociale veiligheid
incidenten
2020
2022

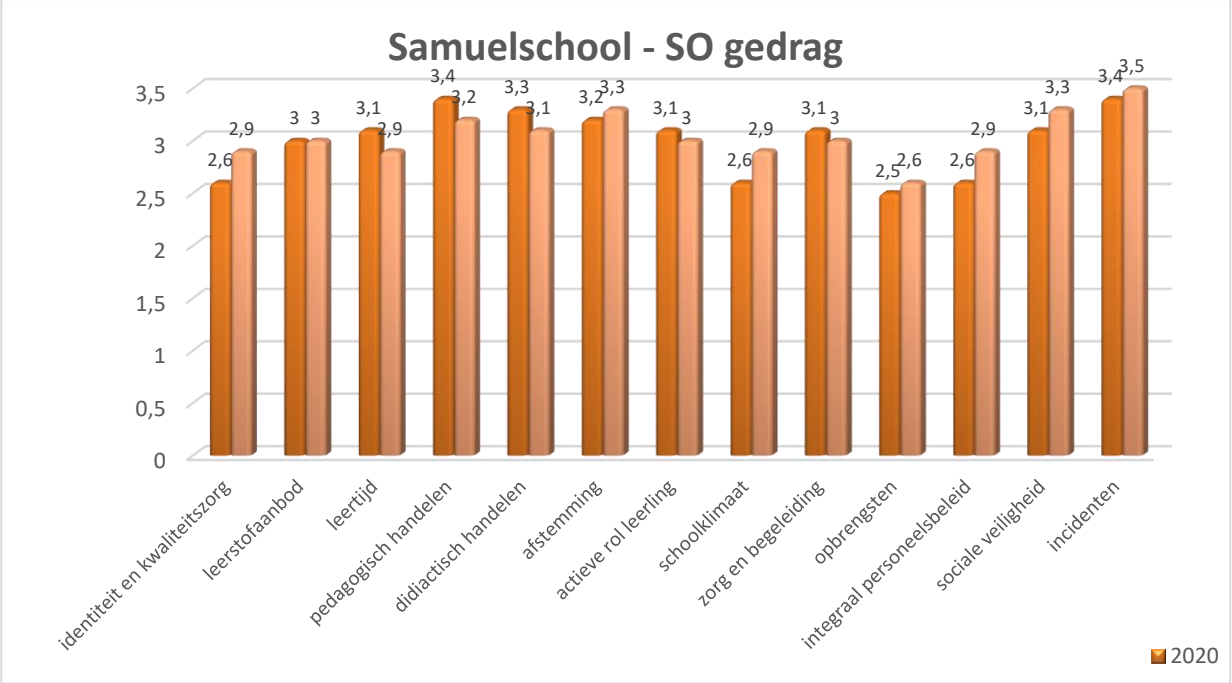
Samuelschool - SO gedrag
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
2,6
2,9
3
3
3,1
2,9
3,4
3,2
3,3
3,1
3,2
3,3
3,1
3
2,6
2,9
3,1
3
2,5
2,6
2,6
2,9
3,1
3,3
3,4
3,5
identiteit en kwaliteitszorg
leerstofaanbod
leertijd
pedagogisch handelen
didiactisch handelen
afstemming
actieve rol leerling
schoolklimaat
zorg en begeleiding
opbrengsten
integraal personeelsbeleid
sociale veiligheid
incidenten
2020

9 AMBULANTE BEGELEIDING (dienstencentrum)

9.1 Doelstelling en missie

Ook dit jaar willen we de ontwikkelingen van de AB dienst delen. Dat alles start met onze missie die hieronder verwoord is.

Ontmoet mensen die jouw leerling zien als een kostbaar geschenk van God, levend in een gebroken wereld. Vanuit deze visie willen wij als Ambulante Dienst de scholen uit de regio Randstad (Barendrecht en Gouda) ondersteunen. Wij sluiten graag aan bij vragen over het kind om met alle betrokkenen te zoeken naar mogelijkheden om het kind weer tot bloei te laten komen.

9.2 Personeelsontwikkelingen

Bij Ambulante Dienst Randstad werken 15 collega's. Twee van de collega's zijn bijna fulltime betrokken, de overige collega's werken parttime. Eén van de collega's is de teamleider. Hij coördineert het werk en stuurt het AB team aan. De teamleider neemt deel aan een landelijk overleg van coördinatoren binnen het samenwerkingsverband. Hier wordt kennis gedeeld en gezocht naar afstemming van de werkwijze. Als AB dienst vinden we het belangrijk om het leiderschap te delen. Op grond daarvan hebben we een kerngroep van de teamleider en drie andere Ambulant Begeleiders die gezamenlijk de lijnen uitzetten voor de AB dienst.

9.3 Uitgevoerde werkzaamheden

De geleverde AB diensten in geleverde uren in 2021-2022 verdeeld over de thema's zijn als volgt:

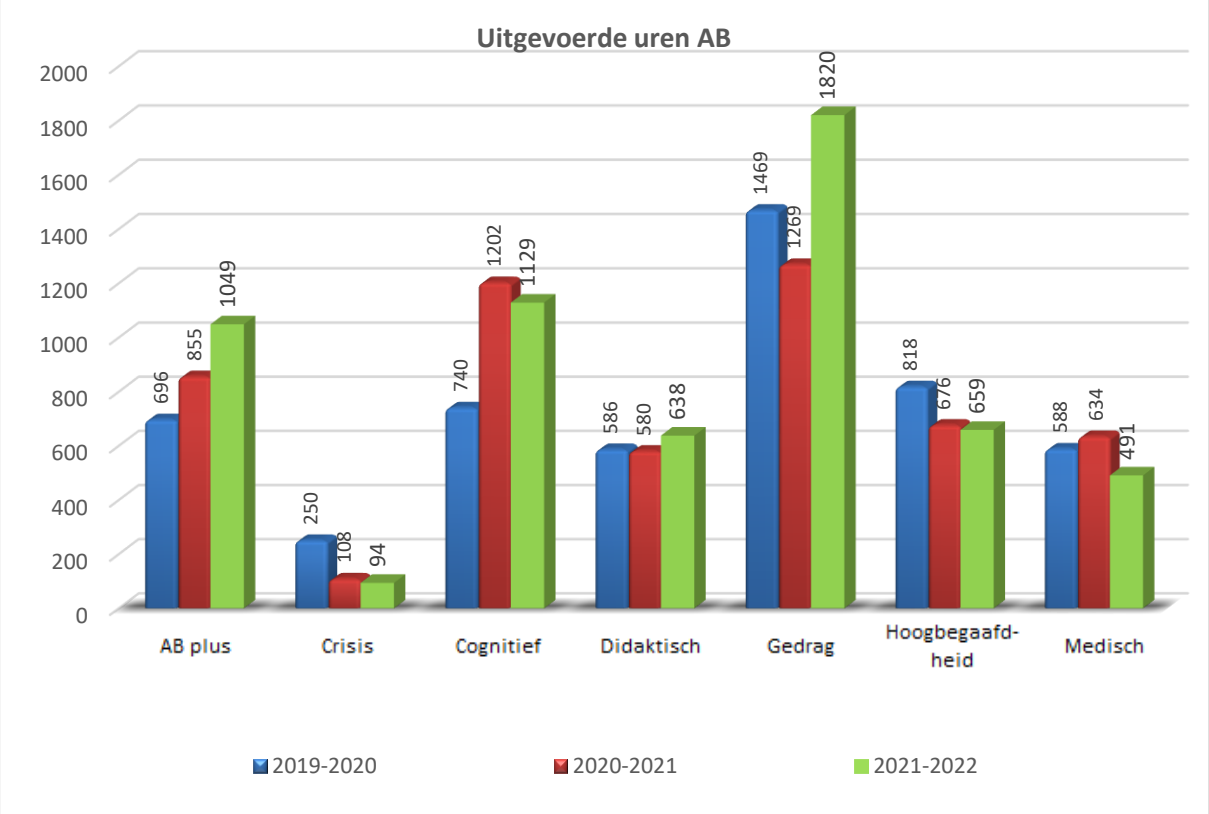

Er is in 2021-2022 meer AB uitgevoerd dan in het vorige schooljaar. De ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag is enorm toegenomen. De scholen waren er in de afgelopen jaren meer in geslaagd om aan de ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag tegemoet te komen. Dat was zichtbaar in het dalen van de aanvragen AB op dat gebied. Na de coronacrisis lijkt het erop dat scholen nieuwe wegen moeten zoeken en vinden om het hoofd te bieden aan deze uitdaging. Als AB dienst hopen we de scholen daarin bij te staan. Een andere factor die bijdraagt aan meer aanvragen voor AB gedrag is de ontwikkeling dat leerlingen langer op de basisschool blijven, ingegeven door de collectieve ambitie van Berseba; Het komen tot meer inclusief onderwijs.

Voor hoogbegaafdheid nemen de uren nog steeds af. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het versterken van de basiskwaliteit van de basisscholen, waar onze AB dienst een mooie rol in vervult.

Ook de AB plus blijft groeien. Dit heeft te maken met de kwaliteit die geleverd en gewaardeerd wordt, zoals uit de evaluaties zichtbaar wordt. Daarnaast breiden we als AB dienst ook het aanbod steeds iets verder uit, naar aanleiding van signalen of vragen die wij krijgen vanuit het werkveld.

De verwachting is dat het geheel van aanvragen AB en AB plus nog wat zal toenemen, gezien de route die ingezet is naar meer inclusief onderwijs

Klanttevredenheid van de AB dienst in 2021-2022

Evaluatie van het hele team		1	2	3	4	5	Helemaal niet tevreden	Niet tevreden	Redelijk tevreden	Tevreden	Zeer tevreden
1. Het traject heeft opgeleverd wat we ervan verwachtten.	21/22		1	7	35	78		1%	6%	29%	64%
	20/21		1	5	50	67		1%	4%	41%	54%
2. School is tevreden over de communicatieve vaardigheden van de ambulante begeleider.	21/22			2	18	101			2%	15%	83%
	20/21		1	4	32	86		1%	3%	26%	70%

De evaluaties laten zien dat we zeer goed scoren, zowel op communicatieve vaardigheden als ook op voldoen aan de verwachting van scholen. Meer dan 90% van de scholen geeft aan dat ze tevreden tot zeer tevreden zijn over beide bovengenoemde aspecten.

Ondanks de hoge klanttevredenheid blijven we ons als AB dienst inspannen om onze kernwaarden en de scholen te versterken. Als AB dienst zetten we ons in om een steentje bij te dragen aan meer herbergzaam/inclusief onderwijs.

De AB dienst reflecteert zowel met IB-ers als met de regiomanagers van het samenwerkingsverband op de inzet en het aanbod. Op deze wijze kijken we waar mogelijkheden liggen om onze kernwaarden uit te bouwen en ons aanbod zo gericht mogelijk te maken. Dit komt bijv. tot uiting in het zoeken naar andere vormen van AB.

9.4 Ontwikkelingen

De AB plus liep ook dit cursusjaar goed. De PCM-trainingen en de training Hechting en Trauma voorzien nog steeds in een behoefte. Er is dit jaar ook gebruik gemaakt van het nieuw ontwikkelde aanbod van Leespraat. Inmiddels hebben we ook een aanbod op het gebied van emotieregulatie en zijn ervan overtuigd dat dit handvatten kan bieden aan scholen die bezig zijn met versterken van de executieve functies of daarmee nog in een beginfase zijn.

Binnen onze scholen zijn we bezig met het ontwikkelen van een aanbod voor onze eigen collega's. We doen dit binnen wat we de Randstad Academie hebben genoemd. Binnen deze Academie gaat de AB dienst ook nadrukkelijk een rol vervullen in het aanbod. De teamleider is betrokken bij de vormgeving van de Randstad Academie.

Als dienst hebben we met de leidinggevende en IB'ers van onze scholen onder leiding van een externe adviseur nagedacht over de rol van de AB dienst binnen SO Randstad. Daaruit zijn een zevental richtinggevende uitspraken gekomen:

1. De collectieve ambitie van AB-Randstad en de daaraan gerelateerde kernwaarden (Betrokken, Bekwaam, Bruikbaar) hangen nauw samen met het Rijnlands gedachtegoed en de daaruit voortkomende kernwaarden (Verbondenheid, Dienend leiderschap, Verantwoordelijkheid, Eigenaarschap en Bekwaamheid) van SO-Randstad.
2. De AB-diensten van AB-Randstad zijn bekend bij de scholen die vallen onder SO-Randstad en de Bersebascholen in de regio en worden laagdrempelig vormgegeven.
3. De doelstelling van AB-Randstad is het inspireren en toerusten van scholen om te komen tot herbergzaam onderwijs (een passende plek voor iedere leerling) in de regio Randstad.
4. Er is sprake van wederzijde afhankelijkheid tussen de scholen en AB-Randstad. Het proces van halen en brengen zorgt voor synergie (1+1=3) en maakt beide partners sterker.
5. Met het oog op werving en selectie van Ambulant Begeleiders geven we collega's die werkzaam zijn op de scholen van SO-Randstad zicht op de inhoud en betekenis van de rol van Ambulant Begeleider binnen AB-Randstad.
6. De Ambulant Begeleiders van AB-Randstad spelen een verbindende rol tussen het basisonderwijs en de SO-scholen.
7. De scholings-, trainings- en coachingsactiviteiten van AB-Randstad komen voort uit vragen van de scholen waar AB-Randstad haar werk uitvoert. AB-Randstad deelt de AB-plusactiviteiten actief, maar acquireert niet actief.

Om deze uitspraken verder te concretiseren hebben we de collega's gevraagd om zich te verbinden aan één of meerdere uitspraken. Er zijn al resultaten zichtbaar van dit proces!

Om onszelf verder te ontwikkelen werken alle collega's binnen de PLG aan hun persoonlijk leerlandschap. Samen met een Critical Friend is iedere collega op zoek naar de volgende stap in hun persoonlijke ontwikkeling Een deel van de studiedagen van het achterliggende schooljaar hebben we gebruikt om te leren van en met elkaar. Collega's deelden hun expertise en hielpen de collega's dit betekenisvol te maken voor de praktijk. Als dienst zijn we ons ook aan het oriënteren op de vraag hoe we als AB dienst de scholen zo goed mogelijk kunnen ondersteunen in het realiseren van een herbergzame school. We willen hierover in gesprek met de regiomanagers. Als dienst gaan we in 2022-2023 aan de slag met Harthorend. We willen ons nog verder professionaliseren in het luisteren naar onszelf en naar onze gesprekspartners.

10 JAARVERSLAG (G)MR 2022

10.1 *Inleiding*

De positie van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) is in 2019 sterk gewijzigd. Tot 1 augustus was er namelijk een GMR in Gouda en een GMR voor de regio Barendrecht en was het een optelsom van de MR'en. Sinds 1 augustus 2019 is er een nieuwe stichting en hebben we een GMR van 6 leden, gekozen door de MR'en. Er is op dit moment nog een vacature in de GMR, vanuit de MR Beversluisschool zal nog een ouder aangedragen worden om deel te nemen in de GMR.

De GMR bestaat op dit moment uit de volgende leden:

Dirk Jan Bakker, ouder - Wijngaard Barendrecht

Robert Pors, ouder - Rank Barendrecht

Marian Stolk, personeel - De Akker Sliedrecht

Leonard Joosse, personeel - Rank Barendrecht

Helene Kasbergen, personeel - Samuelschool Gouda

Vacature, ouder - Beversluisschool Gouda

10.2 Vergaderingen GMR

Het afgelopen jaar zijn er 3 reguliere GMR- vergaderingen geweest. Daarnaast was er een avond samen met alle leden van de MR, directeur bestuurders en het toezichthoudend bestuur van de stichting.

- Vergadering 21-03-2022
  Op deze vergadering evalueert de GMR het bezoek van de inspectie aan de stichting, en het rapport dat de inspectie heeft opgesteld. Er wordt voornamelijk gekeken naar de terugkoppeling van het gesprek met de GMR. De GMR krijgt de opdracht van de inspectie mee om na te denken over de rol van de GMR binnen de stichting;
  Wat kan beter

Ten aanzien van de GMR stelden we vast dat de deskundigheid en profilering als gesprekspartner van het uitvoerend- en toezichthoudend bestuur beter kan.

Op deze vergadering wordt een GMR jaarplanning gemaakt.

- Vergadering 14-06-2022

Op deze vergadering worden de GMR leden geïnformeerd over de stand van zaken binnen de MR-en. Een aantal schoolontwikkelingen worden besproken en er wordt ingestemd met het niet vragen van ouderbijdragen aan ouders in het schooljaar 2022-2023.

- Vergadering 12-12-2022
  Op deze vergadering heeft de GMR met Sander den Hartog van de VGS de begroting 2023 doorgenomen en met de begroting ingestemd.

Het bestuur en de directie houden de GMR op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de stichting, deze ontwikkelingen worden op de GMR vergaderingen besproken.

10.3 *Bijeenkomst MR-en GMR en bestuur.*

Op 05-10-2022 is er een avond gehouden met alle leden van (G)MR, directeur bestuurders en het toezichthoudend bestuur van de stichting. Onder leiding van het RMU wordt er nagedacht over de rol van MR en GMR.

Kern van onze vraag: Kun je (G)MR een stapje op weg helpen in hun ontwikkeling/ professionalisering. Wat is er nodig? Waar moeten zij zich in de kern op richten? Daarnaast wat is een goede verhouding en samenspel tussen (G)MR en bestuur? In inspectierapport wordt gesproken over effectieve tegenspraak. Wij houden meer van de constructieve dialoog.

11 Verantwoording financiën Speciaal Onderwijs Randstad

11.1 Realisatie staat van baten en lasten en balans

11.1.1 Staat van baten en lasten

	Realisatie 2021 x € 1.000	Realisatie 2022 x € 1.000	Begroting 2022 x € 1.000	Verschil
Baten				
Rijksbijdragen	14.246	16.022	13.973	2.048
Overige overheidsbijdragen	14	15	8	7
Overige baten	865	780	551	229
Totaal baten	15.125	16.816	14.531	2.284
Lasten				
Personele lasten	12.856	14.727	13.373	1.354
Afschrijvingen	331	345	355	-10
Huisvestingslasten	656	728	676	52
Leermiddelen	470	481	392	89
Overige instellingslasten	445	540	494	46
Totaal lasten	14.758	16.821	15.290	1.531
Saldo baten en lasten	368	-6	-759	753
Saldo fin. baten en lasten	-2	15	-2	17
Nettoresultaat	**365**	**9**	**-761**	**770**

Bovenstaande tabel geeft een weergave van de staat van baten en lasten van de gehele organisatie.
Hieronder is de verdeling van het totale resultaat weergegeven.

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil
SBO De Akker Sliedrecht	-51.864	12.263	-152.166	164.429
SBO De Akker Werkendam	-93.685	-121.164	-95.699	-25.465
SBO De Wijngaard	-42.267	-132.338	-130.298	-2.040
SBO Ds. N.H. Beversluisschool	208.465	211.696	52.689	159.007
SO De Rank	49.600	-90.740	-184.428	93.688
(V)SO Samuëlschool cluster 3	26.510	-28.604	-46.204	17.600
SO Samuëlschool cluster 4	-47.008	-40.291	-170.249	129.958
VSO De Rank	242.196	182.940	23.014	159.926
OZV De Rank	-3.936	-83.635	-41.168	-42.467
Dienstencentrum	65.536	89.525	-20.425	109.950
Stichting	11.951	9.594	4.396	5.198
Totaal	**365.498**	**9.244**	**-760.538**	**769.782**

Algemeen

Eén van de belangrijkste ontwikkelingen in 2022 was het afsluiten van de nieuwe cao, waardoor de loonkosten exponentieel zijn gestegen. In juli is de definitieve cao vastgesteld, waarna de loonkosten over het gehele jaar zijn verhoogd. Vanwege deze indexaties zijn ook de bekostigingsbijdragen vanuit het rijk geïndexeerd. Dit heeft zijn invloed gehad op de exploitatie en de daardoor ontstane afwijkingen op de individuele posten op de begroting. In 2022 zijn daarnaast ook nog gelden ontvangen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. Voor het schooljaar 2021/2022 bedroeg dit 1.052 en 1.402 euro per leerling voor respectievelijk het SBO en (V)SO en voor schooljaar 2022/2023 750 en 1.000 euro per leerling voor respectievelijk het SBO en het (V)SO.

Het verschil in realisatie 2022 ten opzichte van 2021 kent verschillende oorzaken. De baten laten, naast afwijkingen vanwege leerlingaantallen, hogere ontvangsten zien vanwege subsidies voor onder andere beloning van leraren in het (V)SO, BWGS premierestitutie en NPO bijdragen. In 2022 zijn er vanwege de nieuwe cao loonverhogingen doorgevoerd. Als gevolg hiervan zijn ook de rijksbijdragen geïndexeerd.

Wat betreft het verschil tussen de realisatie en begroting 2022; ook hierbij spelen de indexaties en loonkosten een grote rol. In de begroting wordt er van uitgegaan dat gestegen loonkosten en gestegen pensioenpremies worden gecompenseerd in de indexatie van de bekostiging. Deze compensatie is ook ruimschoots ontvangen. In deze 'overcompensatie' zit ook een voordeel op de pensioenpremies. Over het hogere loon van 2022 worden de pensioenlasten pas in 2023 in rekening gebracht.

Nadere toelichting

Onderstaand een beknopte toelichting op de overige ontwikkelingen en de belangrijkste verschillen per categorie ten opzichte van de begroting.

De *rijksbijdragen* laten een positief verschil zien van circa 2.048.000 euro. Op hoofdlijnen zijn er 3 oorzaken te noemen:

- De rijksbijdragen zijn geïndexeerd ter compensatie voor de gestegen lonen als gevolg van de nieuwe cao. Het globale effect van deze indexaties is 1.380.000 euro op de totale bekostiging;
- Er zijn een aantal extra subsidies ontvangen. Meest in het oog springende subsidie is een totaal van 258.000 euro voor beloning van leraren in het (V)SO. Als gevolg van het dichten van de loonkloof met het VO zijn deze middelen vanuit het rijk vrijgevallen. Daarnaast is nog circa 50.000 euro aan extra subsidies ontvangen voor bewegingsonderwijs en studieverlof;
- Vanuit Passend Onderwijs is circa 360.000 euro meer ontvangen dan begroot. Ruim 100.000 euro heeft betrekking op het dienstencentrum. De overige 260.000 euro heeft betrekking op het SBO (hogere telling 1-2-2022 en indexaties en uitkering reserves).

De bijdragen vanuit de *gemeente* zijn licht hoger dan begroot door ontvangen vergoedingen voor het gebruik van de gymzaal.

De *overige baten* komen bijna 230.000 euro hoger uit dan begroot. Voor circa 90.000 euro heeft dit betrekking op een hogere premierestitutie vanuit BWGS. Daarnaast is meer ontvangen vanuit PGB middelen (circa 65.000 euro). Verder heeft het dienstencentrum circa 77.000 euro meer dienstverlening verzorgd.

De *personele lasten* komen op totaalniveau 1.354.000 euro hoger uit dan begroot. Voor 1.167.000 euro heeft dit betrekking op hogere loonkosten en voor 187.000 euro op hogere overige personele lasten.

De afwijking op de loonkosten kent op hoofdlijnen de volgende verklaringen:

- De loonkosten zijn met circa 1.270.000 euro gestegen als gevolg van de cao wijzigingen die in juli zijn vastgesteld en met terugwerkende kracht vanaf januari zijn uitbetaald. Daarnaast zijn er toelagen en hogere vergoedingen voor woon-werkverkeer aan het personeel verstrekt ter waardering en binding aan Randstad SO.
- Er is ruim 8 fte meer personeel ingezet dan begroot. Doordat er echter minder (relatief duurder) onderwijzend personeel is ingezet en hier onderwijsondersteunend personeel (of leerkracht in opleiding) voor in de plaats staat, blijft de overschrijding als gevolg van deze hogere inzet beperkt tot circa 250.000 euro.
- Tegenover bovenstaande overschrijdingen staat een besparing van 353.000 euro op de begrote vervangingslasten. De diverse scholen werken met een ruime bezetting om verloven op te kunnen vangen. Daarnaast ontvangen vervangers regelmatig een vaste reguliere benoeming.

De overschrijding van 187.000 euro op de overige personele lasten betreft voornamelijk hogere kosten voor nascholing en schoolontwikkeling. Verder zijn er vanuit de WKR meer vergoedingen verstrekt.

De *afschrijvingen* zijn wat lager uitgekomen dan begroot omdat investeringen later in het jaar zijn uitgevoerd dan begroot.

Binnen de *huisvestingslasten* is een overschrijding gerealiseerd van bijna 52.000 euro. Dit betreft volledig een bijstelling van de dotatie aan de voorziening groot onderhoud op basis van de MJOP's. Binnen de overige huisvestingslasten worden hogere kosten voor klein onderhoud en schoonmaak gecompenseerd door lagere kosten voor energie.

Bij de *leermiddelen* is een nadelig resultaat zichtbaar van circa 89.000 euro. Dit is toe te schrijven aan 76.000 euro hogere uitgaven binnen het onderwijsleerpakket. Onder andere bestedingen vanuit het NPO leiden tot deze hogere besteding. Verder zijn de kopieerkosten circa 12.000 euro hoger uitgekomen.

De *overige instellingslasten* laten een overschrijding zien van 46.000 euro wat voor 28.000 euro wordt verklaard door hogere administratie en beheerslasten. Hiertoe behoren naast de kosten voor het administratiekantoor en

managementondersteuning ook kosten voor telecommunicatie. Verder s er 24.000 euro meer besteed aan aanschaf van klein inventaris, mede door het verhogen van de investeringsgrens. Tot slot zijn minder materiële lasten besteed aan PR

11.1.2 Balans

Onderstaand overzicht geeft de balans weer per 31 december van de afgelopen drie boekjaren.

ACTIVA	**Ultimo 2022 x € 1.000**	**Ultimo 2021 x € 1.000**	**Ultimo 2020 x € 1.000**
Materiële vaste activa	2.234	1.681	1.500
Financiële vaste activa	24	24	25
Totaal vaste activa	*2.257*	*1.705*	*1.525*
Vorderingen	452	955	937
Liquide middelen	5.629	5.354	4.991
Totaal vlottende activa	*6.081*	*6.309*	*5.928*
Totaal activa	8.339	8.014	7.453

PASSIVA	**Ultimo 2022 x € 1.000**	**Ultimo 2021 x € 1.000**	**Ultimo 2020 x € 1.000**
Algemene reserve	4.072	4.672	4.651
Bestemmingsreserves publiek	949	350	17
Bestemmingsreserves privaat	273	264	252
Eigen vermogen	*5.295*	*5.285*	*4.920*
Voorzieningen	1.264	1.153	1.069
Kortlopende schulden	1.779	1.575	1.464
Totaal passiva	8.339	8.014	7.453

De verschillen in het resultaat 2022 ten opzichte van eerdere jaren is reeds in de vorige paragraaf opgenomen. Het reguliere resultaat 2022 is verwerkt in de algemene reserve.

In 2022 is er voor bijna 900.000 euro geïnvesteerd in materiële vaste activa. Begroot was een bedrag van ruim 526.000 euro. Er is in 2022 een bedrag van 324.500 euro afgeschreven en 21.000 euro gedesinvesteerd waardoor de boekwaarde van de activa is gestegen. De gerealiseerde investeringen hebben betrekking op de volgende categorieën:

Inventaris en apparatuur	296.200	euro	*Meubilair, personeelsruimte, klimaatinstallaties, leerlingsets, koffiemachine*
ICT	218.800	euro	*Digiborden, i-pads, laptops, server*
Overige mva	333.300	euro	*Speelruimtes, LED-verlichting, plein, klimaatbeheersing, zonnepanelen*
Leermiddelen	43.300	euro	*Taal, woordenschat, buitenspeelmateriaal, rekenen, leesboeken*
Gebouwen	6.100	euro	*Schuur*
Totaal	**897.700**	**euro**	

Met name de investeringen in ICT zijn hoger uitgevallen dan begroot. Er is uitbreiding gerealiseerd van de hardware naast de begrote vervangingsinvesteringen. Verder komen de investeringen hoger uit door extra duurzaamheidsinvesteringen. Vanuit de ruime reserves is onder andere gekozen om te investeren in duurzaamheid. Dit heeft reeds geleid tot aanschaf van klimaatbeheersingsinstallaties en zonnepanelen. Verder is er meer meubilair aangeschaft dan begroot.

De *vorderingen* zijn ten opzichte van vorig jaar sterk gedaald. Voorheen was per 31 december sprake van een vordering op OCW omdat gedurende het schooljaar een verschil was tussen het betaalritme van de bekostiging vanuit de overheid en de

boekhoudkundige verwerking van 1/12e deel per maand. Door de wijziging per 2023 naar volledige kalenderjaarbekostiging is deze vordering komen te vervallen.

De *reserves* zijn met circa 9.000 euro gestegen wat overeenkomt met het geconsolideerde resultaat. Binnen de reserves wordt onderscheid gemaakt tussen de publieke (school) en private (vereniging) reserves.

De *voorzieningen* zijn met 111.000 euro gestegen. Aan de voorziening groot onderhoud is 206.900 euro gedoteerd en bijna 105.000 euro onttrokken (met name vloeren, dak Gouda, schilderwerk en leidingwerk). Daarnaast heeft op basis van het personeelsbestand een dotatie van 10.500 euro aan de voorziening jubileumuitkering plaatsgevonden.

11.2 Financieel beleid

11.2.1 Treasury

In 2022 hebben er geen beleggingen en derivaten plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. Er zijn geen wijzigingen opgetreden ten opzichte van voorgaand jaar. Zowel de publieke als de private middelen zijn niet ondergebracht in risicodragend kapitaal. De beschikbare vrije middelen werden overgemaakt naar een spaarrekening. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Bij het selecteren van een bank voor het onderbrengen van de spaartegoeden wordt door het bestuur gelet op de credit rating van de betreffende bank, conform de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' en met het oog op het zoveel als mogelijk waarborgen van een goed beheer van deze tegoeden. Om dit te waarborgen is door het bestuur een treasurystatuut opgesteld, waarin afspraken zijn vastgelegd inzake de wijze waarop wordt omgegaan met de regeling. Daarnaast is in dit statuut opgenomen wie welke verantwoordelijkheden op dit terrein heeft. Op hoofdlijnen staat in het treasurystatuut beschreven dat het beleid ten aanzien van beleggingen, leningen en derivaten met betrekking tot de publieke middelen zeer behoudend is. De hoofdsom dient ten alle tijden gegarandeerd te zijn.

Vanuit private middelen zijn leningen verstrekt aan het samenwerkingsverband WSNS Barendrecht. Het betreft een tweetal leningen die aangegaan zijn per 1-8-2014. Het betreft een rentedragende lening met een looptijd van maximaal 25 jaar (Leensom I) en een t.o.v. de bank achtergestelde lening met een looptijd van 37 jaar (Leensom II). Ten opzichte van vorig jaar is het leningbedrag gelijk gebleven.

11.2.2 Allocatie middelen

Het verdelen van de middelen onder de ressorterende scholen gaat als volgt: voor iedere zelfstandige BRIN wordt de verdeling aangehouden conform de beschikkingen van DUO. Wanneer er bekostiging wordt ontvangen voor meerdere onderwijssoorten wordt deze bekostiging verdeeld conform de opbouw van het leerlingaantal. Indien er bekostiging op bestuursniveau wordt ontvangen dan wordt bekeken door welke entiteit dit recht is ontstaan. Indien dit niet is vast te stellen van vindt verdeling plaats naar rato van de leerlingaantallen. Hieromtrent heeft geen afzonderlijk besluit van het bestuur plaatsgevonden.

11.2.3 Risico's en risicobeheersing

Om de risico's zoveel als mogelijk te beperken hanteert de school een planning en control cyclus waarbij de directie samen met een externe adviseur van VGS de ontwikkeling van de financiële prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting het bestuur. Deze monitoring vindt plaats door middel van voortgangsrapportages waarin de naast de balans en de exploitatie, de verschillende financiële ratio's zijn opgenomen. De basis voor de verantwoording wordt, naast de realisatie, gevormd door de meerjarenbegroting die voorafgaand aan elk jaar door de directie wordt opgesteld en ter fiattering aan de raad van toezicht wordt voorgelegd. In deze meerjarenbegroting worden zo veel als mogelijk financiële risico's onderkend en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn.

Daarnaast is ten behoeve van de interne controle, de administratieve organisatie beschreven van de processen met een financieel risico. Hierin is de functiescheiding, overdraagbaarheid en betrouwbaarheid van informatie gewaarborgd. Tussen het bestuur en haar administratieve dienstverlener, VGS Administratie, is een Service Level Agreement van toepassing. Door de organisatie wordt periodiek een risico-/vermogensanalyse uitgevoerd. Deze analyse brengt de algemene en de schoolspecifieke financiële risico's in kaart en is er met name op gericht om te bepalen welke reserves de organisatie moet hanteren, om financiële continuïteit van de organisatie te garanderen en aan haar doelstellingen te kunnen blijven voldoen. Bij het in kaart brengen van de risico's is rekening gehouden met de volgende aandachtsgebieden:

- Bestuur en organisatie
- Identiteit

- Onderwijs
- Personeel
- Huisvesting
- Communicatie en relatie
- Planning en control
- Administratieve organisatie en Interne controle

De risicoanalyse is voor het eerst in 2023 opgesteld.

11.2.4 Belangrijkste risico's en onzekerheden

De meerjarenbegroting is opgesteld in een veranderende context, waarin er sprake is van risico's. Eén van de risico's die jaarlijks terugkomt is de politieke onzekerheid op verschillende fronten. Afgelopen jaren is echter regelmatig sprake geweest van extra middelen die beschikbaar worden gesteld, negatieve risico's zijn hierin beperkt.

Lerarentekort

Belangrijk risico voor onze scholen is het huidige lerarentekort. Het gebeurt steeds vaker dat vacatures voor met name leerkrachten niet ingevuld kunnen worden. Het tijdig vinden van beschikbare vervangers is hierin een aanvullend probleem, zeker binnen het Speciaal Onderwijs cluster 4.

Maatregelen:

Het bestuur heeft hierin het beleid aangepast door personeel zo goed als mogelijk te binden aan onze scholen. Wanneer sprake is van vervanging wordt, bij goed functioneren, wel een vast contract aangeboden. Hierdoor ontstaat een voldoende flexibele schil om onderwijs te kunnen waarborgen. Daarnaast wordt actief geïnvesteerd in het opleiden van nieuwe leerkrachten. Op diverse scholen zijn opleidingsplaatsen beschikbaar en worden zij-instromers aangenomen. De resultaten hiervan zijn naar tevredenheid, de formatie is als gevolg van deze keuze op diverse plekken uitgebreid

Langdurig ziekteverzuim, disfunctioneren en ontslag

Bij dit personele risico valt er te denken aan langdurig ziekteverzuim, disfunctioneren, schorsing en in het uiterste geval ontslag. Ook ontslag door het zich niet langer kunnen verenigen met de identiteit kan voorkomen. Mogelijk dienen er in deze situaties vervolgens transitievergoedingen te worden betaald. Ook kunnen er substantiële ontstaan voor het inwinnen van advies of andere begeleidingskosten. Als laatste kan het voorkomen dat er gevolgkosten (wachtgeld) moet worden betaald.

Maatregelen:

Voor langdurig ziekteverzuim is de organisatie aangesloten bij het VFGS. Deze organisatie vergoed de ziektekosten van de afwezige vanaf 14 dagen. Daarnaast worden de verzuimcijfers van de organisatie voortdurend gemonitord en wordt er zoveel als mogelijk gedaan om uitval te voorkomen. Indien personeel na 2 jaar ziek uit dienst gaat, dan wordt de transitievergoeding vergoed door het UWV. Disfunctioneren wordt ondervangen door een voortdurende begeleiding en monitoring. Ontslag vanwege een identiteitsreden wordt als een laag risico gezien. Indien dit zich toch voordoet kan dit uit de aanwezige reserves worden opgevangen. Dat geldt ook voor de mogelijke advies en/of begeleidingskosten. Kosten uit wachtgeld komt sporadisch voor. Hiervoor is aangesloten bij het BWGS. Het BWGS vergoedt minimaal 90% van deze kosten. Voor het meerdere worden reserves aangehouden om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen.

Overdraagbaarheid van taken

Het ontbreken van de mogelijkheid van interne overdraagbaarheid vormt een risico voor de continuïteit en de doorgaande lijn. Dit risico geldt voor alle verschillende functies binnen de organisatie, maar met name de functies waarvoor 1 of enkele personen in dienst zijn.

Maatregelen:

De organisatie werkt vanuit het Rijnlands model. De verantwoordelijkheden liggen hierbij zo laag als mogelijk in de organisatie. De bestuurders zijn hierdoor ook niet overal bij betrokken. Daardoor is er een minder groot gevaar op verlies van kennis of van verantwoordelijkheden die bij een beperkt aantal personen ligt (lees; bestuurders). De bestuurders hebben meer de rol van meedenken/sparren. Hierbij is het gemeenschappelijke doel; het belang van het kind. De visievorming gebeurt gezamenlijk.

De portefeuilles zijn over de beide bestuurders verdeeld. Doordat er sprake is van 2 bestuurders is deze post minder eenzaam, zijn er minder blinde vlekken en is er uiteindelijk ook minder werkdruk. Beiden kunnen bovendien taken van elkaar overnemen waardoor het risico van uitval en de eventuele noodzakelijkheid van (bijvoorbeeld) een interim situatie minder groot is. Daarnaast kunnen er veel zaken aan teamleiders worden uitbesteed.

De inzet van IB-ers kan onderling opgevangen worden.

Onderwijskwaliteit

Er zijn diverse gevolgrisico's omtrent onderwijskwaliteit te onderkennen. De onderwijskwaliteit wordt voor een groot gedeelte bepaald op de deskundigheid van het personeel. Risico's bij een lage(re) onderwijskwaliteit zijn het verlies van leerlingen of inspanningskosten om de onderwijskwaliteit op peil te krijgen.

Maatregelen

*W*anneer blijkt dat een bepaalde medewerker behoefte heeft aan studie of opleiding om de functie beter uit te voeren, dan wordt geëvalueerd of dit mogelijk is om te realiseren uit het opleidingsbudget. Verder is aandacht voor de onderwijskwaliteit een doorgaande lijn in onze organisatie. Hierdoor wordt er indien nodig tijdig bijgestuurd en is budget voor beschikbaar.

Leerlingaantallen

Onzekere factor voor onze scholen is de instroom van het aantal leerlingen. Jaarlijks kan de instroom sterk fluctueren. Hierdoor is het moeilijk een betrouwbare meerjarenbegroting op te stellen.

Maatregelen:

In de huidige bekostigingssystematiek bepaalde de 1 februari telling nog de bekostiging voor het nieuwe kalenderjaar. Door middel van financiële kwartaalrapportages wordt gestuurd op nieuwe ontwikkelingen. Bovendien geven onze financiële buffers de ruimte om het aantal groepen of ondersteuning uit te breiden wanneer hier onderwijskundige noodzaak voor is. Deze acties komen jaarlijks terug en leveren ook hun resultaten voor de formatie van ieder jaar. Met de implementatie van de vereenvoudiging van de bekostiging zijn inkomsten voor het komende jaar beter te bepalen.

Huisvesting

Ook als het gaat om huisvesting bestaat er een risico op onverwachte lasten. Aandachtspunt hierbinnen is dat naar verwachting per 1-1-2024 de gewijzigde systematiek voor de voorziening groot onderhoud dient te worden toegepast. De voorziening groot onderhoud zal bepaald moeten worden per onderhoudscomponent én zal op een beleidsrijke manier moeten worden bepaald. Het effect van deze andere systematiek is dat dit mogelijk zorgt voor een substantiële hogere benodigde voorziening groot onderhoud. Dit heeft een rechtstreeks effect op het eigen vermogen. Daarnaast moet gedacht worden aan risico's die kunnen gaan spelen bij nieuwbouw of renovatie. Ook de eigen bijdragen die vanuit de school worden verwacht zijn hierin belangrijk om rekening mee te houden.

Maatregelen:

Met behulp van het MJOP wordt de onderhoudsplanning in kaart gebracht. Wanneer er grote wijzigingen voorhanden zijn, wordt waar nodig onderbouwd afgeweken van het MJOP. In 2023 zal in kaart gebracht worden op welke wijze de voorziening groot onderhoud gewijzigd dient te worden naar de nieuwe systematiek en welk effect dit op de exploitatie en vermogenspositie van de school heeft.

Op basis van de geldende normen en het integraal huisvestingsplan van de gemeente wordt gemonitord op welke termijn er renovatie of (ver)nieuwbouw plaats zal mogen vinden. Hier zal tijdig op worden geanticipeerd waarbij de dialoog met de gemeente wordt aangegaan om zicht te krijgen op een (mogelijk) eigen financiële bijdrage die de school moet leveren aan deze huisvestingsplannen.

11.2.5 Beheersing van de risico's

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt de school in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. De hoogte van deze buffer is vastgesteld op basis van een vermogensanalyse waarin onze specifieke risico's in kaart zijn gebracht. Het gewenste weerstandsvermogen is hierbij bepaald op 4%. De bovengrens van ons vermogen is 5% wat aangevuld kan worden met spaardoelen.

Om niet onnodig de risicobuffer aan te spreken, wordt in elk geval getracht om risico's tijdig te onderkennen, om indien nodig acties te ondernemen om de impact van het risico te verkleinen. De meerjarenbegroting speelt hierin een belangrijke rol. Het effect van een dalend leerlingaantal of een uit de pas lopend kostenpatroon is zo inzichtelijk. Ook kunnen in de meerjarenbegroting aanpassingen doorgerekend worden.

De hierboven beschreven risicobeheersings- en controlesystemen zijn het afgelopen jaar toereikend geweest. Bij de beschrijving van de risico's en de daarbij opgenomen risicobeheersing is zoveel als mogelijk reeds aangegeven welke resultaten hiermee zijn behaald of dat er zaken zijn aangepast.

11.3 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

11.3.1 Leerlingen

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2022-2026 is rekening gehouden met de volgende verwachte leerlingaantallen in de komende jaren.

Teldatum per 1 februari	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SBO	485	475	472	474	474	477
SO	203	210	210	210	212	214
VSO	104	97	103	103	103	103
Totaal	**792**	**782**	**785**	**787**	**789**	**794**

Het leerlingaantal is voor de meeste scholen op langere termijn gelijk gehouden. Enkel wanneer duidelijk aanleiding is geweest voor aanpassingen in het leerlingaantal op langere termijn is dit in de begroting verwerkt. Deze mutaties zijn over het algemeen beperkt.

11.3.2 Inzet

Functiecategorie	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Directie	4,70	4,28	4,00	4,00	4,00	4,00
Leerkracht	88,73	89,39	89,45	89,29	89,29	89,29
Onderwijsondersteunend personeel	88,32	102,42	103,99	100,36	100,36	100,36
Vervanging eigen rekening	0,00	0,00	0,50	0,50	0,50	0,50
Totaal	**181,76**	**196,09**	**197,94**	**194,14**	**194,14**	**194,14**

Ook de formatie is komende jaren grotendeels gelijk begroot. Enkel wanneer duidelijk is dat de huidige formatie (te) ruim is, is hierop geanticipeerd in de begroting. Dat geldt ook voor tijdelijke uitbreidingen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs.

In de begroting is rekening gehouden met kosten voor vervanging die voor eigen rekening komen. Afgelopen jaren is hier regelmatig een voordeel ontstaan doordat langdurige verloven (zwangerschap of ziekte) intern opgelost kan worden door de ruime formatie. Mogelijk ontstaat hier nog ruimte volgend jaar.

11.3.3 Staat van baten en lasten – begroting

	Realisatie 2022 x € 1.000	Begroting 2023 x € 1.000	Begroting 2024 x € 1.000	Begroting 2025 x € 1.000
Baten				
Rijksbijdragen	16.022	16.591	16.264	16.465
Overige overheidsbijdragen	15	-	-	-
Overige baten	780	607	502	502
Totaal baten	16.816	17.198	16.766	16.967
Lasten				
Personele lasten	14.727	15.275	15.389	15.408
Afschrijvingen	345	351	365	380
Huisvestingslasten	728	635	635	765
Leermiddelen	481	444	434	434
Overige instellingslasten	540	585	587	587
Totaal lasten	16.821	17.289	17.410	17.573
Saldo baten en lasten	**-6**	**-91**	**-643**	**-606**
Saldo fin. baten en lasten	15	-2	-2	-2
Nettoresultaat	**9**	**-93**	**-645**	**-608**

Bovenstaand overzicht geeft de begroting weer voor de komende 3 jaar. Er is geen sprake van majeure investeringen de komende jaren.

De stichting laat voor de komende jaren negatieve resultaten zien. Een bewuste keuze op basis van de ruime financiële reserves die beschikbaar zijn, maar ook de jaarlijkse financiële meevallers die gerealiseerd worden. Met name de SBO scholen presenteren voor de komende jaren negatieve resultaten. Er wordt dan ook geïnvesteerd in kleine groepen. De negatieve resultaten lopen de komende jaren verder op. Enerzijds doordat de middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs aflopen, anderzijds doordat het leerlingaantal naar verwachting in 2023 licht daalt.

De negatieve resultaten worden voor een deel verklaar door extra inzet vanuit personeel in opleiding. Vanuit de Stichting wordt bewust geïnvesteerd in het aannemen en opleiding van nieuw personeel om de continuïteit van het onderwijs te waarborgen en het personeelstekort tegen te gaan.

De nieuwe bekostigingssystematiek die in 2023 in is gegaan leidt tot een stijging van de bekostiging van circa 340.000 euro. In een overgangsregeling van 3 jaar groeien scholen hier geleidelijk naar toe.

11.3.4 Balans – begroting

ACTIVA	Ultimo 2022 x € 1.000	Ultimo 2023 x € 1.000	Ultimo 2024 x € 1.000	Ultimo 2025 x € 1.000
Materiële vaste activa	2.234	2.278	2.539	2.346
Financiële vaste activa	24	-	-	-
Totaal vaste activa	*2.257*	*2.278*	*2.539*	*2.346*
Vorderingen	452	282	282	282
Liquide middelen	5.629	5.574	4.211	3.916
Totaal vlottende activa	*6.081*	*5.856*	*4.493*	*4.198*
Totaal activa	**8.339**	**8.134**	**7.032**	**6.543**

PASSIVA	Ultimo 2022 x € 1.000	Ultimo 2023 x € 1.000	Ultimo 2024 x € 1.000	Ultimo 2025 x € 1.000

Algemene reserve	4.072	4.568	3.918	3.306
Best. reserve publiek	949	300	300	300
Best. reserve privaat	273	268	273	277
Eigen vermogen	*5.295*	*5.137*	*4.492*	*3.883*
Voorzieningen	1.264	1.098	640	760
Kortlopende schulden	1.779	1.900	1.900	1.900
Totaal passiva	**8.339**	**8.134**	**7.032**	**6.543**

Bovenstaande tabel toont de balans over 2022 en de jaren hierop volgend. De balans van 2022 is gebaseerd op de werkelijke cijfers. De waarden vanaf 2023 zijn echter berekend op basis van een voorlopige inschatting ten tijde van de begroting in het najaar 2021. Hierdoor kunnen er onlogische afwijkingen ontstaan, de langere termijn ontwikkeling is echter wel inzichtelijk.

Op het balansoverzicht is zichtbaar dat de materiële vaste activa de komende jaren wisselend verlopen afhankelijk van de benodigde vervangingsinvesteringen. In 2024 stijgt de activa door de verwachte verhuizing naar Edudelta.

Door de huidige begrote resultaten zal het eigen vermogen zich overeenkomstig ontwikkelen. De voorziening groot onderhoud zal de komende jaren dalen op basis van de huidige onderhoudsplannen. Na de verhuizing in 2024 wordt meer gedoteerd waardoor de stand weer toe zal nemen.

De liquide middelen laten een daling zien. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de verwachte negatieve resultaten en hogere onttrekkingen.

11.4 Financiële positie

11.4.1 Kengetallen

Met behulp van een aantal kengetallen kan een verdere beoordeling worden gegeven van de financiële gezondheid van de organisatie. Naast de waarden zoals deze gelden voor 2021 en 2022, worden tevens de begrote waarden getoond. De norm betreft de signaleringswaarde van de inspectie. De organisatie hanteert gedeeltelijk schoolspecifieke normen welken mede worden meegenomen in de toelichting.

Kengetal	Norm	2021	2022	2023	2024	2025
Solvabiliteit	**0,30**	0,66	0,63	0,63	0,64	0,59
Weerstandsvermogen inspectie	**5%**	34,9%	31,5%	29,9%	26,8%	22,9%
Liquiditeit	**1,00**	4,01	3,42	3,08	2,36	2,21
Rentabiliteit	**n.v.t.**	2,42%	0,05%	-0,54%	-3,85%	-3,58%
Signaleringswaarde (t.o.v. publiek vermogen)	**<1**	2,07	1,63	1,56	1,25	1,13

De norm geeft de grenzen aan waarbij de inspectie het gesprek aan zou willen gaan. In de praktijk geeft alleen de signaleringswaarde aanleiding om het gesprek aan te gaan. De overige normen zijn dermate laag, dat hier vrijwel nooit sprake van zal zijn.

De *solvabiliteit* geeft een indicatie of de organisatie aan al haar verplichtingen kan voldoen op zowel de lange als op de korte termijn. Bij een waarde die hoger ligt dan 0,5 is er meer eigen vermogen dan vreemd vermogen. Zoals zichtbaar ligt de verwachte solvabiliteit hier ruim boven.

Het *weerstandsvermogen* vanuit de inspectie heeft als doel om financieel zwakke scholen op de radar te krijgen. De inspectienorm bedraagt 5% en wordt berekend door het eigen vermogen te delen door de totale baten. Hier wordt ruimschoots aan voldaan. Voor onze organisatie wordt een andere berekening van het weerstandsvermogen gehanteerd. Hierbij wordt het eigen vermogen eerst gecorrigeerd door de aanwezige materiële vaste activa. Dit deel is immers direct beschikbaar voor financiële tegenvallers. Voor onze organisatie ziet dit er als volgt uit:

Kengetal	Norm	2021	2022	2023	2024	2025
Weerstandsvermogen (bestuursniveau)	**4%**	25,30%	19,11%	17,23%	12,01%	9,34%

Weerstandsvermogen (schoolniveau)	**4%**	23,65%	17,56%	15,76%	10,47%	7,79%

De norm betreft een bestuur specifieke norm welke is vastgesteld op basis van een risico inventarisatie.

De *liquiditeit* geeft de verhouding tussen de kortlopende vorderingen en liquide middelen en de kortlopende verplichtingen. Dit geeft aan of aan de verplichtingen op korte termijn voldaan kan worden. Bij een waarde van 2 zijn de aanwezige kortlopende middelen dubbel zo hoog als de kortlopende verplichtingen. De huidige en toekomstige waardes liggen hier ruimschoots boven.

De *rentabiliteit* is nu enkele jaren positief. De rentabiliteit is in een ideale situatie nul. Hierbij zijn de totale baten gelijk aan de totale lasten. Uiteraard kunnen er redenen zijn om hiervan af te wijken. Een negatieve rentabiliteit hoeft geen probleem te zijn als de buffers daar hoog genoeg voor zijn. De inspectie laat de beoordeling van de rentabiliteit ook afhangen van de financiële positie.

De *signaleringswaarde* is geïntroduceerd om mogelijk bovenmatig vermogen aan te tonen. Indien de waarde boven de 1 ligt kan dit duiden op het aanhouden van teveel vermogen. Onze stichting houdt gelden aan om de eventuele risico's te kunnen ondervangen. Hiervoor houden wij een gespecificeerde buffer aan, zoals gemeld bij het weerstandsvermogen. Deze buffer bestaat uit een inschatting wat nodig is aan vermogen om de continuïteit van de organisatie niet in gevaar te brengen. De maximale norm is bepaald op 5% (uitgedrukt in een weerstandsvermogen). Naast deze buffer wordt er vermogen aangehouden voor de volgende doeleinden:

- In 2023 dient de voorziening groot onderhoud te worden omgezet naar een nieuwe systematiek. Dit zal tot gevolg hebben dat er naar alle waarschijnlijkheid een hogere stand van de voorziening benodigd is (wat ten kosten gaat van het eigen vermogen). De omvang is nog niet exact bekend maar kan substantieel zijn;
- De organisatie spaart voor een toekomstige investering. Komende jaren worden diverse uitgaven verwacht voor de uitbreiding van huisvesting. Dit betreft uitbreidingen die binnen het publiek vermogen zijn toegestaan en tevens uitbreiding van de inventaris.
- In de begroting is inzichtelijk dat er reeds aandacht is voor het huidige hoge vermogen. Er wordt reeds substantieel negatief begroot wat zorgt voor een lager weerstandsvermogen en daarmee een eigen vermogen die dichterbij de signaleringswaarde komt te liggen.

11.4.2 Reservepositie

Uit de voorgaande paragrafen is reeds gebleken dat de vermogenspositie van de organisatie ruim is. Het bestuur is hiervan op de hoogte en stuurt komende jaren op een vermindering van het vermogen door investeringen te doen ten gunste van het onderwijs. Dit betreft zowel personele als materiële uitgaven.

12 HUISVESTING

12.1 Historie voor huidige situatie

In de regio Randstad is bij het begin op twee plaatsen gestart met het speciaal onderwijs. De Wijngaard startte in Barendrecht (1986) en de ds. N.H. Beversluisschool in Gouda (1989). Dit betrof in beide plaatsen een kernschool voor MLK, een afdeling voor ZMLK en een afdeling voor VSO-MLK. In 1991 kwam daar in Barendrecht ook nog een LOM-school bij (De Akker). Met de komst van de Wet op het primair onderwijs in 1998 gingen MLK en LOM verder onder een nieuwe naam: Speciaal Basisonderwijs (SBO). En toen ontstond ook de mogelijkheid om leerlingen toe te laten in de kleuterleeftijd. Het zou nog tot 2007 duren voor de afdeling voor ZMLK een zelfstandige school werd, zowel in Barendrecht (De Rank) als in Gouda (De Samuelschool).

In Barendrecht is al in 1998 het plan geboren om, nu in feite twee SBO-scholen in dezelfde plaats stonden, een school te verplaatsen naar het oostelijke deel van het voedingsgebied. Door slopende procedures en onduidelijke regelgeving kon dit uiteindelijk pas in 2011 worden gerealiseerd. De locatie in Sliedrecht is tot stand gekomen volgens een voor het primair onderwijs uniek concept. Het reformatorische samenwerkingsverband Weer Samen Naar School is eigenaar van het gebouw, de gemeente Sliedrecht hevelt de inkomsten die de gemeente krijgt voor onze leerlingen over naar het samenwerkingsverband. Wat de situatie in Sliedrecht nog unieker maakt is dat de nieuwe school is gebouwd in combinatie met de Boazkerk van de Gereformeerde Gemeente. Op verschillende manieren wordt samengewerkt en worden waar mogelijk kosten bespaard. In 2013 startte in Sliedrecht ook een nevenvestiging van De Rank voor ZMLK. Omdat het dus dertien jaar duurde voor De Akker daadwerkelijk kon verhuizen naar Sliedrecht, is in de tussentijd een nevenvestiging van De Akker in Werkendam van de grond gekomen. Eerst was de gedachte dat dit tijdelijk zou zijn, maar inmiddels heeft deze locatie zijn bestaansrecht bewezen.

De Wijngaard is in 2011 verhuisd naar het voormalige schoolgebouw van De Akker aan de Petrus Camperstraat in Barendrecht. Om dit mogelijk te maken moest het gebouw wel worden uitgebreid. Dit is gedaan door een verbinding te bouwen tussen ons schoolgebouw en de naast ons gelegen Schaepmanschool. Het nieuwe gedeelte zijn we samen gaan gebruiken. Vanwege de groei van De Wijngaard hebben wij geleidelijk steeds meer hiervan in gebruik gekregen, totdat de hele nieuwbouw door ons in gebruik is genomen.

In Werkendam is in 2019, na jarenlang in noodgebouwen te hebben verkeerd, door de gemeente een geschikte en ruime locatie beschikbaar gesteld aan onze school.

In Gouda is na verloop van jaren ook de Samuelschool een zelfstandige school geworden en paste deze ook niet langer samen met het SBO in één gebouw. Maar ook dit tweede gebouw was niet toereikend. In 2015 heeft de gemeente een extra schoolgebouw in bruikleen gegeven. De stichting heeft het gebouw bewust niet zelf juridisch in eigendom genomen omdat de lasten voor de huisvesting en met name voor het onderhoud daarvan te zwaar gevonden worden. De extra locatie was echter nodig vanwege de groei van het aantal groepen voor ZML en vanwege de groei van het aantal groepen voor SO Gedrag.

In Sliedrecht is in 2021 de tweede verdieping gerealiseerd. De bouw is in een zeer korte tijd gerealiseerd, van eind april tot augustus. Dit alles vond plaats terwijl de school ‘gewoon’ doordraaide. Een hectisch periode met een geweldig resultaat. Er is nu voldoende ruimte om alle groepen te plaatsen in lokalen, waarbij er nog ruimte voor mogelijke groei is. Tevens is in 2022 een KDC vanuit de Schutse gestart in het gebouw.

12.2 Verslagjaar 2022

In Barendrecht is de situatie van de huisvesting voor onze beide scholen steeds nijpender geworden door de groei van het aantal leerlingen en ook door de toegenomen complexiteit van de leerlingen. De Rank heeft ook formeel recht op veel meer m2. Na een lange tijd van onderzoek heeft de gemeenteraad positief beslist over het plan om De Rank en De Wijngaard, samen met instellingen voor jeugdzorg en een praktijk voor fysiotherapie, te huisvesten in een leegkomend schoolgebouw voor MBO.

Dit biedt op redelijk termijn (van 1 a 2 jaar) veel perspectief voor onze scholen. In het jaar 2022 is dit project voortbordurend op het werk in 2021, voortvarend ter hand genomen. Inmiddels is er sprake van een planning die aankoerst op een oplevering van het renoveerde gebouw in zomer 2024. In het jaarverslag van 2021 maakten we melding dat het gebouw in december 2023 opgeleverd zou gaan worden. Deze informatie is inmiddels achterhaalt.

In Gouda is het gebouw van de ds. N.H. Beversluisschool afgeschreven en staat deze op het plan voor nieuwbouw. Even leek het zelfs met voorrang ingepland te worden, maar dit bleek niet haalbaar, met name omdat er nu geen geschikte locatie voorhanden is. De verwachting is dat op een termijn van 5 – 10 jaar nieuwbouw gerealiseerd wordt.

In de 2e helft van 2022 is er een werkgroep ingesteld wat onder begeleiding van een externe (PentaRho) een visie heeft ontwikkeld in het kader van een strategische huisvestingsplan voor de toekomst. Dit bevat onder andere dat we met alle drie de locaties bij elkaar op één locatie willen huisvesten. Dit is begin 2023 opgeleverd en vervolgens wordt de huidige gebouwelijke situatie in kaart gebracht.

Omdat we er op rekenen dat we nog de nodige jaren moeten overbruggen wordt het achterstallige onderhoud van de ds. N.H. Beversluisschool nu met voorrang ter hand genomen. Zo is in 2022 met de subsidie van SUVIS een volledig klimaatsysteem

aangebracht. Tegelijkertijd hebben we de plafonds vernieuwd en LED verlichting aangebracht. Op de Samuelschool (locatie Han Hollanderweg) is het dak vernieuwd.

Vanwege de groei van het aantal leerlingen is er, zowel op de Samuelschool als op de Beversluisschool gebrek aan voldoende ruimte. Daarnaast is er een leerlingenstop ingezet bij de Samuelschool SO-gedrag, vanwege de personele tekorten. Het bestuur in overleg met de leidinggevenden besloten om een tussenstap te nemen op weg naar de lange termijn. Concreet betekent dit dat per augustus 2024 de Beversluisschool en SO-gedrag op de locatie Hoogerbrug terecht komen. De locatie aan de Wilhelmina van Pruissenlaan wordt een JongeKindCentrum (JKC). Hier wordt onderwijs gegeven aan alle jonge kinderen (tot ongeveer 8 jaar) van alle schoolsoorten. Dit zal verder uitgewerkt worden in 2023 en 2024.

13 Bijlage 2 overzicht giften 2022

Protestantse Kerk Nederland

Nieuw-Lekkerland	150	Waarder	50
Oud-Alblas	300		

Hersteld Hervormde Kerk

Barendrecht	100	Schoonrewoerd	100
Korendijk	250	Schoonrewoerd	

Christelijk Gereformeerde Kerken

Barendrecht	300	Rijnsaterwoude	50
Dordrecht	350		

Gereformeerde Gemeenten

Alblasserdam	500 + 500	Ridderkerk-Slikkerveer	250
Barendrecht	250	Rotterdam-Centrum	400
Hoofddorp	250	Rotterdam-IJsselmonde	300
Leerdam	500	Sliedrecht	500
Leiderdorp	200	Spijkenisse	100
Mijdrecht	35	Stolwijk	500
Nieuw-Beijerland	750 + 500	Vlaardingen	100
Ouddorp	100	Waardenburg	100

Gereformeerde Gemeenten in Nederland

Hendrik-Ido-Ambacht	100	Nieuwerkerk aan den IJssel	200
Krimpen aan den IJssel	1000		

Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland

Capelle a/d IJssel	50	Giessendam	200
Dordrecht	300	Oud-Beijerland	100

Overige giften

GKB Realisatie B.V. (Stad + Groen Barendrecht)	500	Willems Vershal, Gift Markt de Akker Werkendam	375
Vanderperk Groep B.V., gift speelplein WvP Gouda	200	MW W.C. Kramp, Gift Stichting Gave	1000

14 Colofon

Hier worden de belangrijkste contactgegevens van de scholen weergegeven.

Bestuur

Directeur-bestuurders	Marco Aarnoudse en Vincent Brauns
Telefoon	0180-611077
Mail	bestuur@sorandstad.nl
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Website	www.sorandstad.nl
Bankrekening	NL55 RABO 0172.4143.34 t.n.v. Stichting Speciaal Onderwijs
KvK nummer	74826727

ZML De Rank (SO/VSO/EMB): Hoofdlocatie - Barendrecht

Directeur	Vincent Brauns
Teamleider SO	Lieke van der Elst – l.vanderelst@derankzml.nl Janita de Frel-Mudde – j.defrel@derankzml.nl
Teamleiders VSO	Hillianne Visser-Blok - h.visser@derankzml.nl Willemieke Schollaart – w.schollaart@derankzml.nl
Telefoon	0180-611077
Adres	Dorpsstraat-oost 3a, 2991 CR Barendrecht
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Mail	zml.derank@derankzml.nl
Website	www.derankzml.nl

ZML de Rank (SO/EMB): Nevenlocatie - Sliedrecht

Teamleider SO	Jannie Vogel-Verhage - j.vogel@derankzm.nl
Telefoon	0184-410100
Adres	Rondo 321, 3363 LB Sliedrecht
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Mail	zml.derank@derankzml.nl
Website	www.derankzml.nl

ZML Samuëlschool (SO/VSO/EMB) - Hoofdlocatie

Directeur	Klariska Kleijer-Stout - k.kleijer@samuelschoolgouda.nl
Teamleider SO	Sarita de Jong-Joosse – saritadejong@samuelschoolgouda.nl
Telefoon	0182-686761
(Post)Adres	Han Hollanderweg 194, 2807 AL Gouda
Mail	zml@samuelschoolgouda.nl
Website	www.samuelschoolgouda.nl

Samuëlschool (SO-gedrag) - nevenlocatie

Teamleider SO	Sjaak Jacobse – sjaakjacobse@samuelschoolgouda.nl
Telefoon	0182-743007
(Post)Adres	Wilhelmina van Pruisenlaan 409, 2807 MH Gouda
Mail	helenekasbergen@samuelschoolgouda.nl
Website	www.samuelschoolgouda.nl

S(B)O De Wijngaard S(B)O

Directeur	Jan Koppelaar - j.koppelaar@dewijngaardS(B)O.nl
Teamleiders	Jans den Breejen-Loeve – j.denbreejen@dewijngaardsbo.nl
	Michaël Braal - m.braal@dewijngaardsbo.nl
Telefoon	0180-615151
Adres	Petrus Camperstraat 1, 2992 KK Barendrecht
Postadres	postbus 280, 2990 AG Barendrecht
Mail	admin@dewijngaardsbo.nl
Website	www.dewijngaardsbo.nl

S(B)O De Akker: hoofdlocatie - Sliedrecht

Directeur	Marco Aarnoudse – marcoaarnoudse@sorandstad.nl
Teamleiders	Fieke Noorlander-Kolff - f.noorlander-kolff@sbodeakker.nl
	Matthea Kok-Baarda - m.kok@sbodeakker.nl
Telefoon	0180-611077
Adres	Rondo 321, 3363 LB Sliedrecht
Postadres	Postbus 320, 3360 AH Sliedrecht
Mail	infor@sbodeakker.nl
Website	www.sbodeakker.nl

S(B)O De Akker: nevenlocatie - Werkendam

Teamleider	Martijn van Bokhoven – m.vanbokhoven@sbodeakker.nl
Telefoon	0183-502711
(Post)adres	Wilgenlaan 1, 4251 GE Werkendam
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Mail	info@sbodeakker.nl
Website	www.sbodeakker.nl

S(B)O Ds. N.H. Beversluisschool

Teamleiders	Lianne van Braak - aa.van.braak@beversluisschool.nl
	Magda Innemee - mm.innemee@beversluisschool.nl
Telefoon	0182-570004
(Post)adres	Hoogenburg 24, 2904 ZR Gouda
Postadres	Postbus 374, 2990 AJ Barendrecht
Mail	sbo@beversluisschool.nl
Website	www.beversluisschool.nl

Buitengewoon onderwijs

Coördinator	Seleke Steehouwer - s.steehouwer@sbodeakker.nl
Telefoon	06-19298335
Locaties	Buitengewoon Onderwijs Zuid-Holland heeft twee locaties Zorgboerderij Care for You (Bleskensgraaf) Zorgboerderij Nieuwe Beer (Dordrecht)

De Rank -OZV (Onderwijs-Zorg-Voorziening)

Teamleider	Eline Hazejager – e.hazejager@derankozv.nl

Loactie	De Hoop GGZ Provincialeweg 70 3329 KP Dordrecht